

Keyifli Okumalar Dileriz

Binlerce kategoride milyonlarca PDF e-kitap, ders kitapları, dergiler ve romanlara platformumuz üzerinden ücretsiz ulaşabilirsiniz.

RESMİ WEB SİTEMİZ

<https://rantey.org>

Yedek ve Duyuru Kanallarımız

Sitemize erişim engeli gelmesi veya adres değişikliği durumunda aşağıdaki kanallardan güncel giriş adresine erişebilirsiniz:

- Telegram: <https://t.me/birkitapbir>
- WhatsApp Kanalımız : <https://whatsapp.com/channel/0029VbDHv8uE50Us4lvMoc0Y>

YARDIM

AYLIK
SANAT
EDEBİYAT
DERGİSİ
Temmuz '87
71
500 TL.
KDV Dahil

Demokrasiyi Kazanacak Güç
İşçi Sınıfı Önderliğindeki Halk
Hareketi Ve Sol Güçlerin Birliğidir

Tartışmada Dürüstlük●
Gençlik ve Sol Parti●
Öğrenci Gençliğin Merkezi●
Federatif, Yıgınsal Orgütünü
Oluşturmak İçin
Gençlik Örgütlerinin İlkeleri ve Biçimleri●
Güney Kore'de Muhalefet●
Yükseliyor



YARIN

"Aydınlatma..."

Cumhurbaşkanı Kenan Evren, kendi deyimiyle "halkı aydınlatmış" gezilerine ve konuşmalarına geçtiğimiz ay içinde de devam etti. Sözkonusu geziler, 12 Eylül'ün ilk günlerinden bu yana aralıksız sürüyor. Beraberindeki dört generalin Evren'in sağında ve solunda yer alarak tamamladıkları görüntüler belleklerimizden kuşkusuz hiç silinmeyecek...

Evren'in ilk günlerdeki konuşmaları, tümüyle 12 Eylül'ün "haklılığına" kitleleri inandırmayı hedefliyordu. Bu amaçla, üniformalı yeni rejimin üniformalı kurucuları yurdun dört bir yanını dolaşırlar; kürsüler kuruldu, bayraklar, posterler asıldı, Evren konuştu, konuştu, konuştu... Kolay değildi, hiçbir baskı rejimi kendisini ayakta tutacak kitle desteğini almadan varlığını sürdürmezdi. Gezilerin amacı elbette bununla sınırlı değildir; bunun kadar önemli, demokrasiden yana olanlara yönelik gözdağı politikasının son derece güçlü bir aracı olmasıdır. Evren'in bugünkü gezileri de temel olarak aynı kaygılardan kaynaklanmaktadır. Ancak kaygılar, demokrasinin mücadelesi yükseldikçe telaşa dönüşmektedir. Öyle ki, son konuşma tümüyle geçen yedi yılın savunulması üzerine kurulmuştur.

Cumhurbaşkanı konuşurken, "seni sevmeyen ölsün" yazılı pankartın kendisini ne kadar üzdüğünü söyleyerek başladı ve ekledi; "benim sizden ricam, seni sevmeyen de çok yaşasın deyin." Düşünceleri nedeniyle insanların idam edildiği, yıllarca hapis yattığı, en temel kişi hak ve özgürlüklerinin yokedildiği bir rejimin kurucusunun bu yaklaşımı neyi kanıtlayabilmektedir? Bu sloganın gerçek yaratıcısı 12 Eylül rejiminin kendisidir: "demokrasi diyen, insan hakları diyen, barış diyen, NATO'ya hayır diyen, sosyalizm diyen ölsün, seni sevmeyen ölsün..."

Kenan Evren konuşmasının bir başka bölümünde, "Türkiye'de zaman zaman demokrasiye ara verildi. Ancak askeri rejimler gelip giderken hiç kan dökülmedi" diyor. Bırakalım son yedi yılda işkence odalarında, idam sehpalarında yaşamalarını yitirenleri, 12 Eylül'ün gerçeklerinin olgunlaştırılması için akıtılan kanlar henüz kurumadı. 1 Mayıs alanında, K. Maraş'ta, Çorum'da, bombalanan, kurşunlanan üniversitelerde, sendika başkanlarının, bilimadamlarının kurşunlanan bedenlerindeki kanlar kurumadı henüz. Bu kanları

dökenlerin faileri kimse için meçhul değildir.

Aynı konuşmada, NATO'ya girişin Türkiye'nin isteğiyle gerçekleştiğini belirten Evren, "Türkiye NATO'nun en sadık ve ku vetli üyesidir, ama bunun mukabilini biz dostlarımızdan maalesef görmüyoruz" diyerek dost ve müttefiklerimize şem ediyor. Yıllardır NATO içinde yer almakla üstlenilen rolün bedelinin ne olacağını, böylece bir rolle kabullenilen yükümlülüklerin ulusal onurumuzu nasıl ayaklar altına aldığını dilinde tüy bitercesine tekrarlayanları vatan hainliğiyle suçlayan yaklaşımlar terk mi ediliyor yoksa? Elbetteki hayır. Ancak, NATO Avrupa Müttefik Kuvvetleri Komutanı Amerikalı general Bernard Rogers hemen bir gün sonra yaptığı konuşmada Evren'in sözlerinin akıne Türkiye'ye verilen değeri bir anıyla dile getiriyordu. Bir Türkiye gezisi sırasında Sovyetler Birliği sınırında nöbet tutan Türk askerinin "emredin komutanım, bu topraklar için öleyim" sözü Rogers'i çok duygulandırmış, bu olay Türkiye'nin önemini ve değerini anlatıyormuş. Türkiye NATO'ya girmek için de aynı "duygusallığa" seslenmemiş miydi? Kore'de yaşamını yitiren, yaralanan, sakat kalan binlerce insanımız da Rogers'i çok duygulandırıyor olmalı. Çünkü Rogers için Türk askerinin Kore'de savaşması ile Türkiye topraklarında savaşmasının anlamı ve amacı aynıdır. NATO'da yer almakla övünenler de bu anlamı ve amacı paylaşıyorlardı.

Evren'in tüm konuşması içinde kuşkusuz üzerinde en çok durulması gereken yan demokrasiye dönüldüğü iddiasıdır. Evet, bu bir iddiadır. Bugün yalnızca demokratik öğrenci hareketine yönelik baskılar rejimin anti-demokratik kimliğini göstermeye yeterlidir. Çünkü, bu baskılar içinde işkence vardır, keyfîlik vardır, en temel anayasal haklarının çiğnenmesi vardır.

Cumhurbaşkanının konuşması üzerine söylenecek daha pek çok şey var. 12 Eylül rejimini tümüyle ele veren bu konuşma, demokrasi güçlerinin hedeflerini de bir kez daha belirliyor; işçi sınıfımıza ve gençliğe düşen görevlerin önemini ve aciliyetini vurguluyor. Bu görev tümüyle demokrasinin kazanılmasıdır.

O halde, haydi demokrasi için dayanışmaya! Yaşamın antifaşist, antiemperyalist, antitekel, antiçöven mücadeleimiz! Sevgi ve dostlukla...

YARIN/ Demokrasiyi Kazanacak Güç İşçi Sınıfı Önderliğindeki Halk Hareketi ve Sol Güçlerin Birliğidir. 3

M. ALİ SAĞLAM/ Gençlik ve Sol Parti 4

TURGUT AKIN / Öğrenci Gençliğin Merkezi, Federatif, Yıgınsal Örgütünü oluşturmak İçin 5

HAYRİ EKİNCİ/ Tartışmada Dürüstlük 8

KEMAL GENÇ/ Tasfiyeciliğe Geçit Yok... 10

BULENT ERYILMAZ/ Yıldız Üniversitesi Genel Kurulu ve Bazı Gerçekler 11

NERGİS ALGÜN/ Ozerk-Demokratik Üniversite İstemi Bir Programa Dönüşmelidir 12

REMZİ ÖNER OZKAN/ Demokratik Gençlik Hareketinin İkinci "Gençlik ve Demokrasi Mitingi" 14

ÖZGÜR KAVAK/ Gerici Yurt Yönetmeliğine Hayır! 16

HASAN TOMBACI/ Demokratik Öğrenci Hareketine Bir Saldırı Daha: KU-ÖD Yönetim Merkezi Polis Tarafından Mühürlendi 17

TANER GÜREL/ Portreler: YÖK'teki Sfenks İhsan Doğramacı Gençlik Örgütlerinin İlkeleri ve Biçimleri-II: Gençliğin Akademik-Mesleki Örgütlenmesi 18

YASEMİN ÇONGAR/ Olup Biten birkaç Sokak Çatışmasından İbaret Değil: Güney Kore'de Muhalefet Yükseliyor 21

YALÇIN UYSAL/ Futbolun "Of" Dedigi 23

İSSELİLERLE SOYLEŞİ : "Baskılara karşı sesimizi yükseltelim" 24

GENÇ İŞÇİLERLE SOYLEŞİ : "Sorunlarımızın çözümü, sınıfsal çıkarlarımızın gerektirdiği birlik ve gelişkin bir demokrasinin kazanılmasıdır." 26
Bedük işkencenin Neresinde? 27

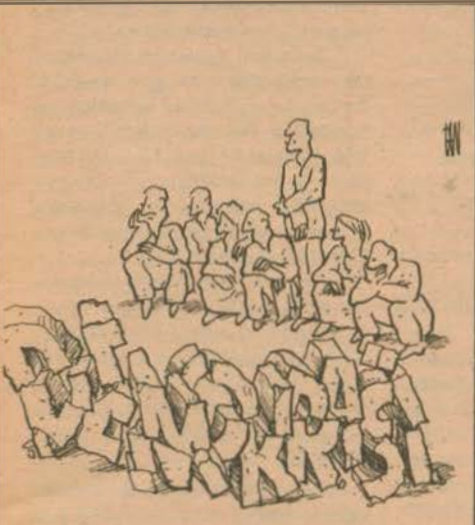
BJÖRN AFZELIUS ve MİKAEL WİHE' den Şiirler (Türkçesi: Gürhan Uçkan) 28

SEMİH ACAR/ "Yeşilçam Dedikleri Türkiye" Üstüne 30

YENİ ŞİİRLERİYLE: HÜSEYİN FERHAİD 32

Sahibi: SAMİ ALPTEKİN, Sorumlu Yazı İşleri Yönetmeni: MUSTAFA OKAN, Genel Yayın Yönetmeni: TANER GÜREL, İdari Müdür: YALÇIN UYSAL, İnceleme Araştırma Sorumlusu: YASEMİN ÇONGAR, Haberler Sorumlusu: BEYHAN SUNAL-MUSTAFA ÖSTÜN, Baskılar: İstanbul: ZEKERİYA AYTEMİR Davırcıyolu Hoca Rüstem Sokak Zafar Han 7/14 Çarşıbaşı, İzmir: SEVİL ÇAĞIRAN 858, Sokak Saray İşhanı Daire No: 401 Konak, Muhabirler: Adana: Özel Sancak İşhanı Asmakat No: 5 Dörtöğüz, Trabzon: HASAN TOMBACI Maraş Caddesi Onbaşı İşhanı No: 7, Yurtdışı: İsveç: GÜRHAN UÇKAN Box: 38045, 10064 Stockholm, F. Almanya: MEHMET BİLGİN Vulkan Str. 20, 4000 Düsseldorf 1, Hollanda: RAMAZAN EKİNCİ Pöstbus 392, 6040 AJ Reemond, İsveç: SERDAR ATAMAN Apollo Str. 8, 8032 Zönn, Kibris: SEVGÜL ULUDAĞ 19 Necmi Akıran Sokak Lefkoşa, Abone Koşulları/Yurtdışı: Yıllık 4800 TL, Alt Aylık 2500 TL, Yurtdışı: Yıllık 41 DM, Alt Aylık 21 DM, Tek Satış 5 DM, Teknik İşler/Dizgi: Bil Ofset, Tel: 230 18 51 Film: Arzu Ofset Tel: 229 76 92, Grafik Düzenleme: Yarın, Baskı: Sanem Matbaacılık, Yönetim Yeri: Sağlık Sok. 56/7 Kızılay-Ankara, Posta Çek: 164880, Dağıtım: Elkin Dağıtım: 5278011, İstanbul, İlan Koşulları/Arka Dış Kapak: Tam Sayfa: 200.000 TL., Yarım Sayfa: 125.000 TL., Çeyrek Sayfa: 70.000 TL., Arka İç Kapak: Tam Sayfa: 150.000 TL., Yarım Sayfa: 80.000 TL., Çeyrek Sayfa: 50.000 TL., İç Sayfalar: Tam Sayfa: 100.000 TL., Yarım Sayfa: 60.000 TL., Çeyrek Sayfa: 35.000 TL.

Demokrasiyi Kazanacak Güç İşçi Sınıfı Önderliğindeki Halk Hareketi Ve Sol Güçlerin Birliğidir



Tan Oral - Cumhuriyet'ten

Günümüzde gericiğin ana kaynağı olan emperyalizm, yerli işbirlikçi tekeller ile birlikte, boyunduruğu altına aldığı tüm ülkelerde varlığını ve egemenliğini sürdürmenin çeşitli biçimlerini yaratmıştır. 12 Eylül'ün sağcı askeri rejiminin ekonomi ve politikadaki kurumsallaşma biçimi ve bu kurumlara getirdiği ilkeler emperyalizmin kararlılığının çağımızdaki en somut örneklerindendir. Ülkemiz insanları da yedi yıldır, yaşamın her alanında varlığını gösteren 12 Eylülcü otoriter rejim elyle emperyalizmin girdabı içinde tutulmaktadır. Durum ortadadır, yaşam koşulları günden güne daha da dayanılmaz hale gelirken siyasal baskı yeni biçimler alarak sürmektedir.

Ülkemizin içinde bulunduğu bu durum, tüm boyutlarıyla gericiğe karşı mücadele etmek görevini demokrasi güçlerinin önüne koymaktadır. Bu görev en genel anlamıyla bir değişim isteminde zorunluluğunda somutlanmaktadır. O halde öncelikle yapılması gereken değişimi yaratacak araç ve yöntemleri geliştirmektir. Değişimin kısa ve uzun vadeli hedefleri ise araç ve yöntemlerin belirleyicisi olacaktır. Bir başka deyişle, öncelikle yapılması gerekenler vardır ve bunlar gelecektekilerin yapılabilmesi için mutlaka gerçekleştirilmelidir.

Değişimi yaratacak araç ve yöntemlerin geliştirilmesinde başlıbaşına bir süreç karşılık gelmektedir. Demokrasi güçleri açısından bugün yaşanan da özü itibarıyla bu yaratım sürecidir. Burada sözü edilen yaratım kuşkusuz birşeylerin yeniden keşfi değildir. Aksine, zaten var olan, ancak mücadele platformu dışında tutulmaya/etkisizleştirilmeye çalışılan araç ve yöntemlerin tekrar yerlerini almalarını sağlamaktır. Çünkü sorun, demokrasi güçlerinin yeniden,

tüm etkinlikleriyle toplumsal savaşındaki yerlerini almaları sorunudur. Siyasal partiler, demokratik kitle örgütleri ve derneklerin hemen 12 Eylül 1980'deki ilk MGK bildirileriyle faaliyetlerinin durdurulması, ardından da 82 anayasasıyla tümüyle yasaklanması, demokrasi güçlerinin etkisizleştirilmesi sürecinin ilk adımını oluşturmuştur. Süreç, devrimci-demokrat, sol ve sosyalistlere yönelik yaygın gözaltı, tutuklama, işkence, hapis, vatandaşlıktan çıkarma ve idama dek uzanan şiddetli baskıyla devam etmiştir. Ancak 12 Eylül rejiminin en çok üzerinde durduğu sol düşünceye karşı açılan karalama kampanyası olmuştur. Bu amaçla Barış Derneği'nden DISK'e sosyalist partilerden gençlik örgütlerine dek değişikli temsil eden tüm kurum ve kuruluşlar 12 Eylül'e gelişin sorumlusu olarak gösterilmiştir.

İşte bu politikayla, geçmişten tümüyle 'farklı', 'yepyeni', 'güçlü', 'kalıcı' bir anayasa kitlelere benimsetilmeye çalışılmıştır. Nasıl bir anayasa sorusunun yanıtı da rejimin demokrasiye ilişkin görüşleri ve uygulamalarından kolayca anlaşılmıştır.

Hem 82 anayasasının sol düşünceye ve örgütlenmesine ilişkin getirdiği yasaklar hem de rejimin aralıksız yürüttüğü karşı kampanya tek bir hedefte toplanmaktadır: İşçi sınıfını, dolayısıyla onun dünya görüşünü ve örgütlü gücünü politika dışı tutmak.

İçinde bulunduğumuz günlerde süren yasaklar tartışması da aynı sürecin bir uzantısı olarak değerlendirilmelidir. Çünkü söz konusu tartışmada sosyalistler dışarda bırakılarak, burjuva partileri ve sosyal demokratlar dışındaki siyasi akımların varlığı gözardı edilmeye çalışılmaktadır. Duruma bu açıdan bakıldığında sorun, bir bütün olarak demokratik hak ve özgürlüklerin kazanılmasıdır. Demokrasi güçlerinin ortak çabaları sürecin gelişmesinde belirleyici olacaktır.

Diğer yandan sol, sosyalist güçler dışarda bırakan bir anlayış ile demokrasi sorununun ele alınması fırsatçılık bir yana, hiçbir çevrenin ve siyasi hareketin kazanacağı pozisyonlara kabici bir nitelik kazandırmayacaktır. 12 Eylül bu gerçeğin altını yeterince çizmiştir.

Bu gün yasaklar tartışmasına verilmeye çalışılan biçimle, politik saflaşmanın demokrasi talebi ve karşıtları arasında oluşması istenmektedir. Farklı siyasal görüşlerin demokrasi sorununa ilişkin ortak bir davranış içinde bulunma olasılığı yok edilmeye çalışılmaktadır. Esas olarak bu noktada alınacak tavır, demokrasi isteminin tutarlılığının göstergesi olacaktır.

İşçi sınıfına ve onun partisizle siyasal yaşama katılmasına yönelik engeller tüm baskı rejimlerinde ortak özellikler gösterir. Öncelikle partiler kapatılır, yönetici ve üyeleri ya fiili baskıya maruz kalır ya mahkeme önüne

çıkılır ya da yurtdışına çıkmak zorunda bırakılır. Genellikle de bunların tümü birarada yaşanır. Ne varki, yurttan uzakta bırakılmak, hapisane duvarları arasında tutulmak mücadeleden uzak kalmak demek değildir. Değildir, çünkü uğruna mücadele edilen, hapis yatılan, yurttan uzakta kalan düşüncenin meşruiyeti tüm devrimcilerin mücadelesinde yaşamaktadır. Ve bu meşruiyet, baskı rejimlerinin zora dayalı meşruiyetinden çok daha güçlüdür.

Tüm bu gerçekler kuşkusuz ülkemiz için de geçerlidir. Türkiye'de sosyalistler siyaset sahnesinde yer almak için az mücadele vermemişlerdir. Önüne konan tüm yasal ve yasadışı engellere karşı sosyalizm düşüncesi işçiler, emekçiler arasında hızla yaygınlaşmış, geleceğe yönelik tek umut olarak bilince dönüşmüştür. Toplumsal meşruiyet de budur. Bu meşruiyet işçi sınıfını politika dışı bırakarak ortadan kaldırılamaz, sosyalist düşüncenin örgütlenmesinin önüne hukuki engeller konularak yok edilemez, yöneticilerinin vatandaşlık hakları ellerinden alınarak, haphanelere kapatılarak durdurulamaz.

Tüm bu özellikleriyle yasaklar tartışması, gericiğe karşı verilen demokratik haklar ve özgürlükler mücadelesinin en güncel biçimlerinden biridir. Rejimin demokratikliğine, iktidardan demokrasi anlayışına açıklık getiren bir ölçüttür. Bu bağlamda, sosyalist hareketin önündeki hukuki engellerin kaldırılması mücadelesi, demokratik haklar ve özgürlükler mücadelesinin vazgeçilmez bir parçası olmalıdır.

Şimdi, emperyalizmin ve onu temsil eden güçlerin gerçek yüzlerini teşhir etme mücadelesi yükseltilmelidir. İnsanlık suçu işkence uygulamalarının son bulması ve sorumlularından hesap sorulması, düşüncenin suç sayılmasına son verilmesi, siyasi genel af çıkarılması, sendikal hakların, örgütlenmenin önündeki tüm engellerin kaldırılması ve keyfi baskıların son bulması, saldırgan askeri işbirlikleri sonucu depolanan nükleer silahların ve ulusal bağımsızlık bağdaşmayan bu tür anlaşmaların ortadan kaldırılması, ayrımcı baskıların durdurulması ve tüm bunların sorumlusu işbirlikçi tekellerin sınırsız egemenliğine dur denilmesi için devrimci-demokrat, sol ve sosyalist güçler birleşmelidir.

Bu gün sol güçlerin önünde demokrasi savaşımını yükselterek, birliğini sağlamak ve ittifaklarını kurmak görevi durmaktadır. Hiç kuşkusuz böylesi politik bir görevin başarılanmasında atılacak enönemli adım, sol güçlerin birliğini sağlayacak, demokrasi savaşımının derinleştirilmesini ve gerçek ekonomik ve toplumsal demokrasinin kazanılmasını hedefleyen 'Sol Parti' nin kurulması olacaktır.

Unutulmamalıdır ki, demokrasi için sonuna kadar gidecek güç işçi sınıfının öncülüğündeki halk hareketi ve sol güçlerin birliğidir.

VARIN

Gençlik ve Sol Parti

● Sol Parti'nin oluşumu, aynı zamanda gençlik içindeki güçlerin de biraraya gelmesini sağlayarak, gençlik hareketinde ortak strateji ve taktiklerin izlenmesinin zeminini yaratacaktır. Sol Parti'nin gençlik içindeki platformu olacak tek bir gençlik örgütlenmesinin, Sol Parti'nin kuruluşu ile gerçekleşmesi, gençlik ile Sol Parti arasındaki politik ve eylemsel baği yaratacaktır.

M. Ali Sağlam

Ülkemizin hiçbir sorunu gençlikten bağımsız düşünülemez. Gençliğin özellikle son yedi yılın etkilenen olması bu gerçeği değiştirmez. Çünkü gençlik yaşadığı toplumdan ayrı ele almaz.

Gençlik, artık iyi bilinmektedir, toplumsal bir sınıf değildir. Çeşitli sınıf ve tabakaların gençlerini içinde barındıran toplumsal bir kategoridir. Gençlik üyesi olduğu sınıfın sorunlarını paylaşmakla birlikte, kendil özgün istem ve çıkarlarına sahiptir. Bu istem ve çıkarlar için yürüttüğü savaşını toplumdan yalıtılmış, dar bir alana hapsedilmiş biçimde sürdürülemez. Genel olarak toplumda gelişme ve çatışmaların, gerileme ve ilerlemelerin yarattığı koşulların bir ürünü olarak ortaya çıkar. Gerçekliğe birinmesi, toplumun bütününde meydana gelen değişimlere yakından bağlıdır. İşte bu durum, her gençlik kesiminin bak ve çıkarlarının elde edilmesini, uğrına kavgaya yürüttükleri amaçlarının gerçekleşmesine, toplumun bütünündeki politik kavgaya bağimli kullmaktadır.

Gençliğin politikayla ilişkisi sadece kendi özgün istemlerinin yaşama geçirilmesi ile sınırlı değildir. Gençlik aynı zamanda yaşadığı toplum ve dünyanın sorunları ile de içiçe yaşamakta, ilgilenmekte, çözümleri için aktif tavır alabilecek ciddi bir potansiyeli oluşturmaktadır.

Gençlik politik tercihlerini yaparken neleri değerlendirmektedir? Böylesi bir soruya yanıt verebilmek için önce, bir konuya açıklık getirmek gerekir. Gençlik denince, ne geleceği garanti altına alınmış, tekelinin ve büyük toprak sahiplerinin gençleri bizi ilgilendirmektedir, ne de kendi kaderlerini sistemin çarklarını yöneten egemen sınıfların kaderlerine bağlayanlar. Kısaca gençlikten, büyük çoğunluğu oluş-

turan halkın gençliğini anlamaktayız.

Gençliği işsizlik ve karanlık bir gelecek beklemektedir. Üretim sürecinde en ağır şartlarda, en düşük ücretle çalışmaya mahkum edilmektedir. Gençliğin politik tercihlerini çıkarlarına verilecek yanıt belirlemektedir.

Gençlik tek başına bir yaş dönemi olarak ele alınamaz. Haksızlığa ve ezilmeye karşı bir tepki, egemen dünya görüşünden henüz derinden etkilenmemiş olma, yeniliğe, illeriye açık olma gençliğin ortak özelliklerini oluşturmaktadır.

Gençlik ve politika ilişkisinde, gençliğin tercihlerini belirleyen özellik, onun çıkarları ve istemleri, düşünce ve idealleri ile çıkışan bir toplumsal sınıf ve onun örgütlenmesi olmaktadır.

Ülkemizde gençlik, sadece kendi koşullarını sorunlarını değil, bir bütün olarak toplumdaki büyük çoğunluğu baskı ve yoksulluk içinde tutan nedenleri araştırmakta ve değişim isteğini derinden hissetmektedir. Gençliğin gücü ve enerjisi toplumun devrimci değişim kavgasını kazanmak, bu engin potansiyeli harekete geçirmek, sol güçlerin önemli bir görevi olmaktadır.

Gençliğin gücünün kazanılması ve kavgaya seferber edilmesi, ülke çapında sürdürülen politik savaşımdan ve onun örgütlenmesinden ayrı düşünülemez. İlk olarak toplumun önündeki temel sorunun ve çözüm hedefinin ortaya konulması gerekir.

Hiç kuşkusuz, öncelikli olarak toplumun üstüne bir karabasan gibi çöken yedi yılın kurumları ve uygulama güçlerinin ortadan kaldırılması, demokratik hak ve özgürlüklerin 12 Eylül öncesiyle kıyaslanamayacak bir düzeyde yaşama geçirilmesi olarak tanımlayabileceğimiz geliş-

kin bir demokrasinin kazanılmasıdır.

Ancak böylesi bir süreç, önemli olmakla birlikte yeterli kabul edilemez. Bu sürecin temelli değişikliklere yol açacak, ulusal bağımsızlığın elde edildiği, her türlü kölelik anlaşmalarının ve askeri ilişkilerin iptal edildiği, tekelin sınırsız gücünün ortadan kaldırıldığı, en geniş demokratik hak ve özgürlüklerin yaşama geçirildiği, ulusal demokratik hakların eksiksiz olarak uygulandığı, faşist örgütlenmelere izin verilmediği, demokratik iktidar hedefiyle bütünleştirilmesi gerekmektedir.

Böylesi bir iktidarın kazanılması için, yığınların örgütlenmesini sağlayacak, ittifaklarını koruyacak, ona önderlik edecek güç nedir? Günümüz şartlarında en geniş devrimci-demokrat, sol, sosyalist güçleri biraraya getirecek ve savaşım hedeflerine yönelecek bir birliktir. (1) Ülkemizin sol birikimi üzerinde dikkatlecek bu birliğin biçimi yaşadığımız koşullardan bağımsız ele alınamaz. Tarihi an, sol güçlerin örgütlü birliğin uygun biçimlerinin yaratılmasını görev olarak ortaya koymaktadır.

Bu birlik bir parti biçiminde yasal alanda yerini almakla birlikte, özü itibarıyla bir cephe niteliğini taşıyacak zorundadır. Bu zorunluluk iki temelden kaynaklanmaktadır. Birincisi, yaşamın dayattığı güncel görev demokrasi savaşımının kazanılması için en geniş güçlerin birliğinin yaratılmasına yöneliktir, sol merkezde bir çekim gücünün oluşturulmasıdır. Böylesi bir merkezin yaratılması, farklı eğilimlerin sosyalizm anlayışlarını tartışılmasını öne koyarak, sol bir partide birliğin sağlanmasını getiremeyecek bir aciliyet taşımaktadır. İkincisi, sorun

tek bir eğilimin bağımsız örgütlenmesinin yararı olması değil, işçi sınıfı ve onun dünya görüşü çevresindeki eğilimlerden başlamak üzere genişlemeyi hedefleyen bir odağın oluşturulmasıdır. Kaldı ki, bugün yaşanan yasal kısıtlamalar altında işçi sınıfı partisinin yasal olarak kurulması olanaklıdır. Önerilen, katılanların kendi bağımsız görüş ve düşüncelerinden vazgeçmelerinin beklenmediği, üzerinde anlaşılacak demokratik bir program etrafında ortak yığımsal bir örgütlenmeye ve savaşım yürüten işçi ve emekçi yığınlarının demokratik bir partisinin, sol parti'nin yaratılmasıdır.

Sol parti, yığınların demokratik hareketine yol göstermelidir. Parça parça yürütülen eylemleri ve hareketleri tek bir hedefe yönlendirmek görevini üstlenmelidir. Böylece geniş bir hareketliliğin birli ve potansiyelini birleştirecek, dışındaki güçleri de etkileyecek ve harekete geçirici bir rol oynayacaktır.

Sol parti demokrasi savaşımının genel politik hedeflerine yönelik programını ortaya koyarak, güncel hak ve çıkarlar için vereceği savaşım ile toplumun değişik kesimlerinde sürdürülen demokratik savaşımın destekleyicisi olmak durumundadır.

Gençliğin demokratik hakları uğrına verdiği savaşım, politik yol göstericilik yapacak ve geniş gençlik yığınlarının temel hak ve özgürlükleri kazanmak için aynı zamanda politik olarak tavır alması gerektireceği düşüncesiyle eğitilimi sağlayacaktır. Demokratik bir iktidarın kazanılması kavgasında gençlik yığınlarının aktif desteğini almak için uğraşacaktır.

Sol Parti'nin oluşumu, aynı zamanda gençlik içindeki güçlerin de biraraya gelmesini sağlayarak, gençlik hareketinde ortak strateji ve taktiklerin izlenmesinin zeminini yaratacaktır. Sol Parti'nin gençlik içindeki platformu olacak tek bir gençlik örgütlenmesinin, Sol Parti'nin kuruluşu ile gerçekleşmesi, gençlik ile Sol Parti arasındaki politik ve eylemsel baği yaratacaktır.

Devrimci-demokrat, sol, sosyalist, ilerici gençlik ile Sol Parti arasında kurulacak böylesi bir bağ, gençlik yığınlarının mücadele hatlarına kazanılmasında, gençliğin özgün istem ve çıkarlarının toplumsal çıkarlarla bağdaştırılmasında ve bütünleştirilmesinde önemli bir işlev göreceklerdir. Gerek gençlik cephesinin, gerekse bir bütün olarak demokrasi cephesinin örülmesinde Sol Parti'ye ve onun gençlik platformuna önemli görevler düşmektedir. Bu zorunlulukların başarılması genel olarak demokrasi gücünün başarısı olacaktır. Bu oluşum sürecinde, gençlik de kendi payına sorumlulukları yüklenecek ve başarabilecek deneyime ve azme sahip olacaktır.

Yarın dergisi öğrenci derneklerinin ilk yaşama geçtiği günden bu yana gelişen süreçle dikkatle izledi. Öğrenci gençliğin demokratik-akademik sendikaların gelişip güçlenmesi doğrultusunda kapsamlı bir program sundu, ve yaşama geçmesi için aktif olarak savundu. Bu tavır, YARIN'ın politikalarının Demokratik Öğrenci Hareketi içinde geniş çapta yankı bulmasını sağladı. Öğrenci derneklerinin kurulma ve gelişme süreci ile birlikte, değişik kesim ve gruplar da derneklere katılmaya başladılar. Dergimiz bu gelişmeyi olumlu olarak nitelendirdi ve sendikal örgütlenmeler içinde farklı grupların var olmasının doğal olduğunu, tek bir sendikal yapı içinde değişik görüşlerin olmasının, bunların tartışılmasının gerekli olduğunu vurguladı. Ama gelişmeler, bu süreci yapıcı ve ileriye götürücü bir çizgide tutmaktan öte boyutlara savınıldı. Öğrenci dernekleri içinde yer almanın gerekli olduğunu kavrayan kimi gruplar giderek doğrudan bir çatışma havasına girdiler. Demokrasi savaşımında ortak noktaları geliştirip güçlendirmek yerine kendi dışındakilerin gücünü kırma, tasfiye etme ve bu temelde güçlenme politikalarını öncelikli kıldılar. Bu da, özellikle Yarın ve onun politikalarına yönelik olarak, anti-Yarın bir kampanya içinde kendisine yer buldu. Tartışmaların en önemli odak noktaları da, öğrenci derneklerinin ortak platformu ve Öğrenci Postası'nın oluşum biçimi oldu. Yarın bütün alanlarda ortak çalışma koşullarının yaratılıp geliştirilmesi yönünde bir anlayış sürdürdü. Ancak sonuç hep olumsuz oldu. Sürekli "Ya hep, ya hiç" mantığı güdüldü.

Bugün geline nokta, birliği ortak temeller üzerinde inşa etme görevi yine karşımızda durmaktadır. Ve tartışmaların bu bakış ve anlayış içinde sürdürülmesi demokratik öğrenci hareketinin gelişimi açısından oldukça önemlidir.

BÖLGEÇİLİK RÜZGARLARI

Uzunca süredir Öğrenci Postası işleyiş mekanizması konusunda değişik öneriler getiriliyor. Bunları, "Bölgeye Dayalı İşleyiş" ve "Merkezi Örgütlenmeye Dayalı İşleyiş" mekanizmaları olarak sınıflandırabiliriz. Bölgesellik üzerine derli toplu iki öneri saptadık. Biri Çağdaş Yol dergisinin 1. sayısında, diğeri ise Yeni Aşama dergisinin 3. sayısında.

Çağdaş Yol'daki "Öğrenci Gazetesi Üzerine Öneri ve Değerlendirmeler" başlıklı imzasız yazıda; merkezi yapının birim demeklerden gelecek taze kanla beslenmesi gerektiği, yayın organının alt organ statüsünde olması gerektiği, şu andaki Öğrenci Postası Yayın Kurulu'nda tek sesliliğin, mücadeleyi akademik

Bir kez daha belirtelim. Öğrenci gençliğin merkezi birliği, iki temel dayanak üzerine oturmalıdır: Merkezi düzeyde tüm dernekleri temsil edebilen ortak bir platform ve etkin, mücadeleci, kitlesel birim dernekleri. Bu iki unsur arasındaki bağ sağlam ve dolaysız olmalıdır.

mücadeleyle sınırlayan anlayışın, dar grupçuluğun haklı olduğu, aslında olayın yayın kurulundan öte bütünsel olarak ele alınmasının gerektiği belirtildikten sonra, Öğrenci Postası Yayın Kurulu oluşum biçimiyle sınırlı bir öneri getiriliyor. Öneride; il platformlarında Bölge Yayın Kurullarının, Bölge Yayın Kurulları içinde de her ilde il platformunca Genel Yayın Kurulu'nu oluşturacak temsilcilerin seçilmesinden söz ediliyor.

Yeni Aşama'daki "Öğrenci Postası Üzerine Düşünceler" başlıklı, Nadir Nadi Usta imzalı yazıda ise; yayın organı tartışmaları arasında, a) Hemen yayın organı isteyen, b) Katılıma açık olması ve aceleyle getirilmemesini isteyen, c) Beklenilmesini öneren, üç görüşün olduğu iddia ediliyor. Öğrenci dernekleri arasında sağlıklı, katılıma dayanan, ortak ve merkezi bir platformun yaratılmasının gerekli olduğu söylenen yazıda da öneriler Öğrenci Postası'nın oluşum biçimiyle sınırlanıyor. Özerk Bölge temsilciliklerine dayanan bir Yayın-Yönetim Kurulu öneren Yeni Aşama, seçimlerin bu bölgelerdeki dernekler tarafından yapılması gerektiğini, dergi temsilcilikleri için de (sınırlı yayın kurulu üyeliği kastediliyor) derneklerin seçilmesi gerektiğini, derneklerin temsil edecek kişiyi belirleyeceklerini savunuyor.

Aslında her öneride de merkezi bir platformun gerektiği vurgulanırken, bu konuda hiçbir bütünsel önerinin getirilmemesi dikkat çekici.

Bundan da öte, Öğrenci Postası na yönelik bölgeye dayalı oluşum önerileri, merkezi platform "arzu-ları" ile tam boy bir çelişkiyi ifade ediyor. Yayın kurulu konusunda, doğrudan dernek temsilcilerinden oluşan Türkiye platformunun tüm yetkileri (seçme-geri alma) budanıp, yerine "Yayın kurulu platformu karşı sorumludur" türünden içi boş bir tanım getirilmekte. Nasıl sorumludur? Seçme ve geri alma yetkisi olmayan bir ortak platform Yayın Kurulu'nu nasıl denetleyebilir? Öğrenci gençliğin demokratik-akademik sendikal organı gibi yamsalsal bir konuda karar verme yetkisi olmayan bir platforma diğer konularda karar verme yetkisi nasıl tanınabilir? Bunun adı, ortak platformu "Danışma Meclisi" ne çevirmek olabilir ancak. Sonuç ise açık: Ortak platformun, yayın kurulunu yurt çapında seçme-denetleme-geri alma yetkisi fiilen elinden alınmakta, bizim derneklerin yayın kurulunu seçme-denetleme-geri alma yetkisi ise "bölgeselleştirme" kisvesi altında daraltılarak, o bölgeyle sınırlandırılmaktadır. O "bölge" deki bizim derneğin diğer

bölgelerdeki yayın kurulu üyelerini denetleme hakkı ise bütünsel yok sayılmaktadır. Getirilen; dolaysız temsil-bütünsel denetim yerine kademelandırılmış, aşamalı temsil-sınırlandırılmış denetimdir. Bunun, önceline göre daha demokratik olduğunu söylemek ise açlara perhiz önermeye benzer ancak.

Dikkatimizi çeken bir başka nokta da, yayın kuruluna dernek seçilmesi, onların sorumlu kişiyi seçmesi önerisi oldu. Tüm platforma karşı sorumlu olması gereken, öğrenci gençliğin demokratik-akademik sendikal yayın organının çıkarılmasından sorumlu olacak yayın kurulunda görev alacak bir kişi düşünün. Bu kişiyi, gidiyor platformun görevlendirdiği bir dernek seçiyor. Bu, yayın organının çıkarılmasını bir grup derneğe devretmek demektir ve ortak sorumluluktan kaçmaktır.

Açıkça görülen odur ki; bu önerilerin hiçbir öğrenci gençliğin savaşımının örgütlenmesi ve işleyiş konusunda bütünsel bir programa



Turgut Akın

**Öğrenci Gençliğin
Merkezi, Federatif,
Yıgınsal Örgütünü
Oluşturmak İçin...**

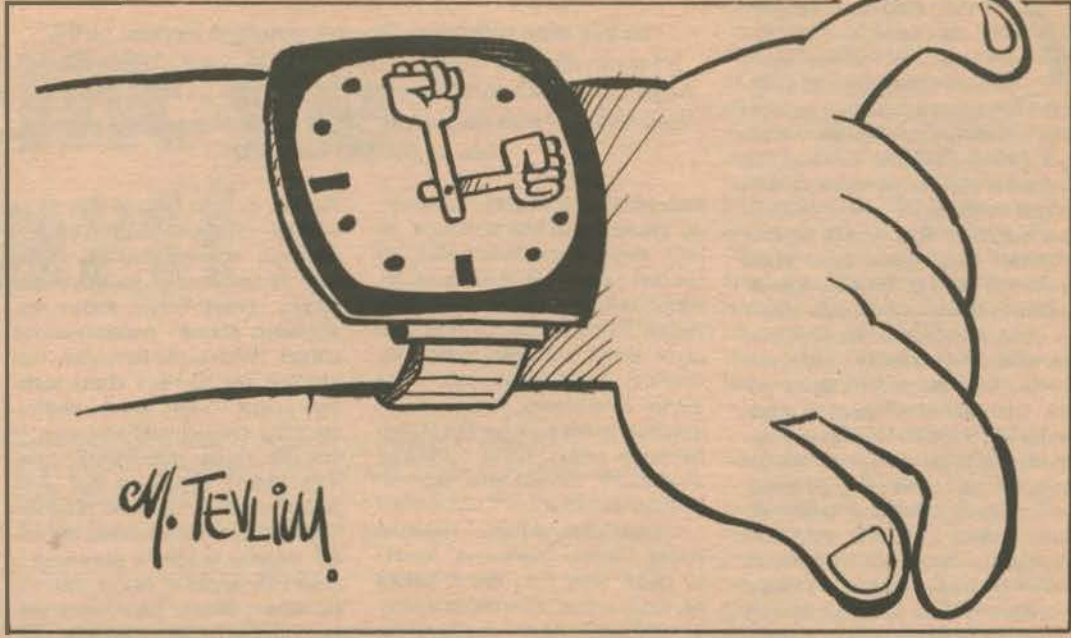
sahip değildir. Bu önerilerin ortak özelliği; öğrenci derneklerinin kurulma sürecinin başında ortaya konulan ve başarısı eylem içinde sınanmış olan programa tepkisel karşı çıkışlar olmalarıdır. Savaşımı ortaklaşa sürdürmek, birlikte sorumluluklar yüklenmek, doğru ilke ve işleyişlere birlikte sahip çıkarak yaşama geçirmek yerine yapay ayrımlar yaratmaya çalışmaktır. Bu anlayışın doğuş nedenleri yersiz olmakla birlikte, yarattığı sonuçlar hareketin birliğini tehdit edecek tehlikeler yaratmaktadır. Aşılması sadece tek tek eğilimlerin değil, bir bütün olarak demokratik öğrenci hareketinin çıkarına olacaktır.

"YARIN" NEYİ SAVUNUYOR?

Yarın'ın ilkeleri, yalnızca Öğrenci Postası'nın oluşum biçiminden öte, Bağımsızlık, Demokrasi, Toplumsal Kurtuluş Savaşımı içinde öğrenci gençliğin demokratik-akademik savaşımına ve örgütlenmesine yönelik bütünsel bir bakış açısını temel alır. Ancak kuşkusuz Öğrenci Postası'nın da bu savaşım içindeki yeri çok önemlidir.

Örgütlenmeye yönelik önerilerimizi şöyle özetleyebiliriz:

1) Öğrenci dernekleri demokratik-akademik temelde örgütlenen ve öğrenci gençliğin genç olmaktan ve öğrenci olmaktan kaynaklanan sorunlarını çözümleme yolunda uğraş veren sendikal yapılardır. Ve elbette ki bu savaşım, toplumsal sorunların çözümünü için verilen savaşımın, politik savaşımın ayrı düşünülemez. Öğrenci dernekleri varolan bütünlüğü iyi kavramalı, özel olanı genel olana bağlamasını bilmeli, bu doğrultuda en geniş demokrasi güçleriyle etkin dayanışmayı kurabilmelidirler. Bu bütünsellik örgütsel bağımsızlık ilkesiyle çatışmaz, aksine birbirini tamamlar. Ayrıca, sendikal yapılarda politik grupların varolacağı gerçeğini de ortadan kaldırmaz. Doğaldır ki, çeşitli gruplar kendi düşünce ve ilkelerini yaşama geçirmek için uğraş verecekler, görüşlerini yaymaya çalışacaklardır. Ama dikkat edilmesi gereken unsurlar vardır. Birincisi; öğrenci derneklerinin politikanın koparılamayacağı gerçeği, kesinlikle, onların politik örgütlenme olduğu yanlışıyla karıştırılmamalıdır. Bu yanlış; bir yandan sendikal örgütlenmeleri bir avuç bilinçli klübüne dönüştürken, diğer yandan hem örgütsel hem de ideolojik anlamda politik savaşımı sulandıracaktır. Derneklerden "devrimci" örgütlenmeler çıkarmaya çalışan tasfiyeci anlayışın da içine düştüğü aşmaz budur. İkincisi ise, politik gruplaşmaların kendi grup çıkarlarını öğrenci kitlelerinin çıkarlarıyla çelişkiye düşürmeleri ve genel harekete zarar verme potansiyeline bu anlayışı gütmeleri tehlike



sıdır. Ciderek bu anlayış asıl savaşım odağını dıştan içe çevirir. Grupların birbirlerinin "hesabını görme" taktiklerini ön plana çıkarır. Bunun sonucu ise; politik savaşımın sendikal savaşımın uyumlu gelişmesi yerine, "politik (!) savaşım adına sendikal savaşımın lime edilmesi. Bir diğer adı ise "grup fetişizmi" dir.

2) Öğrenci derneklerinin işleyiş mekanizması, tarih boyunca haklılığı ve doğruluğu kanıtlanmış olan Demokratik Merkezîyetçi işleyiş olmalıdır. Aşağıdan yukarıya tartışma-eleştiri-özeleştir-i-kna-karar sürecinin işletilmesi, tüm üyelerin çalışmalarına içine katacak mekanizmaların yaratılması, yönetici kadroların çalışkanlık, girişkenlik ve kolektiflik ölçütlerine göre seçilmeleri geri alınabilmeleri, süreç sonunda alınan kararların "tartışmada serbestlik-eylemde birlik" anlayışı içinde, tüm kesimler tarafından ayrıcalıksız işletilmesi, demokratik merkezîyetçiliğin uyulması zorunlu ilkeleridir. Bu anlayışa karşı olanlar bulunabilir. Elbette doğru anlayış yerini bulacaktır. Fakat asıl sorun, işleyiş kendi kafalarına göre yorumlayanlar; işlerine gelen kararları tanıyıp işlerine gelmeyenleri tanımayan, hatta engelleyenlerdir. Üç ay boyunca gerek üye tabanında gerekse platformda yapılan uzun tartışmalardan sonra Öğrenci Postası Yayın Kurulu ve işleyiş ilkeleri benimsendiği halde, bunu gerçekleştirenleri "ne biçimde ve nasıl olursa olsun yayın organı bir an önce çıkmalıdır"(1) mantığıyla suçlamak işte böyle bir anlayışın ürünüdür. Uzun tartışmalardan süzülüp gelen alınmalara karşı 44. madde kampanyalarının içinden çıktığı platformu "papazlık"la suçlamak, ondan da öte engellemeye kalkışmak, eline geçirdiği yerde dilekçeleri yırtmak

işte böyle bir anlayışın ürünüdür. İsteddiği karar çıkmayınca platformu bölmeye kalkıp, terketmek işte böyle bir anlayışın ürünüdür. Bu arkadaşlar bilmelidirler ki, demokratik merkezîyetçi işleyişin ayrıcalıkları yoktur. İşleyiş herkes ve gruplar için geçerlidir.

3) Öğrenci gençliğin demokratik-akademik savaşımının başarısı için tüm hareketin tek bir merkezi çatı altında toplanması, savaşımın tüm yurttaki ortak ve eşgüdümli olarak yürütülmesi zorunludur. Daha önce defalarca yinedeğimiz ve yine belirteceğimiz gibi, ortak soruna karşı (YÖK ve ötesi) bölünmüş ve iletişimsiz bir hareketin başarılı olabileceğini düşünmek, hayalcilikten de öte gericiliğin değirmenine su taşımak anlamına gelir. Ancak daha da trajik olanı; içi boşaltılmış merkezî birlik sloganları savurup, fiili olarak hareketi parçalayacak öneriler ortaya atılanların içine düştükleri durumdur. Bir kez daha belirtelim. Öğrenci gençliğin merkezi birliği, iki temel dayanak üzerine oturmalıdır: Merkezi düzeyde tüm dernekleri temsil edebilen ortak bir platform ve etkin, mücadeleci, kitleselel birim dernekleri. Bu iki unsur arasındaki bağ sağlam ve dolaysız olmalıdır. Aşağıdan yukarıya, yukarıdan aşağıya işleyiş kanalları aşamaz olmalıdır. Bu işleyiş; merkezî örgütlenmeyi yaşama geçirirken, diğer yandan da doğrudan birim derneklerinin denetim ve katılımını sağlar. İşte Yarın bunu savunuyor. Bu ilkeyi gözetmek koşuluyla ortak platformun bir üst kurul olması gerektirir, karar alabilirmeli, ve bu kararların bağlayıcılığını savunuyor. Ve kurulacak tüm organların, bu iki dayanıklı yapıya bağlı kılınması gerektiğini söylüyor.

Öğrenci derneklerinin çalışmalarında il platformlarının önemi inkar edilemez. İl platformları; öğrenci gençliğin genel savaşım hattı ve Türkiye platformunun çalışma ilkelerine paralel olarak, o il düzeyindeki çalışmaları yönlendirirler. Ama Türkiye platformu ile birim dernekleri arasında bir ara aşama, birim derneklerinin yurt çapındaki yetkilerini devralan yahut engelleyen bir organ işlevi göremezler. İstanbul'da, yedi derneği platformdan ihraç ettiğini iddia eden ve kendine il platformu adını veren yapının içinde bulunduğu durum, olmaması gereken duruma dair ibret verici bir örnek oluşturmaktadır.

4) Öğrenci Postası'nın işleyiş, demokratik öğrenci hareketinin tek bir merkezî çatı altında ve federatif bir biçimde örgütlenmesinin temel dayanağını oluşturmaktadır. İşleyiş konusundaki öneriler şöyle sıralanabilir:

a) Yayın kurulu Türkiye Öğrenci Dernekleri ortak platformunca seçilmelidir. Birim dernekleri yalnız kendi bölgesinde değil, tüm yurt çapında yayın kurulu üyelerini seçebilmeli, geri alabilmeli, denetleyebilmelidirler. Seçme ve geri alma yetkisi elinden alınmış bir platformun denetleme yetkisi olduğunu savunmak balıkların konuşabileceklerini iddia etmeye benzer. Derneklerin denetimini bölgelerle sınırlamak ise temel birimlerin ve tabanın ufkunu daraltmak, onların bütünü hakkındaki söz ve karar haklarını yok saymak anlamına gelir.

Ayrıca, öğrenci derneklerinin önemli bir bölümü bölgelere ayrılması düşünülen dört büyük ilin dışında yer almaktadır. Ve bu dernekler gericiliğin kendisine odak seçtiği alanlarda yaşama ve güçlenme savaşımı vermektedirler. Bundan dolayı da, büyük illerdeki derneklerin da-

yanışma ve yardımlaşması bu dernekler için çok önemlidir. Öğrenci Postası'nın bu dayanışma ve yardımlaşması rolü de küçümsenemez. Ama bölgeci anlayışın getireceği; küçük illerdeki dernekleri büyük illere bağlamak, onları büyük ile özgü sorunlar içinde boğmak, dergiye yönelik katılım haklarını ise ara kademeler içinde en aza indirmek olacaktır. Oysa, doğrudan katılım ve denetlemeye en fazla gereksinimi olan dernekler de bu derneklerdir.

b) Yayın kurulunun işlevi Türkiye Öğrenci Dernekleri Birliği'nin program hedef ve çalışmalarına uyumlu olarak Öğrenci Postası'nın çıkarılmasıdır. Yayın kurulu, platform görüşmeleri arasında yurt çapındaki iletişim ve eşgüdümü de sağlamalıdır. Seçilmiş bir yayınım iletişim ve eşgüdüm işlevlerini redetmek, Eylül sonrasının her türlü örgütlenme ve yönlendiriciliği inkar eden anlayışının bir kalıntısıdır ve savaşımı şekilsiz bir dağılımlık içinde hapsedmekle eşanlamlıdır.

Tüm çalışmalar hakkında, yayın kurulu platforma düzenli bilgi vermeli, rapor mekanizmasını oturtulmalıdır.

c) Yayın kurulu seçilirken öğrenci dernekleri içinde farklı görüşlere sahip grup ve kişilerin olduğu gerçeği göz ardı edilemez. Yayın ku-

rule en geniş kesimleri kapsayıcı bir bileşene sahip olmalı, farklı eğilimler ağırlıkları oranında yayın kurulu içinde temsil edilmelidirler.

d) Yayın kurulu seçimlerinde İstanbul, Ankara, İzmir ve diğer illerin dengeli bir dağılımı gözönüne alınmalıdır.

e) Yayın kurulunun illerle bağlantısını sağlayacak il yayın komisyonları kurulmalı; yazı toplanması, dergi satışı türü etkinlikleri, gerçekleştirilmeli, daha sıkı tabanın görüş, öneri ve eleştirilerini yayın kuruluna doğrudan iletilmesi bir işleyiş sağlanmalıdır. Bu komisyonlar il platformlarıyla sürekli ilişki içinde olmalıdırlar. Ayrıca, tüm yurt çapında dergi temsilcilikleri açılmalıdır. İşte, yerel işleyiş konusu böyle çözüme bağlanır. Yoksa, taban ve platform arasında kademeler sokarak değil, hele birim derneklerin yetki ve ufuklarını o il ile sınırlayarak hiç değil.

f) Nibayet, yayın kurulu üyeliklerine kişiler seçilmelidir, dernekler değil. Yayın kurulu üyeliği doğrudan kişisel sorumluluk ve çalışkanlık gerektiren bir uğraştır. Ayrıca, yayın kurulu üyesi yalnızca derneğine karşı değil tüm platforma karşı sorumludur. İşte, platform bu özellikleri temel alarak, derneklerin platformda temsilci olarak görevlendirdiği kişiler arasından yayın ku-

lunu seçmelidir. Derneklerin yayın kuruluna seçilmesini savunmak, öğrenci derneklerinin ortak yayın organını çıkartma sorumluluğunu bir grup derneğe devretmek anlamına gelecektir. Platform derneği seçecek, dernek de yayın kurulu üyesini seçecektir. Temsilcilik hak ve yetkileriyle bağdaşmaz bir öneridir bu. Derneğin seçtiği kişi görevini yapmadığında, kim geri alacaktır? Yahut da platformun insiyatifinden bağımsız olarak, hatta ona rağmen, tek bir dernek-çıl yönetim değişikliğinde yayın kurulu üyesi değişirse ne olacaktır? Bu, tüm dernekler adına bir derneğin karar vermesi demektir. Esas olan yetki verenin geri almasıdır. Bu durumda, yetki veren de geri alan da tek bir dernek olacaktır. Ve tabii, sonsuz karışıklıklar.... Bu kabul edilemez.

5) Türkiye Öğrenci Dernekleri Birliği ilzerine son söyleyeceğimiz şey birim derneklerin il işleyişlerine müdahale etmeme ilkesidir. Bu ilke titizlikle korunmalıdır. Gerçi platform işleyişine ilişkin öneri ve uyarılarda bulunabilir, ancak yaptırım uygulayamaz.

İşte tüm bunlar, Yarn'nın öğrenci gençliğin tek yığınsal örgütlenmesine yönelik önerilerini kısaca özetliyor. Belirtmek gerekir ki, şimd-

kiye kadar bir yazı, hiç bir öneri henüz bu programı yürütmemiş-

tir. Gelen öneriler de, varolanı yerine neden bir seçenek gerektiğini açıklamamış, açıklayamamışlardır. Sosyal pratik, her geçen gün örgütlenme ve çalışma ilkelerinin doğruluğunu kanıtlamaktadır. Demokratik öğrenci hareketi, demokratik-akademik savaşımında yığınlara ulaşmış, çeşitli mevziler elde etmiş ise bu; eylemlerin, kampanyaların, çalışmaların tabanda tartışılması, ortak platformda karara bağlanması, yurt çapında tek bir ses tek bir yumruk gibi pratiğe dökülmesi sonucunda olmuştur. 44. Madde Kampanyası arasında Öğrenci Postası'nın etkinliği kim tartışabilir? Nisan eylemlerinde, tüm baskı ve engellemelere karşın tek yaprak da olsa çıkan ve bir bayrak gibi dalgalandırılan Öğrenci Postası'nın yarattığı heyecan ve toparlanmayı kim inkar edebilir?

Demokratik öğrenci hareketi gelişim sürecinde, doğru ilkeler etrafında, ortak noktalar üzerinde ve yanlışlardan arınmak için tartışmalarını sürdürecektir. Ve inanıyoruz ki; merkezi, federatif bir yapı, yığınsal bir katılım ve demokratik işleyiş içinde, işlev ve görevine uygun tek bir yayına dayalı örgütlenme demokratik öğrenci hareketini başanlara götürecektir.

(1) Yeni Aşama, Sayı 3, s. 26-8.

ÜNİVERSİTE HARCINA ZAM

● Harçların kullanım alanları, öğrencilerin verdiği paralar üzerinde işleyişin demokratikliği açısından söz sahibi olması, eğitimde eşitsizlik, geleceği ipotek altına alma gibi çelişkiler yaşıyor.

Şafak Erdoğan

Harçlar uygulanmaya başlandıktan itibaren, sürekli olarak yüzde 100'lere varan zamlar gördü. Harç gelirleri ilk yıl 5, ikinci yıl 9, üçüncü yıl 25 milyar civarında gerçekleşerek, yükselen bir seyir izledi. Eğitimde fırsat eşitsizliğinin, adaletsizliğin açık göstergesi demek olan harçlar, anladığımız kadarıyla 87-88 öğretim yılında daha zamlı biçimyle uygulandı.

Önümüzdeki öğretim yılında harç uygulamasının göstereceği gelişme konusunda, 16 Haziran tarihinde Milliyet gazetesinde çıkan bir haber çok çarpıcı, haberi aynen okuyalım:

"Hafta sonunda Ankar'da yapılan Rektörler Komitesi'ne katılan ve rektörlerin sıkıntılarını dinleyen

Cumhurbaşkanı Kenan Evren, bütün rektörlerin parasızlıkta şikâyet etmeleri üzerine, kendi kaynaklarını kendilerinin yaratmalarını önerdi. Evren, bu arada öğrencilerden yıllık ne kadar öğrenim harcı alındığını sor-du. Tıp fakültelerinden 100 bin, diğ hekimliği, eczacılık ve veteriner fakültelerinden 80 bin, mühendisliklerden 70 bin, hukuk, siyaset işletme, edebiyat fakültelerinden 40 bin, iki yıllık yüksekokullarla, Açıköğretim fakültesinden de 10 bin lira alındığını öğrenince, "Bu harçlar çok düşük, yurt dışında çok yüksek ücretler alıyor. Bizde o kadar yüksek olmasın ama artımsızda yavaş." dedi. Cumhurbaşkanı Evren, harçların azlığını vurgularken, her gün bir gazete-

ye verilen 130 liranın yıllık toplamın, hukuk fakültesinin öğrenim harcından daha fazla olduğunu belirtirken, "Yılda 40-50 bin lira gerçekten çok para değil" dedi.

Cumhurbaşkanının sözleri sunuyoruz hemen dikkat çekmiştir. Rektörlük seçimlerinin, öğretim üyeleri, öğrenciler dışta bırakılarak kimi çevrelerin didişme alanı haline geldiği bugünlerde, Cumhurbaşkanının sözleri YÖK geçişi, eğitim gerçeğini daha çarpıcı kıyor.

Evet, rektörler parasızlıkta şikâyet ediyorlar. Bu sorun karşısında biz harçların az olduğunu, arttırılmasını gerektirmedi söylemeyecek, bir gerçeğe dikkat çekeceğiz: 81 sonrası, tıpkı 71 sonrası gibi, eğitim harcamalarının en yüksek oranda düştüğü bir dönem oldu. 71'de eğitim harcamaları 2.6 milyon lira iken, 72'de 1.3 milyon lira olarak gerçekteşti. 81-85 arası öğrenci başına ödenek üniversitelerde yüzde 154 oranında azalma gösterdi.

Bir yandan silahlanma harcamaları doruklara ulaşıyor, şirket kurtarma diye milyarlarca lira ile sermaye kendisini kurtarmaya çalışıyor, öte yandan eğitim harcamaları kısılarak "Bilimsel

Üniversite" batırılmaya çalışılıyor. 24 Ocak - 12 Eylül ile büyük hesaplar yapanlar, sonra öğrencinin karşısına çıkıp onun günde gazetesine verdiği 130 liranın hesabını yapıyorlar.

ODTÜ ortasına yapılmak istenen, Erciyes üniversitesi kampüsünün tam ortasında yükselmeye başlayan caminin, ODTÜ'de fiziksel nedenlerden dolayı, (küçük bir azınlığa hitap eden tenis kortlarının), rektörlük için sünatların, villaların ve daha birçok saavurganlığın hesabı yapılmıyor da, kültürel bir gereksinimin, gazetenin hesabı yapılıyor.

Evren, "üniversitelerin kendi kaynaklarını kendilerinin yaratmalarını" öneriyor. Şu anda 24 Ocak kararları doğrultusunda belirlenen ekonomik politikalar ve politik kararların özel sermayenin birikimine yönelik olduğunu anımsamak, Evren'in ifade ettiği yaklaşım, aynı zamanda "siz kendi kaynaklarınızı kendiniz yaratın, çünkü bizim kaynaklarımız sizin değil özel sermayenindir" anlamına gelmektedir. Bu yaklaşımda, öğrencinin kitap, gazete gibi gereksinimleri de karşılanmamalı, bunlara harcanacak para, harç biçiminde YÖK'e teslim edilmelidir.

Ustelik, öğrenciler parasızlık içindeki üniversitelerde, harçların ne biçimde kullanıldığını da bilmiyorlar. Çünkü bugüne dek toplanan harçların nerelere kullanıldığı hiçkimse tarafından açıklanmadı.

Harçların kullanım alanları, öğrencilerin verdiği paraların üzerinde işleyişin demokratikliği açısından söz sahibi olması gereken tek unsur olan öğrencilerin, harçlar konusunda söz hakkının olmaması, eğitimde eşitsizlik, geleceği ipotek altına alma gibi çelişkiler yaşıyor.

Gerçekler saklanıyor hamuoyu aldatılıyor, kapalı kapılar ardında bilimi Üniversiteden kovmanın hesapları sürüyor. Öğrenci Derneklerinin önümüzdeki öğretim yılında gerçekleştirecekleri Özerk-Demokratik Üniversite Kurultayı, gerçekleri günışığına çıkarmanın önemli bir adımı olacaktır.

Harç konusunda olduğu gibi diğer sorunların da çözümü öğrencilerin bu sorunları "bütünüyle ve doğrudan yaşamaları" dolayısıyla sorunlara sahip çıkması ve "etkili bir güç" olmasıdır. Bu hedefte atılan adımlar ise, üniversiteleri spekülasyon aracı zannedenlerle korkutacak düzeydedir.

Öğrenci derneklerinin kurulma-ya başlaması ile birlikte yeni- den canlanan demokratik öğ- renci hareketi çeşitli tartış- malarla sahne oldu, oluyor. Farklı görüş ve eğilimlerin bulunduğu ort-amlarda tartışmaların da olması doğaldır. Burada özen gösterilmesi gereken nokta ise, bu tartışmaların yıkıcı değil yapıcı olmasıdır. Ancak, kimi küçük burjuva sol radikal akımların dergilerinde ve dernekler- rinde tartışma konularında karala- ma mantığını ön plana çıkartması, kullandıkları üslup ile ortak zemini- leri ortadan kaldırıcı hareketlere yö- nelmeleri mevcut tartışmaları, gör- rüşleri açan, geliştiren yapıcı bir iş- lev görmekten uzaklaştırmaktadır.

Küçük burjuva sol radikal akımların en ucunda gözükten Yeni Çözüm dergisi Yarn'a yönelik gözi- kapalı saldırıların hiçbir somut du- ruma ve gerçekliğe dayanmaksızın sürdürmeye devam etmektedir. Öy- leki Yarn'ın başından beri karşı çıktığı görüşleri kendince Yarn'a malediyor ve ardından bunları çü- diltmeye çalışıyor. Bu heşşeyden önce okuyucuyu cahil yerine koy- maktır. Devrimci ahlakla bağdaşan bir tutum değildir, devrimci lafa- zanlığa ise denk düşmektedir.

Bu yazıda yukarıda özünü et- tiğimiz çevrelerin dergilerinde sıkça rastlanan tutumlarına ilişkin birkaç örnek vereceğiz. Bundan sonraki sayılarımızda da sayfalarımız elver- diği ölçüde bu türden çarpıtma ve karalama mantığına dayalı örnekleri sergilemeye çalışacağız. İlk örneği- miz Yeni Çözüm dergisinin Mayıs sayısından: Derginin başyazısında "Yarn dergisi gibi ayakları yere basmayan önermeleri.... birazcık gözlerini açıp savunduklarını kim- lerin ve hangi güçlerin işine yaradı- ğına bakanlar" kendileri gibi ANAP'ın da derneklerde 'doğal üye- liği' savunduğunu görümler. Eğer sayın yazar ahkâm kesmeyi bırakıp kendisi gözünü birazcık da olsa aç-abilse idi Yarn'ın "doğal üyeliliği" savunmadığını görecekli. Yarn Ya- yınları'nın 1986 Ocak ayında bası- lan "Öğrenci Dernekleri" broşürünü okumuş olsa idi. "doğal üyelilik" ko- nusunda 16. ve 17. sayfalarındaki şu satırları anımsardı: "Öncelikle örgütle üye arasında hiçbir bilinç ve gönüllü bağa dayanmadığı için bu sistem (doğal üyelilik) etkin bir ör- gütlenmenin yöntemi olamaz. (...) Öte yandan, doğal üyelik sistemi, öğrenci birlikleri deneyiminde gör- lülmüştür ki, örgütler üzerinde ikti- darın ayak oyunlarına elverişli bir sistemdir. Sahteciliğe, örgütü çift başlı hale getirecek kongre oyun- larına olanak sağlayabilir. Bu ne- denle doğal üyelik sistemi savunul- mamalıdır." Varsayalım ki, Sayın başyazarın böyle bir broşürden ha- beri yok. Yarn dergisinin Nisan

Tasfiyeciliğin gelişmesinde özel etmeni belirleyen harekete nasıl olursa olsun egemen olmak amacını güden Yeni Çözüm çevresi olmaktadır. Yeni Çözüm: öğrenci gençliğin akademik-demokratik örgütlenmelerinden politik örgüt çıkarma hevesine kapularak, demokratik öğrenci hareketinin birliği yerine farklı görüşleri savunanları etkisizleştirmeyi amaç edinen bölücü bir çizgi izlemektedir.

1987 sayısında, "Öğrenci Dernek- leri Karşı Yeni Bir Tertip" başlıklı yazıyı da mı okumadılar? Henüz öğrenci derneklerinin kapatılmasına ve yerine güdümlü dernekler kurul- masına ilişkin yasa önerisi Meclis Komisyonu'na geldiğinde, mevcut dergiler içerisinde konuya önem veren ve yasa karşı çıkılmasını savunan tek yazı Yarn dergisinde yayınlanmıştı. Yeni Çözüm dergisi- nin kendisi de dahil olmak üzere, diğer tüm küçük burjuva sol radikal dergiler ancak öğrenci gençliğin Nis- san Direnişi'ni bitikten ve tasar geri çekildikten sonra sayfalarını bu ko- nuya açıyorlardı. Bu yazıda, yasa- nın tüm anti-demokratik maddeleri gibi, doğal üyelik konusu da ele alı- nıyor ve karşı çıkılıyordu. Bir kaç satır aktaralım: "... hiç yüzünü gör- mediksiniz, adını bilmediğiniz, der- neğe uğramamış doğal üyeler, nasıl yapılacağı yasa da pek açık olmayan şubeler genel kurulunda gelip oy kullanabiliyorlar. Ne kadar demok- ratik! Aynı konudaki görüşlerimi- zi, Mart 1987 sayımızdaki "Öğrenci Konseyi: YÖK'ün Çifte Standardı" başlıklı yazımızda da net olarak or- taya koymuştuk. Uzatmayalım, da- ha birçok yazıda Yarn dergisinin derneklerde doğal üyeliliğe karşı ol- duğu vurgulanmıştı. Diyelim ki, Çözüm başyazarı öğrenci hareketi- ne ilişkin kimin ne savunduğu bil- miyor, yazıyor ve suçluyor. Bu iyimser bir yaklaşım olacaktı, eğer aynı derginin aynı sayısıyla verilen Özel Duyuru ekinde, "Yasadaki en tartışılan konu, doğal üyelik konusu. 'Siyan ikizleri' çevresinin de büyük alkış tuttukları, savunduk- ları bir öneri. Bu iki anlayışa kalırsa öğrenci gençliğin kitleleşmesi so- rununun çözümü 'doğal üyelik' uy- gulamasında." (Siyan ikizlerinden kasıt, Yarn ve Gökyüzü dergileri), yazılmamış olsaydı. Görüldüğü gibi oldukça dürüst ve tutarlı bir yayın çizgisi izliyor Çözüm dergisi. Belki bu denli açık ve kimsenin yanılma- yacağı bir tahrifatı bir sonraki sayı- larında düzeltirler diye bekledik, ama neyle. "Çamur at, izi kalsın" anlayışı tıpkı eylem değerlendirmelerinde olduğu gibi, burada da ge- çerli olmuştur. Revizyonist, refor- mist, pasifist türü temelsiz suçlama- larına alıştığımız bu çevrelerden, kendi küçük burjuva ideolojileri ile politikalarını tartışacaklarına, bu- nu hiç olmazsa görüşlerimizi çarpıt- madan yapmalarını beklemeye hak- kımız vardır.

"Siyan ikizleri" ne gelince; ön-

celikle doğal üyeliliğe ilişkin olarak belirtelim ki, Gökyüzü dergisinin bu konuda ya da başka bir konuda ne savunduğunun bilize bir kıymeti yoktur. Bu çevre, öğrenci hareketi içerisinde sol radikalizmin desteğiyle başlangıçta sağladığı etkinliği yit- tirilmiş, ihbarı ve uzlaşmacı gelene- ğin mirasçısı olma günahtından ötürü de hak ettiği yeri bulmuştur. Bura- da Gökyüzü'ne değinmemizi'n nede- ni, Yeni Çözüm ve Mayıs dergileri- nin "siyan ikizleri" benzetmesini yapmalarının amacını, o pek sevdik- leri deyimle "şark kurnazlığının" bu kötü örneğini sergilemektir. Sözünona, böylesi bir yakıştırmay- la Gökyüzü ve Yarn'ı kitle önünde eşdeğer gösterecekler ve Yarn'ı tasfiye etme konulu pembe rüyaları- nı sürdürecektir. Kitleleri bu noktada da aldatmaya çalıştıkları- dan ötürü itibarlarını biraz daha kaybettiklerinin farkında değiller. Bu benzetmenin ikinci bir ama- cı da, sözkonusu çevrelerin bir bölü- münün, geçmişte Yarn'a karşı Gök- yüzü çevresiyle yapmış oldukları it- tifaaktan dolayı sırtlarında taşıdıkları kamburu, Yarn'a takma çabala- rındır. Hatırlanacağı üzere, bu dö- nemde dernekler platformunda tem- mel aynışın Yarn ve Gökyüzü der- gileri etrafında odaklaşıyordu. Ve bu, arkadaşların bir kısmı dernekler

konusunda politikasız iken, diğer bir kısmı da Gökyüzü ile birlikte hareket ediyordu. Yine bu çevreler bazılarının Gökyüzü dergisini bir "tartışma" ve "platform" dergisi ilan ederek, aynı sayılardan Yarn'a aldınları henüz unutulmadı. Eğer okuyucumuz Gökyüzü dergisinin Mayıs 1986 sayısına bakarsa, ilginç imzalarla karşılaşacaktır. Ayrıca, Gökyüzü dergisinin görüşlerini karşı neler düşündüğümüzü öğren- mek isteyenlere Mayıs 1986, 58. sayımızda yer alan, "Öğrenci Hareke- tinin Gerçekleri Nelerdir? Yarn Ne- leri Savunuyor?" başlıklı yazıyı okumalarını öneririz. 'Kim bu ger- çeklerin ardından, mutlak bir al- yam ikizi yaratmak gerekiyorsa, bu ilişkinin Gökyüzü ile kendileri ara- mada kurulması daha isabetli ola- caktır.

Sol yelpazede Yeni Çözüm der- gisinin hemen sağında bulunan Ma- yıs dergisi ise, Yeni Çözüm dergisi- ne ak şık fazla ileri gittiğini hatırla- tıyor, Yarn'a karşı "gözü kapalı" tevaruzda bulunmamasını, "Çözüm dergisi kızmakta haklı ama, bu ez- bere konuşma hakkını kimse vermi- yor. Yarn, derneklerde 'doğal üye- liği' savunmuyor ki." (1) gibi, sol yanındaki kardeşi incitmeden uyarı- larında bulunuyor. Bu, kuşkusuz ki tartışmaların sağlıklılığı açısından önemli. Ancak, Mayıs dergisi Çö- züm dergisine yaptığı uyarıların kendisi için de geçerli olman gere- kliği üzerinde düşünmeli. Bilindiği gibi, demokratik öğrenci hareketi



Hayri Ekinci

içerisinde en fazla tartışılan konulardan biri "Öğrenci Postası" olagelmıştır. Başından beri demokratik öğrenci hareketinin ortak sesi olan bir yayına karşı tavır alan sol radikal gruplar ve Gökyüzü çevresi, Öğrenci Postası'nı sürekli olarak karalamaya çalışmışlardır. Mayıs dergisinin sahibi ve sorumlu yazışları müdürü Ali Yıldırım, dergisinin 2. sayısında şöyle yazıyor: "Öğrenci Postası ölü doğdu. Ebeleri, çocuğu anasının karında öldürmek için epey uğraştılar. Sorumlusu Yarı'n'dır." Ortak Sendikalar-merkezi bir yayın çıkartılması konusunda "bir oldu bittiye getirme çabalarına karşın yine de bir dizi tartışmayı engelleyemediler.", "Yayın Kurulu hep Yarı'n çizgisindeki insanlardan oluşuruldu." vb. Ne denilebilir ki! En azından bu sözleri derginin sahibi ve sorumlu yazı işleri müdürü sıfatıyla Ali Yıldırım söylememeliydi. Doğrusu, ünvanındaki "sorumlu" sözcüğüyle pek de bağdaşmıyor yazdıkları. Sayın Ali Yıldırım unutmamış olabilir, biz anımsatalım; her ne kadar kendisi "Yayın Kurulu hep Yarı'n çizgisindeki insanlardan oluşturuldu" diyorsa da, bizzat kendisi seçilen Yayın Kurulu'nun üyeleri arasındaydı. Şimdi geriye, sayın Ali Yıldırım'ın unutkan olmasını dışında, bir de o zamanlar "Yarıncı" olması olasılığı kalıyor. Hangisi sayın Ali Yıldırım? Bu çevrelerin sık kullandığı sözlerden biri de, "maskeleri düşürmek" tir. Evet, maskeleri düşüyor, daha da ilisecek.

Öğrenci Postası'nın "özü doğmasına" gelince: İlkın, Öğrenci Postası yaşıyor, yaşamaya devam edecek! Öğrenci Postası, en az Mayıs dergisi kadar periyodik olarak çıkıyor ve en az kendileri kadar da okunuyor. Bu nedenle Öğrenci Postası için üzülmelerine de gerek yok! Kimlerin onu öldürmeye çalıştığı da ortada!

Öğrenci Postası'nın tartışılma-

dan çıkartıldığı iddia ediliyor. Orta-

ya attıkları iddiaları kanıtlamadıkları-

ından dolayı, aksini kanıtlamak gö-

revi bile düşüyor. Yine hatırlatalım

Ali Yıldırım'ın da Yayın Kurulu



M. Ozmenek

üyeleri seçildiği Şubat 1986 tarihli Türkiye Dernekleri Toplantısı'nda bu konu tartışılmıştır. Ancak, "ya hep ya hiç" mantığıyla hareket edilmesinden dolayı derginin çıkartılması üç ay geciktirilmiştir. Mart ayı toplantısında yayın tekrar tartışıldı. Nisan ayı, toplantısında yine tartışıldı. Ve yine çıkması yönünde karar alındı. Buna karşın, sayın Ali Yıldırım halâ tartışılmadı diyorsa, söylediklerine en azından kendisi o dönemin canlı tanığı olduğundan dolayı inanamaz. Evet, tartışmada dürtüstük temel koşul olmalı.

Benzeri tutum ve değerlendirmeleri Nisan eylemleri ardından yine aynı çevrelerin dergilerinde görüyoruz. Sözümüne Yarı'n, sayfalarında "yasalcılığı" savunmuş. Bu konuda ne tek bir satır göstermeleri, ne de örneklemeleri olası değildir. Ocak 1987 tarihinde "Korsan Koy-mak" yazısını buna ilişkin örnek olarak kullanmak isteyenler, bu yazıyı bir kez daha okumalıdır. Yazı, "yasallığı" değil, eylem hattında "kitleliliği" savunmakta ve buna dikkat çekmektedir. Böylesi ucuz çarpıtmalarla Yarı'nı karalamaya çalışmak, boş bir bayaldır. Gözle-rimizi daha iyi kavrayabilmeleri açısından Haziran 87 sayısındaki "Eylem Toplumsal Savaşının Neresinde" başlıklı yazıyı da okumalarını öneririz.

Yarı'n, bugüne kadar eylemlerde "yasallığın" değil, "meşruluğun" yakalanması gerektiğini savunmuştur. Söz konusu yazıdan şu alıntıyı aktaralım:

"...Hangi eylem türü kitlelerin azim ve kararlılık düzeyiyle üstüste çıkıyor, en geniş toplum kesimlerini yanına çekiyor, uzak unsurları tarafsızlaştırabiliyor, varolan amaçın haklılığı inancını geniş kesimlere yaygınlaştırabiliyor, gericiği alabildiğine yalınlaştırabiliyor, saldırı silahlarını felce uğrattıyor ve tecrit süresini işletiyorsa ve toplumsal savaşında eylem sonrası gelişmeler kapısını aralıyorsa, o eylem meşrudur. İşte gerekli olan da o noktada bu eylem türünü bulup gerçekleştirebilmektir." Kararı okuyucuya bırakıyoruz. Sol radikalizmin "yasalcılık" olarak suçladığı anlayış budur. Böylesi bir anlayışın hangi noktaya karşı çıkıyorlar? Bu tartışmayı yitirmelidirler.

Nisan eylemleri arasında yüze yakın eylem gerçekleştirilmiş ve bu eylemlerin tümü, ayırım gözetilmeksizin demokratik öğrenci hareketinin eylemleri ve başarısıdır saptamasını daha önce yapmıştık. İstanbul'daki Aksaray-Beyazıt eylemini de aynı hareketin bir parçası olarak değerlendirdiğimizizi belirtmiş ve Mayıs sayımızda eylemlerin dökümünü yaparken bu eyleme de sayfalarımızda yer vermiştik. Buna karşın, Çözüm dergisinden ayı "ahlaki yaklaşımla" şu "tutarlı" sözleri hep birlikte okuyalım: "İşte bir avuç karanfilli, güllü uğurlanan sözümüne yasalcılar, yani 'otobüsçüler'; diğer tarafta Yarı'n vb. tarafından 'yasa dışı' (!) ilan edilmiş gençlik kitlelerinin yitiriyüşleri ve kitleleşme grevleri" Soruyoruz, kim nerede yasa dışı ilan edilmiş, şehirlerarası yürüyüş eylemine geçen öğrenciler "otobüsçüler" biçiminde hakaret etmek, küçük burjuva sol radikal akımların katılmadıkları eyleme saldırma mantığının tipik bir örneğidir. Ve kendilerince "devrim-

ci" bir tutumdur.

Yeni Çözüm, Mayıs, Yeni Demokrasi, Yeni Aşama gibi birbirinden devrimci bu "yeni" başlar, birkaç ay öncesinde dergilerini çıkarmaya başlar başlamaz, ilk işleri Yarı'n'a "icazetli" biçimde saldırmak oldu. Gerekçe, Yarı'nın 1981 yılından beri düzenli olarak çıkan yasal bir dergi olması. Yasallığın icazet demek olmadığını, icazetin politikalarda aranması gerektiğini daha önce belirtmiştik. Yıllardan beri Yarı'n okuru olan çevreler bilirler ki, derginin yayın çizgisi demokrasi, bağımsızlık ve sosyalizmin savunulması, mevcut olumsuz koşullar içerisinde tüm baskılara karşı eldeki olanaklarla savunulması olmuştur. Bugün, baskı koşulları ortadan kalkmadığına ve kendileri de dergi çıkarttıklarına göre, "icazetli" olmayı da kabullenmiyorlarsa, bu gerçeği kavrayabilmeleri gerekir. Fakat, biz sorunun buradan kaynaklandığını düşünmüyoruz. Küçük burjuva sol radikalizmin en belirgin özelliklerindendir; baskı dönemlerinde kendi yüreğinin kabuğuna çekilir ve niye yenildiğini bir türlü anlayamaz, bayata küser. Ortam politikleşmeye başladığında, mücadelede yeni mevziler kazanıldığında ise, en sert, en keskin ve en devrimci görüntüyü yakalamak kaygusu ağır basar. Sorun, küçük burjuva sol radikalizmin temsil ettiği sınıfın duygularını dile getirmesinden ve hırçınlaşmasından öte birşey değildir aslında.

Mayıs dergisinin, "Yarı'nın artık politika üretmeye taakatı kalmadı" (2) iddiasına gelince: Ne diyelim, ezberle konuşmamak lazım. Bunları yazmadan önce dergimizi okumalıdır. Görecekler ki, Yarı'n, öğrenci gençliğin örgütlenmesine ve mücadelesine ilişkin görüşlerinde hiçbir boşluk bırakmamıştır. Mayıs dergisi önce kendi durumuna bakmalıydı.

12 Eylül öncesi sol-sosyalist-ilerici- demokrat güçlerin birliğinin sağlanamaması olmasa, yenilgiyi engelleyememenin önemli nedenlerindendir. Dillerden dilsizilmeyen "birlik" sözcüğü de, taklak bir slogandan ileri gitmiyordu. Bugün, eğer geçmişten ders alınmak isteniyorsa aynı yanlış düşülmemelidir. Gençliğin birliğinin sağlanması, tasfiyeci politikalarla, tartışmalarda çarpıtmalarla ve çamur atma yöntemlerini baş tacı yapmakla gerçekleşmez. Eylemler tartışılmalıdır, anlayışlar tartışılmalıdır, yanlışlar kabul edilmelidir. Ancak, tartışırken ve suçlarken somut verilere sahip olunmalı ve devrimci ahlak elden bırakılmamalıdır. Sol radikalizm çevrelerini bu konuda dostça uyuyoruz.

(1) Mayıs dergisi, sayı 3 say. 14

(2) a.g.y.

ŞMADA
STLÜK...

Demokratik öğrenci hareketinin gelişim süreci birçok başarılar kazanılmasıyla birlikte, çeşitli olumsuzlukları da içinde barındırarak ilerlemektedir. Demokratik öğrenci hareketinin gerek ülke düzeyinde, gerekse ilerde çeşitli birimlerinin birbirleriyle olan ilişkisinin ortak, demokratik bir biçime büründürülemediği, olumsuzlukların yaşanmasında ana etmeni oluşturmaktadır. Kullanılacak tartışma belirlenmediği yerde, her olay ve her durum kendi koşullarına uyan işleyiş biçimlerini yaratmakta ve özellikle bu yazıda değineceğimiz— hareketinin temel birimleri olan öğrenci derneklerinin birliğini ciddi biçimde tehdit eder hale gelebilmektedir.

Olumsuzluğun bir yanı; hareketin birliğinin, işleyiş mekanizmalarının ortak bir çerçeve ve bağlayıcılık içinde netliğe kavuşturulmaması iken, diğer yanı; hareketin ilişkin kimi politik yaklaşımlarda birliğin yerine bölücülüğün başa konulmasıdır. Öğrenci derneklerinde farklı eğilimlerin varlığının doğallığına karşın, her eğilimin bulunduğu ya da temsil ettiği dernek adına hareket serbestliğinin, temsil ettiği kurumun amaç ve çıkarlarına aykırılık noktasına varamayacağı açıktır. Ancak, amaç demokratik öğrenci hareketinin birliğinin sağlanması yerine, farklı görüşlerin etkinliğini kırmak, ortadan kaldırmak ve her ne pahasına olursa olsun önderliği ele geçirmek hayaline dönüştüğünde; bölücülüğün kendisini tasfiyecilik biçiminde ortaya koyması kaçınılmaz hale gelmektedir.

Nisan eylemleri döneminde, açıktan bir karşı çıkışın örgütlendiği ve yığınların eyleme kazanıldığı kavganın anında eylem kaçırma, fiziksel saldırı gibi hareketin birliğini ve gücünü zayıflatan girişimlere eklenen yedi derneğin İstanbul platformundan ihraç edildiği iddiası ile somutlanan gelişmeler sorunun ciddiliğini ve çözümünün aciliğini açıkça ortaya koymaktadır.

BİR ÖRNEK

Bundan 7-8 ay kadar önce, İstanbul dernekler platformu, oybirliğiyle, ancak başvuru yapmış veya yapmak üzere olan dernek çalışmalarının platformlara oy hakkıyla katılabileceği şeklinde bir karar alıyordu. Dernek çalışmalarının bu aşamaya ulaşma sürecini saptamak üzere, her üniversiteden başvurmuş bir derneğin temsilcisinin katılımıyla "denetleme kurulu" oluşturuluyordu. Ne var ki, bu kurul—kendileri de bu doğrultuda oy verdikleri halde— dernekler platformundaki diğer eğilimler tarafından işlemez hale getiriliyordu. Bir ay kadar sonra ise başvuramamış dernek çalışmalarının "temsilcileri-

Gençliğin birliğinin sağlanması, tasfiyecilik politikalarıyla, tartışmalarda çarpıtmalarla ve çamur atma yöntemlerini başta yapıyla gerçekleştiremez. Eylemler tartışılmalıdır, yanlışlar kabul edilmelidir. Ancak, tartışırken ve suçlarken somut verilere sahip olunmalı ve devrimci ahlak elden bırakılmamalıdır.

nin" çoğunlukta olduğu yeni bir "denetleme kurulu" oluşturuluyor ve bu kurul temsilcileri kitlenin seçip seçmediğine karar vermek gibi olağanüstü yetkilerle donatılıyordu. Pratik ise, bu yetkinin kötüye kullanıldığı defalarca kayıtlıydı. Okullarda "dar" toplantılar yapılıyor, yönetim kuruluna son anda haber veriliyor, ve dernek kitlesinin çok küçük bir bölümünün katıldığı bu toplantılarda "kitle temsilcileri" seçiliyordu. Bu toplantıların yönetim kurulundan önce haber alan (!) "denetleme kurulu" toplantıda hazır bulunarak, seçimi geçerli sayıyordu. Kendi destekledikleri kişilerin temsilci olarak geldiği okullarda seçim yapılması gerekli görülüyordu. "Denetleme kurulu"nun da katıldığı fakat bu kurulun desteklediği kişilerin temsilci seçildiği seçimler, toplantı salonunun ışıklarının söndürme gibi yöntemlerle dağıtılmaya çalışılıyordu. Bu yöntemler yeterli gelmediği için, geçtiğimiz ay yedi derneğin platformdaki oy ve söz haklarının ellerinden alındığı öne sürülebiliyordu.

TASFIYECİLİĞİ AMAÇ EDİNERLER

Tasfiyeciliğin gelişmesinde özel etmeni belirleyen, harekete nasıl olursa olsun egemen olmak amacıyla güden Yeni Çözüm çevresi olmaktadır. Yeni Çözüm; öğrenci gençliğin akademik-demokratik örgütlenmelerinden politik örgüt çıkartma hevesine kapılarak, demokratik öğrenci hareketinin birliği yerine farklı görüşleri savunanları etkisizleştirmeyi amaç edinen bölücü bir çizgi izlemektedir. Bileşenlerinden biri olduğu demokratik öğrenci hareketini

kitleselleştirmek, kurumsallaştırmak ve geliştirmek politikalarını değil, harekete katılımı daraltıcı ilkeleri, ülke düzeyinde birliğin kararlarını tanıtmama ile ayrımcı, ve son olarak tasfiyeye yönelik bölücü tavırları temel almıştır. Mayıs sayısı ile birlikte dağıtılan Duyuru Özel Sayısı'nda, daha önce Gökyüzü dergisinin denediği, öğrenci derneklerinde "arındırma" konusunu acil görev olarak açıklamıştır.

TASFIYECİLİK MÜCADELEYE ZARAR VERİR

Dergi sayfalarında ve çeşitli platformlarda öğrenci derneklerinin ilkeleri defalarca tartışıldı. Bununla birlikte, bir kez daha özetleyelim; öğrenci dernekleri gibi mesleki yapılarda ideolojik birlik aranmaz. Mesleki örgütlenmelerde çeşitli politik eğilimler birarada bulunabilir/bulunmalıdır. Öğrenci derneklerinde yer almaması gereken tek kesim faşistlerdir, çünkü faşistler demokratik kitle örgütlerine düşmandırlar. Elbetteki bu ilke öğrenci derneklerinin politik tavırlar almayacakları anlamına gelmez. Ancak bunu yaparken gözetilmesi gereken iki nokta vardır. Birincisi, somut koşullar dikkate alınmalıdır. İkincisi ise, öğrenci derneklerinin politik örgütlerden farklı bir işleve ve buna bağlı işleyişe sahip olduğu unutulmamalıdır.

Kuşkusuz, öğrenci derneklerinde de disiplini sağlamaya yönelik bazı yaptırımlar uygulanabilir. Ancak, yaptırım uygulanabilmesi için derneği oluşturan kitlenin kabul ettiği ortak bir irade, ortak bir çerçeve gereklidir. Bunu, kurumsal bir yapılanma diye de tanımlayabiliriz. Aynı şartlar çeşitli platformlar için de geçerlidir. Sözü edilen yaptırımlar dernekten (veya platformlardan) ihraç da kapsayabilir. Ancak, böylece bir yaptırım için hem esaslı bir neden olmalı, hem de bu kullanılacak en son yöntem olmalıdır. Henüz üyeleri bulunmayan bir "dernek"te veya ilkeleri belirlenmemiş, bir kış-

mı başvuru yapmamış oluşumların temsilcilerinden oluşan bir platformda ise, ihtiyaç türü yaptırımlar kabul edilemez. Hele amaç platformun üzerinde egemenlik kumaksa..

Demokratik kitle örgütlerinin ve bu arada öğrenci derneklerinin kitleselleşebilmesi ve bu kitleyi mücadele içine sokabilmemesinin en önemli koşullarından birisi, iç işleyişin demokratikliğidir. Demokratikliği olmayan bir örgütün kitleselleştiğinden söz edilemez. Demokratiklik ilkesinin en açık ihlali olan tasfiyecilik demokratik kitle örgütlerinin tabanını daraltır, etkisini azaltır. Giderek demokratik kitle örgütünün kendisinin tasfiyesine yol açar. 12 Eylül geldiğinde, demokratik kitle örgütlerinin hepsinin sessiz kalmasındaki en önemli etkenlerden biri anarkosendikalist anlayışlarla birlikte tasfiyecilik olmuştur. Anlaşıldığı kadıyla geçmişin derslerini bilince çıkartmak kimileri için kolay olmaktadır.

Görüldüğü gibi, tasfiyecilik ilke veriler demokrasi kavgasının öğrenci gençlik içindeki gücü olan demokratik öğrenci hareketine zarar vermektedir. Etkisini azaltmakta, birliği ve yığınların kazanılması kavgasını engellemektedir. Hiç kuşkusuz bu durum demokrasi güçlerinin değil gericiğin ömrünün uzamasına yararmaktadır.

Bugün, öğrenci derneklerinde çok farklı eğilimler bir arada bulunmaktadır. Bunların ideolojileri birbirinden farklı olabilir. Hatta demokratik öğrenci hareketinin izlemesi gereken taktikler ve politikalar konusunda da farklı düşünmüyor olabilirler. Ancak bugün demokratik öğrenci hareketinde öğrenci derneklerinden politik örgüt çıkartabilmek için tasfiyecilik yöntemini benimseyenlerle, tasfiyeciliğe karşı olanlar arasında bir ayrım ortaya çıkmaktadır. Tek bir yığınla, sendikal örgütlenme ve onun işleyiş mekanizmalarının netleştirilmesi temelinde en geniş birliğin sağlanması, hareketi tehdit eden bölücü-tasfiyecilik girişimlerinin etkisizleştirilmesini sağlayacak gerçek çözümdür.

Kemal Genç



TASFIYECİLİĞE GEÇİT YOK...

İTÜ Maden Fakültesi Öğrenci Derneğinden sonra İstanbul'da ikinci genel kurul, Yıldız Üniversitesi Öğrenci Derneği'nde yapıldı. 13 Haziran'da yapılan genel kurul'da yeni yönetim, geçici yönetim kurulu'nun önerdiği listenin çoğunluğun desteğini kazanmasıyla oluştu.

Kuruluş çalışmalarına iki yıla yaklaşan bir süre önce başlayan Yıldız Üniversitesi Öğrenci Derneği (YÜÖD) gerek bu çalışmalar sırasında, gerekse iki yıllık süreç içerisinde yetkili makamların türlü engelleme çabalarına karşın kararlı ve inatçı bir çalışma sürdürdü; genel kurul da bunun ürünü oldu.

"Üniversite derneği genel kurulu" olması nedeniyle özel önem taşıyan genel kurul sırasında, bir "heyfiet abidesi" oluşturan görevli bükümet komiseri, iktidarın derneklerle "sıcak bakışının" tutarlı örneklerini sergiledi.

Asıl görevi, genel kurulun dernekler kanununda belirtilen hükümler doğrultusunda düzenlenip düzenlenmediğini denetlemek olan ve bu görevini denetlemenin dışına taşınmaması gereken bükümet komiseri, kendi inisiyatifini kullanarak genel kurulu yönlendirmeye, zaman zaman yönetme çabalarını girdi. Hükümet komiserinin yönlendirme ve yönetme çabaları, salona girdiği andan itibaren salonda bulunan bazı pankartları "derneğin geleceği açısından" sakıncalı bularak kaldırmaya başladı. Hükümet komiseri, önce isim yazılmamış mesajların okunmasını, daha sonrada mesajların tamamının okunmasını engelleme, gündem maddelerine müdahalede bulunma biçiminde geliştirdiği keyfi uygulamalarının en uç noktasını, vekaletname kullanımı konusunda çıkan tartışmalarda dernekler kanununa özgün yorumlar getirerek gösterdi. Bir konuşmacının "bu genel kurulu hükümet komiseri mi yoksa divan heyeti mi yönetiyor?" biçiminde ifade ettiği bu keyfi uygulamalar, zaman zaman sert tartışmaları protesto gösterilerine ve genel kurulda elektirikli bir hava oluşumuna yol açtı.

Bu havanın oluşumunda tek etken, bükümet komiserinin tutumu değildi elbette. YÜÖD'ün oluşum süreci ve genel kurula kadar yaşadığı gelişmelerin de bu havanın oluşmasında payı vardı. İki yıl öncesinde YÜÖD'ün kuruluş çalışmalarına başladığında belirli bir eğilim sorumluluk üstlenmemeye büyük özen göstermiş, kurucu olmayı reddetmiş, işi dernekleri "burjuvazi ile devrimci gençlik arasına yumuşak yastık koymayı hedefleyen uzlaşma örgütleri" olarak nitelendirmeye dek varmıştı. Demokratik kitle örgütlerinin işlevini kavrayamayan, dönemin "yastık teorisyenleri", derneğin önemli aşamalar kaydederek hızla kitleselleş-

Yıldız Üniversitesi Öğrenci Derneği Genel Kurulu ve Bazı Tutumlar

Bülent Eryılmaz/YÜ - ÖD

tiğini gördükleri belli bir noktadan sonra, geçmişteki tutumları konusunda özeleştiri verme gereği bile duymadan treni kaçırarak yolcu telaşı ve paniği içinde dernek yapısına girdiler. Bu eğilim, çok geçmeden, dernek yönetim kurulunun yetersiz olduğu ve kitle tabanını temsil etmediği savından hareketle kendini "muhalafet" ilan etti. Geçici yönetim kurulunun anti-demokratik ve kitle tabanını temsilden uzak olduğunu savunuyorlardı, ancak bu açıdan "yeterli olan" kendilerinin o dönemde neden kurucu olma tekliflerini kabul etmediklerini açıklayamıyorlardı.

YÜ-ÖD'de "sol" sektör eğilim, ilk günden bu yana çıktığı temsilcilik sorununu da her fırsatta gündeme getirmekten geri kalmadı. Derneklerin kapatılmasına yol açacak "tek-tip" dernek yasasının gündeme geldiği, dernek içindeki tüm unsurların güç ve eylem birliği ile örgütlerini savunmaları gerektiği günlerde, merkezi karar organını oluşturan genel platformu YÜÖD'ün temsilcilik sorunuyla tıkayan, baltalayan ve dağılmaya yol açan anlayış, yalnızca YÜÖD'ün değil Türkiye'deki demokratik öğrenci hareketinin çalışması ve birliği önünde engel oluşturdu.

İşte 13 Haziran'a gelindiğinde YÜÖD'de gelişmeler bu noktadaydı. Genel kurul bir anlama ile çetireli anlayışların ve çalışmaların değerlendirilmesi niteliğindeydi ve genel kurula katılan her üye, günün bu açıdan taşıdığı önem'i bilinci ve heyecanı içindeydi. Bu heyecan yansımasını da en açık biçimde yapılan konuşmalarda buldu. Kendisine "muhalafet" diyen grubun toplantıyı terketmesi ise, bu bilinç ve heyecanı yapışamamanın bir sonucuydu.

Terketmenin gerekçesi oldukça ilginçti. Daha önce dernek içinde yapılan seçimlerde "vekaletname" kullanan "muhalafet" genel kurul'da vekaletname kullanımını protesto ederek salonu terkettiler. Vekaletname kullanmayı "insan baklarına,

bireyin özgür karar almasına aykırı, anti-demokratik" bir tutum olarak niteleyen bu kişiler, aynı tutumu üç hafta önce kendilerinin sergilediği batırlatılınca verecek yanıt bulamadılar. Bu arada, vekaletname kullanılıp kullanılmayacağı konusunda oylama yapılması önerisi geldi. "Muhalafet" grubunun tamamen burjuva güvensizliğinin ürünü olan bir tavırla noterce onaylanmadıkça vekaletname kullanılmayacağını savunacak kadar "sol" bira anla-

yışı azınlık olarak sergilemesi de ilginçti.

Sonuçta, bu grup azınlık olarak salonu terkettikten sonra yapılan seçimde, dernek kitleleri birlikteliği tavarlardan yana olduğunu gösteriyor ve geçici yönetim kurulunun desteklediği listeye oy veriyordu. "Sol" sektör eğilimin genel kurulun havasını olumsuz yönde etkileyen tutumu da böylece kitlelerin yanı sıra almış oluyordu.



Demokratik Dayanışma İçin MEKTUP ARKADAŞLARI

Dünyanın çeşitli ülkelerinden mektuplaşmak isteyen genç insanların adreslerini daha önce de dergimizde yayımlamıştık. Dünya gençliğinin demokratik dayanışmasının çok küçük bir adımı olabilir mektup arkadaşlığı. Barış dünya halklarının kardeşliği, demokratik gençlik ve öğrenci hareketlerinin dayanışması için yazılacak satırların önemli olduğu ve mutlaka karşılığını bulacağı inancıyla, Dünya Demokratik Gençlik Federasyonu'nun mektup arkadaşlığı kulübü listesinden derlediğimiz yeni adresleri yayımlıyoruz.

GÜNTER MINNICH, Hüntar den Garten 6,3527 Calden 5, DEUTSCHLAND Seyahat etmek ve dünyanın her tarafındaki gençlerle İngilizce ve Almanca yazışmak istiyor.

ELVIRA BODACZ, Kecskemet, Lanchid u. 26 11.c. 50, 6 000- HUNGARY (Macaristan)- 18 yaşında bayan. Seyahat etmekten, sinema, müzik ve spordan hoşlanıyor. Dünyanın her tarafındaki gençlerle İngilizce yazışmak istiyor.

JOLANTA ZENDEROWSKA, Osiek 16,42-351 Koziegłowski, POLAND (Polonya)- 23 yaşında matematik öğrencisi. Dünyanın her tarafındaki gençlerle Rusça, İngilizce ve Almanca yazışmak istiyor.

ALFREDO QUINTANA HIDALGO, Calle Moncada 163,e/Céspedes y Callamo, Palma Soriano, Provincia

de Santiago, CUBA (Küba)- 28 yaşında öğrenci. Seyahat, edebiyat ve kültürel etkinliklerden hoşlanıyor. İspanyolca, İngilizce ve Fransızca yazışmak istiyor.

ALEXIS PIZARRO CARDENAS, Casilla 2116, Correo Central de Arequipa, arequipa, PERU (Peru) 26 yaşında arkeolog. Spor, özellikle vücut geliştirme hoşlanıyor. Posta kartı, para ve dergi değiş tokuşu yapmak istiyor. İspanyolca ve İngilizce yazışabilir.

OSTAP MYCHAC, ul. Droboby chskaya 84,293760 Bortslav, Lvovskaya obl., USSR (Sovyetler Birliği) 22 yaşında öğrenci. Psikolojiye ilgi duyuyor. Dergi ve pul koleksiyonu yapıyor. İngilizce, Fransızca, Almanca, Lehçe, Rusça ve İspanyolca yazışmak istiyor.

Özerk - Demokratik Üniversite İstemi Bir Programa Dönüşmelidir

YÖK'LE MÜCADELE DEMOKRASİ İÇİN MÜCADELEDİR

12 Eylül rejiminin kendi kendisini kalıcılaştırma, kurumsallaştırma amacıyla yaptığı yatırımların en önemlilerinden biri YÖK oldu. Oluşum biçimiyle, uygulamalarıyla, yasal düzenlemeleriyle YÖK, faşist ideolojinin üniversiteye yaklaşım biçimini örnekledi. Üniversite gençliğinin depolitizasyonu daha doğrusu rejimle uyumlulaştırma yönünde politize edilmesi yolunda önemli bir işlev gördü. Gençliğin büyük bir kesimini kışla disipliniyle yönetilen fakültelerde, yurtlarda, atılma, harç ödeme, sınav, derse devam vs. derdine düşmüş mahkumlar haline getirdi. 12 Eylül'ün gençliğe karşı işlediği suçlardan en büyüklerinden biri olmakla kalmadı, doğrudan üniversite kurumunu zincirleri arasına doladı için tüm toplumumuza, toplumumuzun yarınlarına, gelecek kuşaklara karşı da ceremesi hiç de hafif olmayan bir suç işledi.

Bir yandan gençliği tek tip, standart bireylere dönüştürürken, öte yandan bilime, eğitimin tüm demokratik unsurlarına savaş açtı YÖK. Yaptığı tahribat küçümsenemez.

Gerçekte bu tahribat bir bütün olarak toplumun, ağırlıklı olarak da işçi sınıfının, emekçilerin yaşamında 12 Eylül'ün gerçekleştirdiği yıkımla özdeşleşiyor. Varlık koşulu emekçi halkın demokratik mücadelesinin içinde yer almasına bağlı olan, özerk-demokratik üniversite, YÖK üniversitesine dönüştürülmüş haliyle bu mücadelenin en dinamik unsurlarından biri olan gençliği bilemeyi amaçlıyor.

Ülkemizin siyasi tarihine şöyle bir bakmak, üniversite hayatının demokrasinin kaderiyle nasıl bağdaştığını görmemize yeter. Ne zaman işçi sınıfının üzerindeki baskı yoğunlaşıyor, insan hakları ayaklar altına alınıyor, örgütlenme özgürlüğü başta olmak üzere demokratik özgürlükler kısıtlanıyor, o dönemlerde bilimin üretilmesi, uygulanması da sekteye uğruyor. Üniversitede özerklikten demokratiklikten söz edilemez oluyor.

Bu koşutluğun en somut örneğini oluşturan 12 Eylül baskı rejimi, aynı zamanda karşıtlarını yani bu rejime karşı demokrasi mücadelesi veren güçleri de aynı koşutluğu kavrama deneyimiyle başbaşa bıraktı. Yapılması gereken saptama tüm toplumu ilgilendiren genellikte ve geçerliliktedir: Demokrasi güçlerinin farklı alanlardaki etkinlik ve istemlerini bütünleştiren bir ortak mücadele olmadan demokratikleşme sürecinden söz edilemez. Demokrasiye geçiş ancak ve ancak bu güçlerin 12 Eylül'ün tahribatının yaşandığı her alanda, her ortamda örgütlü birleşik bir güç oluşturarak, 12 Eylül'ün kurumlarına karşı çağdaş-demokratik-ilerici alternatiflerini üretip yaşama geçirmek için birlikte uğraş vermesiyle mümkündür.

Geride bıraktığımız yıl, üniversitelerin demokrasi mücadelesinin en canlı alanlarından biri olduğunu gösterdi. Üniversite gençliğinin öğrenci dernekleri aracılığıyla yükselttiği özerk-demokratik üniversite istemi, genel demokratik talepler arasındaki yerini aldı. Şimdi başta örgütlü üniversite gençliği olmak üzere, üniversitenin tüm

demokratik unsurlarını, aydınları, bilim adamlarını, meslek örgütlerini bekleyen görev, YÖK'e karşı verilen mücadelenin hedefini somutlamaktır. Özerk-demokratik üniversite isteminin içeriğinde anlaşmak, bu istemi ayrıntılı bir programa dönüştürmek gerekiyor. 44. madde kampanyası sırasında de ştirilmesi istenen maddenin öğrenciler lehine alternatifinin oluşturulmuş olması, hedefini somutluğunu ve savunulabilirliğini arttırmıştı. Öğrenci derneklerinin geçtiğimiz yıl içinde aldığı YÖK'e alternatif bir üniversiteler yasası oluşturma kararını da aynı çerçevede değerlendirmek gerek. Bu karar uyarınca, kimi öğrenci derneklerinde "eğitim araştırmaları" çalışma birimleri oluşturuldu. 1987-1988 ders yılında gerçekleştirilmesi planlanan özerk-demokratik üniversite kurultayının hazırlık çalışmalarına başlandı.

Bu kurultayın, YÖK'e karşı mücadelenin önemli bir aşamasını oluşturacağını inanıyor, kurultay sonrasında öğrenci dernekleri,

öğretim üyeleri, meslek odaları, aydınlar, öğrenci velileri gibi konuyla doğrudan ya da dolaylı ilgili çevreler arasında bir görüş birliği sağlanması ve demokratik öğrenci hareketinin mücadele programına dönüşecek bir tasarı hazırlanmasının olanaklı olacağını umuyoruz. Kurultay öncesinde, çalışmalara katkıda bulunacağı düşüncesiyle özerk-demokratik üniversiteye ilişkin kapsamlı bir tartışmayı bu sayıdan itibaren başlatıyoruz.

ÖZERK - DEMOKRATİK ÜNİVERSİTE DEĞİŞİMDEN YANADIR: İŞÇİ SINIFININ, EMEKÇİ HALKIN YANINDADIR.

Özerk-demokratik üniversite, toplumun demokratikleştirilmesi, ileriye götürülmesi çabasının içinde yer aldığı, eski ve çürümekte olanın değil, yeni ve ileri olanın yanında olduğu üzere özerk-demokratik üniversitedir. Hiçbir toplumsal kurumun, bu arada üniversitenin tanımını da sistemden soyutlanmış, arıfıüstü bir anlayışla

yapamayız. Bu çerçevede, özerk-demokratik üniversitenin tanımında belirleyici olan da, onun amacı, nesnel olarak yanında yer aldığı, hizmet ettiği toplumsal sınıfların, kesimlerin amaçlarıdır. Temel çelişkisi giderek yoğunlaşan bunalımla tekeli kapitalizm ile genişleyip güçlenmekte olan dünya sosyalist sistemi arasındaki mücadeleye dayanan çağımızda, özerk-demokratik üniversitenin evrensel tanımını, bu kurumu açık biçimde tekellerin ve büyük burjuvazinin karşısına yerleştirmektedir.

Üniversitenin özerk-demokratik olması, her şeyden önce toplumun çoğunluğunun hizmetinde olması demektir. Üniversitenin özerk-demokratik olması, üretim sürecinde doğrudan yer alan güçlerin hizmetinde olması demektir. Üniversitenin özerk-demokratik olması, sömürülen bu nedenle de bilgisizliği, bilinçsizliği, örgütsüzlüğü yeglenen kesimlerin hizmetinde olmasına bağlıdır. Üniversitenin özerk-demokratik olması, bilimden yana, bilimsel öğreti ve buluşların en geniş yığınların çıkarı uğrunda kullanılmasından yana güçlerin yanında olması demektir. Üniversitenin özerk-demokratik olması, demokratikleşmeden yana, değişimden yana, toplumsal dönüşüm mücadelesi veren, devrimci güçlerin hizmetinde olması demektir. "Serpilip gelişen hayatın dışmaalarının" değil, ümidin yanındadır özerk-demokratik üniversite. Çünkü toplumsal konumu onun bir bilim üretim merkezi olmasını, bilimi yapacak, geliştirecek, dolayısıyla değişimi yakalayacak, değişimi savunacak insanlar yetiştirmesini gerektirmektedir. İçeriği itibarıyla, tarihin, bilimin gelişim mantığına dayanarak ilerici bir konumda olmak zorundadır. Feodal toplumda bilimin üslenildiği konumun tam tersi bir işlevi vardır bir bakıma. Kaçınılmaz olarak değişimden yanadır, toplumsal dönüşümün öncü gücü olan işçi sınıfının yanındadır.

Evrensel tanım, dünya demokratik üniversiteli gençlik hareketinin mücadele programı, özerk-demokratik üniversitenin yönetimine, işleyişine ilişkin ayrıntıları da kapsıyor. Burada en önemli unsur, üniversitenin 4-6-10 yıllık bir eğitim kurumu olarak değil, hem tüm bir toplumsal ilişkiler bütünü, hem de bireylerin ilköğretimden başlayan tüm bir eğitim sürecini ilgilendiren bir kurum olarak algılanması gerektirir. İşte bu geniş çerçevede, özerk-demokratik üniversitenin eksen, 1. eğitiminde yer alanma, meslek, iş hakkı, 2. eğitimin içeriğinin demokratikleştirilmesi, 3. eğitimin yönetime katılım'dan geçer.

ÖZERK - DEMOKRATİK ÜNİVERSİTENİN 1. TEMEL UNSUKU: EĞİTİM, MESLEK, İŞ HAKKI

Türkiye'de kapitalistleşme yolunda ayyaş iktidarlar tarafından ortaya konan genel ekonomik ve toplumsal politikalar doğrudan gençliği de bağladı. İktidar partileri özel olarak gençliğin sorunlarını çözmeye yönelik hiçbir programı değil yaşama geçirmek, gündeme getirmek kaygısı bile duymadılar. Gençliğin üzerine "özel olarak eğitildiği" tek alan, her zaman "anarşi ve terör"



konusu oldu. 12 Eylül'den önce gizli iktidar odasının "anarşi ve terör"ün başlıca kurbânı seçtiği gençlik, 12 Eylül "kotarılmış" anarşi ve terörün sorumlusu potansiyel suçlu olarak YÖK'le cezalandırıldı. Böylece ilk kez üniversitelerin ülke düzeyinde merkezi koordinasyonu gibi gençliği yakından ilgilendiren ciddi bir adım, tümüyle gençliğin çıkarlarına aykırı sonuçlar doğuracak biçimde atılmış oldu.

Türkiye nüfusunun yüzde 27'sini oluşturan gençlik kesiminin doğrudan sistemden kaynaklanan tüm sorunlarının, bunalımlarının çözümüne gerekte, üç temel unsurdan geçiyordu. Üniversitenin merkezi düzeyde planlama yapacak bir kurum tarafından yönlendirilmesi de ancak bu unsurlar gözetildiği sürece özerk-demokratik üniversite yolunda bir adım oluşturabilecekti. Nedir bu unsurlar?

Herşeyden önce, ekonomik maddiyat kökeni ne olursa olsun, ülkenin hangi bölgesinde, hangi toplumsal koşullar ve çevre içinde yaşama yaşamayan, kişisel zeka, yetenek ve becerileri ne düzeyde olursa olsun, her gencin "bilgiye ulaşma" başka deyişle "eğitim görme" hakkı vardır. Devlet, bu hakkın gözetilmesini, eğitimde fırsat eşitliğinin sağlanmasını görev edinmelidir. İkinci unsur, alınan eğitimin kişiyi bir meslek sahibi edecek bilgi, beceri ve deneyleri kazandırması, gene sosyo-ekonomik ayrımlar gözetilmeksizin herkesin tarafsız bir çerçevede bir meslek edinebilmesi hakkıdır. Üçüncü olarak da, bu mesleğe uygun bir iş bulabilme hakkı; gelmektedir ki doğrudan çalışma hakkının yaşama geçirilmesi anlamına gelir. Herkes, eğitimin aldığı meslek dalında çalışabilme özgürlüğüne sahip olmalıdır, devlet eğitim meslek sahibi yapmakla yükümlü olduğu gençliği, eğittiği alanda istihdam edebilmeli, buna yönelik planlamasını o gencin ilk eğitim kurumuna adanmış atığı sızılarda yapmış olmalıdır.

Gerçekte, kapitalist ülkelerde yaşayan gençliğin çok geniş bir kesiminin yoğun bir boşluk, yoksulluk, yalnızlık bunalımı içinde olmasının temel nedeni bu üç hakkın yaşama geçirilememesidir. Kapitalizm kendi bunalımını aşabilme için gerekli anarşik yapıyı kurmada, işsizlik başta olmak üzere pekçok "kontrol edilebilir" faktörden yarar umarken, bu en temel hakların güvencesi olan üretime dayalı-demokratik eğitim sürecini de işletmemeye özen gösterir. Oysa özerk-demokratik bir üniversite yapısı ancak, ilköğretimden başlayarak her kademenin, özellikle ortaöğretimden itibaren üretim süreciyle yakından ilişkilendirildiği, politenik bir eğitim anlayışıyla ortaöğretim çağlarında gençliğin bir meslek sahibi kılındığı ve ortaokul, lise mezuniyetleri sonrasında, öğrenilen mesleğin doğrudan üretim süreci içinde yer alarak uygulanmasını hem olanağı, hem de teşvik edilir olduğu bir süreçle bağlantılı olarak düşünülebilir. Üniversite diplomasının fetişleştirilmemesi, yani iş bulmanın, meslek edinmenin, yoksulluk çekmemenin tek koşulu gibi görülmemesi buna bağlıdır. Üniversite kapısından çıkılmayı, dolayısıyla üniversite eğitiminden yararlanma hakkının eşit olarak elde edilememesini de bu öneleyecektir. İlkokuldan üniversite son sınıfa kadar koca bir eğitim-öğretim sürecini, araçsızlığı olmayan bir tip olarak görmek, hatta üniversite eğitimini bile gereksiz uzatılan üsana yılları artı gene meslek sahibi olabilmek için adeta fetişleştirilen üsana üstü yıllar ile gerçek işlevinden uzaklaştırarak, üretimden kopuk atıl kapasitenin yaratılmasını sağlamak doğrudan bu sistemin bir tercihidir. Bu tercih, özerk-demokratik üniversite isteminin tam karşısında yerini almıştır.

Murat Özmenek



ÖZERK-DEMOKRATİK ÜNİVERSİTENİN II. TEMEL UNSURU: EĞİTİMİN İÇERİĞİNİN DEMOKRATİKLEŞMESİ

Özerk-demokratik üniversite toplumun çoğunluğunun hizmetindedir, dedik. Üniversite eğitiminin akademik özerklik ilkesi çerçevesinde, yalnız ve yalnız bilimsel-teknik gelişmelerin ışığında sananabilir, eleştirilebilir, yönlendirilebilir bir yapı olmalıdır. Egemen sınıfların ideolojileri üniversitede verilecek eğitimin yönünü, içeriğini belirleyemez. Örneğin, "milliyetçi" gençler yetiştirmek YÖK'ün 4 ve 5. maddelerindeki hükümlerin aksine, üniversite kurumunun görevi olamayacağı gibi, "Türk olmanın şeref ve mutluluğuna duyan" (YÖK md. 4) gençler yetiştirmek de özerk-demokratik bir üniversite eğitiminin işlevi değildir. Eğitimin içeriğinin demokratikleşmesi demek, toplumun en geniş kesiminin, insanlığın, dünyanın ve ülkenin geleceğinin yararına, dolayısıyla da en çağdaş bilimsel veriler, buluşlar ve öğretilerle eğitim yapılmasıdır. Böylesi bir eğitimde gözetilebilecek ilkeler ise "milliyetçilik" gibi belirli bir sınıfın çıkarlarına hizmet eden ilkeler değil, tüm insanlığın ortak çıkarlarını gözetken ilkeler olmalıdır. Bunlar da "anti-faşizm, anti-faşist, anti-emperyalist, anti-tekel" ilkelerdir. Üniversite eğitimi, İNSANCI, BARIŞÇI, İLERİCI olmak zorundadır. Bu çerçevede, silahlanmanın, saldırı savaşlarının, ırk ayrımcılığının, sömürünün, dinSEL ve milliyetçi duygulara dayalı tutuculuk ve gericiğin tam karşısında, barış içinde birarada yaşama ilkesine, ulusal bağımsızlık amacına, insan haklarına, temel özgürlüklere sıkı sıkıya bağlı olmalıdır. Ulusal-rası dayanışma, dünya halklarının kardeşliği, toplumsal yaşamda demokratik işleyişe katılım ve sahip çıkma geleneği, barışçılık üniversitede kazandırılıp, güçlendirilmesi gereken yaşam ilkeleridir.

ÖZERK-DEMOKRATİK ÜNİVERSİTENİN III. TEMEL UNSURU: YÖNETİME KATILIM...

Özerk-demokratik üniversitenin "yönetime katılım" ilkesi, doğrudan doğruya, özerkliğin üç temel bileşeninin (yönetel, mali ve akademik özerkliğin) ve demokratik işleyişin güvencesini oluşturuyor. Önce bu bileşenlerin işbirliğine bir göz atalım. Akademik özerklik, en genel anlamıyla, öğretim üye-

lerinin özgür bir çalışma ortamı içerisinde araştırma yayın ve eğitim etkinliklerini sürdürebilmeleridir. Eğitimde izlenecek yöntem, felsefi ve politik yaklaşımlarında bağımsız olan öğretim üyelerinin bu bağımsızlıklarının temel göstergesi iş güvencesi olacaktır. Mali özerklik, üniversiteye ayrılan bütçenin kullanılmasında seçilmiş yönetime tam bir yetki ve sorumluluk verilmesidir. Üniversite kendi harcamalarının düzeyini saptayarak ayrılan bütçenin belirlenmesi konusunda ilgili kuruluşa önerilerde bulunabilmesi; ayrılan bütçenin ne kadının nereye harcanacağı konusunda ise üniversite dışı unsurların belirleme yetkisi olmamalıdır.

Demokratik işleyişin gerçekleşmesinin önkoşulu yönetsel özerklik'tir. Üniversitenin yönetimi doğrudan üniversiteyi oluşturan unsurlar, öğretim üyeleri, öğrenciler ve çalışanlar tarafından yapılacak seçimle oluşturulmalıdır. Üniversite dışında herhangi bir kurumun rektör-dekan vb. atama yetkisi olamayacağı gibi, tüm üst ve alt kurulların, birimlerinde gene seçim yoluyla ve gene bizzat üniversiteyi oluşturan unsurlardan meydana gelmesi yeğlenir.

İşte tüm bu ilkelerin yaşama geçirilebilmesi, ancak demokratikleşme, katılım ve demokratik merkeziyetçi işleyişin uygulanabilmesine bağlıdır. Üniversite yönetimine katılım, öğretim üyeleri, öğrenciler ve çalışanların örgütlenme hakkından ayrı düşülemez. Çalışanların sendikalaşması, öğretim üyeleri ve öğrenci derneklerinin bizzat üniversite yapısı içinde yer almaları ve ülke düzeyinde de örgütlenmelerini özerk-demokratik üniversite mücadelesinin en temel basamaklarından olacaktır.

Egemen sınıflar ve siyasi iktidarlara karşısında özerk olacak üniversitenin demokratik işleyişi bu örgütlü katılım olmadan gerçekleşemez.

MERKEZİ PLANLAMA GEREKİDİR.

Üniversitelerin ülke düzeyinde tek bir merkezi üst kurul tarafından yönetilmesi deneyiminin Türkiye'de ilk kez YÖK'le yaşanmış olması önemli bir çamur. YÖK, anti-demokratik ve güdümlü yönetimin genelleştirilmesi, bilimsel düzeyin düşürüldüğü kısırlı disiplinin yaygınlaştığı bir yapıyı oturtulması işlevinin gördü. Oysa üniversitelerin gerektiği üst kurul tam tersine üniversitenin özerk-demokratik yapılmasını güvenceye alacak bir kurum olmalıdır. Böylesi bir kurumun temel işlevi, üniversite ile diğer kurumlar arasındaki ilişkiyi sağlamak, üniversite-üretim ilişkisini canlı tutmak ve ekonominin demokratik planlamasına gerek üniversite eğitiminin planlamasını yaparak, gerekse genel ekonomik-sosyal politikaların yönlendirilme anlamında üniversitenin bilimsel görevini yerine getirmesini, gerekli planlama ve önerilerde bulunmasını sağlamak olmalıydı. Hiç kuşkusuz, böylesi bir kurum yönetime katılım ilkesine uygun biçimde üniversiteler unsurları tarafından oluşturulmalı ve birim üniversitelerinin akademik-mali özerkliğini zedelemeyecek, insiyatif-sizleştirilmiş birimler yaratmayacak nitelikte oluşturulmalıdır. Eğitim hakkının, eğitimin içeriğinin demokratikleştirilmesinin ve eğitimin demokratik yönetiminin sağlanmasında da güvencesini oluşturacak böyle bir kurum, işsizlik, bilimsel ve teknolojik gerilik, akademik çalışma, araştırma, planlama eksikliği gibi önemli sorunların giderilmesinde somut görevler üstlenebilecektir.

Özerk-demokratik üniversite tartışmasını özellikle merkezi planlama ve üretim süreciyle ilişkiler bazında önümüzdeki sayılarda ayrıntılandırarak sürdüreceğiz. Kurultay öncesi çalışmaların, gerek alternatif yasaların hazırlanmasına yönelik verimli adımlar oluşturmaya, gerekse öğrenci derneklerindeki farklı eğilimler arasındaki işbirliği ve diyalog ortamını güçlendirmeye inanıyoruz.



Remzi Öner
Özkan



Demokratik Gençlik Hareketinin İkinci "Gençlik ve Demokrasi Mitingi"



Demokratik öğrenci hareketinin ikinci "GENÇLİK VE DEMOKRASİ MİTİNGİ" 13 Haziran 1978 tarihinde Ankara'da gerçekleştirildi. 1980 Eylülü sonrası Ankara'da ilk öğrenci mitingini yapabilmek onurunu taşımaları heyecanı tüm hazırlık çalışmalarında kendini hissettirdi. Ne polislin baskıları ne valiliğin engelleme çabaları bu coşkun önüne geçmeye yetmedi.

İlk engelleme çabası valilikten geldi. 3 Haziran için yapılan başvuru sudan ve sahile bir gerekçeyle geri çevriliyordu. Bunun yanı sıra valilik hemen yeni bir başvurunun yapılmasını önleyebilmek için gerekli ktni başvuru belgelerini iade etmeye de yanaşmıyordu. Ancak, kararlılığını hiçbir zaman elden bırakmayan öğrenciler yeni belgeleri vakit geçirmeden hazırlamaya koyuluyordu. Bu kez 13 Haziran tarihi için başvuruda bulunulmuştu. Valiliğin bu tutumu sonucu miting günü öğrencilerin final döemine rastıyor ve kıtlenelliğini olumsuz yönde bir ölçüde etkiliyordu. Buna karşın, mitinge hazırlanan öğrencilerin kararlılığını ve başarıma isteğini ise iki kat artırıyordu.

Demokratik hak ve özgürlüklerin gerici güçlerin bir lütfu değil, başta işçi sınıfımız emekçi

halkın ve demokrasi güçlerinin uzun yıllardır sürdürdükleri fedakar mücadelelerinin kazanılan sonucu ve bugünkü kısıtlı yasal bakların onun haklı mücadelesinin kazanımlarından geriye kalan gaspedilememiş haklar olduğunu ve bu hakların yasada yazılı olmasının kullanımı için yetmediğini, onu ancak mücadele ederek yaşama geçirebileceğini öğrenci dernekleri deneyimleriyle de çok iyi bilen öğrenci gençlik, bu perspektifin ve bilincin ışığı altında hareket etmiştir.

Mitingin yapılacağı kesinleşmesine karşın, emniyet görevlileri aldıkları emir gereği tüm duyuru ve propaganda çalışmalarını engellemek için her türlü yönleme başvuruyorlardı. Hazırlanan bildirilerin dağıtımına, afişlerin ve pankartların asılmasına, sesli duyuru yapılmasına kadar ne tür araçlar varsa hemen hepsi yasada yer almasına karşın, keyfi bir tutumla yasak ilan ediliyordu. Ancak bu yasadışı yasak da öğrenci gençliği sökmeyecekti.

Miting öncesinde okulların bulunduğu semtler başta olmak üzere Ankara'nın cadde ve sokakları "Baskılara Son"-"Yaşasın Özerk Demokratik Üniversite Mücadeleniz", "Demokrasi Güçleri Omuz Omuza" belgilerinin yer aldığı afişlerle donatılıyor. Yine okulların önlerinde ve caddelerde araçlardan megafonla anti-faşist, anti-emperyalist, anti-şoven sloganlarla Ankara'da mitinge çağırılıyor. Bu esnada aynı yer

lerde ve Nisan Eylemleri'ne sahne olan Sıhhiye meydanında bildiriler bültenler dağıtılıyordu.

Ankaralıları yedi yıldır gördükleri böylesi bir etkinlik karşısında şaşkınlıktaydılar. Bunların nasıl olup da yapılabildiğini birbirlerine soruyorlardı. Öğrencilerin gösterdiği disiplinli çalışma ve kararlılık ve coşku yalnızca Ankara hal-kunu değil aynı zamanda polisi de şaşırtıyor ve telaşlandırıyor. Çeşitli okullardan çalışmalara katılan 25 kadar öğrenci tartaklanıyor, gözaltına alınıyor, emniyet te işkenceye maruz kalıyordu.

Tüm engellemeler ve baskılar öğrenci geçişi yıldırmadı, mitinglerinden alıkoyamadı. Miting saatine kadar çalışmalar aynı coşku ekip gözaltına alınırken diğer bir ekip onun yerini dolduruyordu. Bir sonraki ekip de arkadaşlarının yerini doldurmak üzere sırada bekliyordu. Afişçileri yakalamakla işi engelleyemeyeceğini anlayan polis, bir taraftan da hızla yapıştıran afişleri yırıyordu. Ancak bir başka afişçi grup da yırtılanları yerine yenisini asmaktaydı. Megafonlarla sesi duyuruya çıkan ekipler ise polis tarafından kolayca yakalanabiliyor ve gözaltına alınıyordu. Ancak, hemen ardından başka ekiplerin duyuru-ya çıkması sonucu bu çalışma da engellenemiyordu.

Gösterilen inanç ve direnç sayesinde yasaklar bir bir aşıldı. Artık, Kızılay Meydanı da "Demokrasi Güçleri Omuz Omuz" afişleriyle süslenmiş, Ankara'ya bir bahar havası koklatıyordu.

Yine miting öncesinde demokratik kitle örgütleri, sendikalar ve aydınlarla ilişkiler kurularak dayanışma örnekleri gösteriliyordu. Bunun en güzel örneği aralarında Mustafa Ekmekçi, Ahmet Abakay (ÇGD Başkanı), Akın Birdal (İnsan Hakları Derneği Genel Sekreteri), Varlık Özmenek (Bilim Sanat dergisi genel yayın yönetmeni) Özcan Keskeç (Sosyal-İş Genel Başkanı), Recai Emre (Yol-İş gn. bşk. Yrd.), Yıldırım Koç (Yol-İş eğt. danışmanı), Süleyman Türkler (Otomobil-İş Ank. şb. bşk.) Mustafa Okan (Yarın Dergisi yzr. işlerl müdürü) gibi insanların bulunduğu çok sayıda kişinin yayınladığı ortak basın açıklaması idi. Bu açıklamanın son bölümünde şöyle deniyordu: ".....umudumuza, inancımıza besleyen tarih, birlik içinde verdiğimiz mücadelelerin zaferiyle doludur. 1987 Türkiye'sinde faşizmin, anti-demokrasinin gerletilmesi demokrasi güçlerinin birliğine ve bu birliğin getireceği kitleleşme dirençe bağlıdır. Şimdi bu inançla üniversite gençliğinin yılmadan, onurla, dirençe sürdürdüğü özerk-demokratik Üniversi-



te mücadelesini, ülke düzeyinde verilen demokrasi mücadelesinin önemli bir parçası olarak görüyoruz. Bu inançla, demokratik öğrenci hareketinin "Baskılara Son" belgisini yükselteceği Gençlik ve Demokrasi Mitingi'ni destekliyoruz..." Ancak burada, aydınların ve sendikacıların demokratik dayanışmasının aksine, öğrenci hareketi içersindeki kimi "sol" radikal eğilimli grupların birliğin önemini kavrayamayan ve mitinge karşı olumsuz tavırlarını da eleştirmek yararlı olacaktır. Demokratik öğrenci hareketini daha ileri mevizlere ulaştıracak, Nisan eylemlerini taçlandırarak ve öğretimin yılının böylesi bir mücadele azmi ve moralyle kapatılmasını sağlayacak eyleme bu grupların kimi ilgisiz, kimiye doğrudan engelleyici tavır aldılar. Türkiye öğrenci dernekleri platformunun üç büyük ilde miting yapılması kararını uyarınca harekete geçen öğrencilerin ısrarlı çağrılarına karşın, mitingün 3 Haziran'da düzenlenmesi için yapılan başvuruya bu gruplar, kayıtsız kaldı. Mitingin yapılması/Vallilikçe engellenince, 13 Haziran tarihinde miting yapılmasına ilişkin ortak görüş Ankara dernekler toplantısında beirlenerek ohumlu bir noktaya geliniyordu. Ancakamacın miting gerçekleştirilmek değil, engellemek olduğu birkaç gün içersinde ortaya çıkıyor, Ankara Platformu'nda "önce Nisan eylemlerini tartışalım, başvuru belgelelerini bir gün içersinde hazırlarız" gibi çocuksu kandırmacılara başvuru yapıyorlardı. Bu arada miting hazırlıkları için en ufak bir çaba göstermiyorlar, son ana kadar beklenen başvuru belgeleri ise hiçbir

zaman gelmiyordu. Böylece mitingün tüm sorumluluğu ve onuru onca engel karşısında öneriyi getirenlere ve okullarında yaygın biçimde sahip çıkıcılara ait oluyordu. Bu gruplar yalnızca sorumluluğu paylaşmamakla kalmıyor, aynı zamanda ket vurucu bir konuma geçiyorlardı. Kimi dernek yönetim kurulları, mitinge katılmama doğrultusunda bağlayıcı karar alıyorlardı. Böylece miting karşısındaki tavır, pasifizmden eylem kınclığına varıyor, bunun en çarpıcı örneğini de Eğitim Bilimleri Fakültesi Öğrenci Derneği'nin yöneticileri veriyordu. EBFÖD Başkanı ve bazı YK üyeleri, kendi okul bahçelerinde el ilanı dağıtan, afişleme ve pullama yapan öğrencilere "dekanlıktan izin aldınız mı?" diye sorabiliyor, afişleri söküyor, bildirileri yırtmaya çalışıyor. Afiş asan bir öğrencinin tanımadığı YK üyesini, "görevli memur" sanarak kendisini açıklama yapmak zorunda hissetmesi de, dernek yöneticilerinin tutumunun neye kadar uzandığının göstergesiydi. Derneklerde anti-faşist, anti-emperyalist ülkelerin üyelik için temel şart koşanların bu eylem karşısında aldıkları tutum ibret verici bir boyuta ulaşıyordu. Bu değerli ilkelerin ancak etkin bir mücadele sonucu yaşamda karşılığını bulacağını, kitlelerin anti-emperyalist, anti-faşist bilince ulaşmalarının tüzük dayatmalarıyla değil, bu doğrultudaki eylemlerle gerçekleşeceğini göremeyenler, bu ülkelerin mücadelesini değil lafını savunmakla kağıt üstünde kalıyorlardı.

Demokratik görev ve sorumlulukları hesaba katmadan alınan

tüm kararlarda olduğu gibi, bu katılmı engelleme kararı da yaşamda karşılığını bulamazdı. Nitekim öyle de oldu. Bunun en güçlü kanıtı, GUÖD üyelerinin miting çalışmalarına aktif biçimde katılması ve alanda da en kalabalık okullardan biri olarak yerini almasıydı.

Polisin duyuru-hazırlık çalışmalarını sırasında onlarca kişiyi gözaltına alması somutlanan baskısı, miting alanında da sürdü. Mitinge gelen öğrenciler yollarda bekletildi, kimi illerden gelenlerin yolu kesildi. Pazubentli görevliler, otobüslerden indirilerek gözaltına alındı. Mitingin sabote edilmesi için yasalar gereği alanda bulunması şart olan düzenleme komitesi üyelerinin bir bölümü gözaltına alınmakla kalmadı, pankartlara/pankart-sopalarına el konulması, kürsüyü taşıyan kamyonete engel olunması ve kürsünün alana bir süre sokulmaması gibi ucuz yöntemlere de başvuruldu.

Tüm bunlara karşın kararlılık ve coşkuyla alanı dolduran gençler, gerek konuşmalar sırasında, gerekse miting sonrası yapılan büyük yürüyüşte demokratik istemlerini hep bizlikte baykınıyorlardı. Eskişehir, Konya, İzmir, Trabzon'dan gelen öğrenciler de ODTÜ, HÜ, AÜ ve GÜ öğrencileriyle omuz omuzaydı. Miting sonrasında çok uzun bir kortej oluştıran öğrenciler 1 km. den fazla bir yürüyüş yaptılar ve "Demokratik bağımsız Türkiye", "İnsanlık onuru işkenceyi yenecek", "demokrasi güçleri omuz omuz", "yöğüdü bir halkı hiçbir kuvvet yenemez", "Yaşasın özerk demokratik üniversite mücadelemiz", "demokratik dernekler kapatılmaz", "vatan toprakları satılmaz", "örgütüldük özgüldük", "vazeler halkın atılmaya son", "YÖK'siz üniversite, copsuz eğitim", "iktidar elini derneklerden çek", "demokratik Türkiye, daha güçlü bidik", "aydınlık demokrasidir", "selam yaratana, selam geleceğe" sloganlarını attılar.

Kuşkusuz, mücadele konusundaki kararlılığı ve yükselttiği istemlerle, öğrenci gençlik, Ankara Mitingi'nde haklı ve gur sesini bir kez daha meydanlara çıkartıyordu. Bu miting öncesinde, sırasında ve sonrasında, iktidarın, polisin öğrenci gençliği yönetiş basmaları, gözaltı ve işkence uygulamaları da, Nisan eylemlerinin ne denli haklı olduğunu kanıtılar nitelikteydi.

Öğrenci gençlik bir mücadele dönemi olan 1986-87 ders yılını, Ankara Mitingi'yle noktalar, önümüzdeki yıla, daha güçlü, daha kararlı, daha kitleleş bir hareketle gireceğini müjdeliyordu.

Gerici Yurt Yönetmeliğine Hayır!

12 Eylül ile birlikte; toplumsal yaşama etkin katılımın önüne duvar örüldüğü, el-yas iktidarı etkileme yollarının kapatıldığı bir döneme girildi. Anti-demokrasi tüm kurumlarıyla yurdun dört bir yanına egemen oldu. Demokrasi toplumun genelinin olduğu gibi, tek tek parçalarının da temel sorunu oldu.

Eğitim alanında; öğrenci gençliği cezalandırma, denetim altına alma politikası izleyen YÖK anti-demokrasiyi üniversitelerde kurumsallaştırdı. Gittikçe ağırlaşan sorunların yanında, üniversitelerin öğrenci gençliğe yönelik saldırıları bitmedi. Gerici uygulamaların ardı arkası kesilmedi.

11 Mayıs 1987'de Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren yeni ODTÜ Yurtlar Yönetmeliği, başta yurtta kalan öğrenciler olmak üzere tüm öğrenci gençliğe karşı yapılan saldırılardan biri oldu. Ancak, (saldırıya tepki göstererek, örgütlü, kendi öz sendikaları olan ODTÜ-ÖD'ne sahip, derneği içinde deneyim kazananmış öğrenciler vardı. Üniversite yönetiminin bu kez yeni yönetmeliği uygulamaya koymasına öncelikler gibi kolay olmayacaktı. Bunun farkında olan okul yönetimi, ODTÜ-ÖD'nin kurulduğu yılda bazılamış olduğu yönetmeliği önce iki yıl bekletmiş, ardından öğretim yılının sonuna doğru ve rektörlerin görev süresinin tamamlanacağı bir dönemde yürürlüğe koymuştu.

19 Mayıs'ta yurtların ilan panosuna asılan yönetmelik, yurtlarda yoğun olmak üzere, tüm üniversitede konuşulmaya başladı. Önceleri, duyulan rahatsızlıklar, altı çizilen sorunlar birkaç maddede yoğunlaştı. Daha sonra yönetmeliğin tümüne karşı bir tepki gelişti. Anti-demokratik niteliği açıkça ortaya konuldu.

Yurt öğrencilerinin sorunlarını, istemlerini iletebilecekleri, sorunların tartışılması için sağlıklı bir çözüm bulma işlevini görece demokratik yurt temsiliyetinin yaşama geçmesi, yeni yönetmelik amırları içerisinde olanaklı değildi. Eski yönetmeliğin de gerisinde bırakan bu yönetmelik öğrencilerin yönetimde söz hakkına sahip olmalarına engel oluyordu.

Aynı zamanda yönetimle birlikte ODTÜ Yurtları 'kışla'ya dönüştürülüyordu. Şimdiye kadar askerlik eğitimi görmemiş olan bu öğrenciler eşyalarını önceden belirlenmiş yerlere koyacaklar, yurtlarda konuşurken ses tonlarına dikkat edecekler görevlilerin onurunu kırıcı davranışlarda bulunmayacaklar, yurtlar yönetimince belirlenecek sakıncalı kitapları okumayacaklardır. Öğrenciler için tek tip kıyafet öngörülmemiştir ama, ne olduğunu yöneticilerin bile açıklayamadığı, yasaklanmış giysilerle bundan sonra kimse dolayamayacaktır.

Yeni yönetmeliğin, ilk bakışta göze çarpan, öğrenciler için büyük öneme sahip bazı yönleri de şunlardır:

— Yurtta kalış süresi iki yıl ile sınırlandırılmış; iki yıldan sonra yurtta kalabilmek için, tekrar başvuru yapmak ve başvurunun olumlu biçimde değerlendirilmesi şart. Sonuçta, öğrenim süresinin kısa bir parçası olan iki yıldan sonra yurtta kalmamızı tamamiyle yurtlar yönetim kurulunun inisiyatifiinde.

— Yurtta en fazla kalabilme süresi, devam edilen öğretim kurumunun öğrenim süresi olarak belirleniyor. ODTÜ'de bu 5 yıl oluyor. Sormak gerekir, içimizden kaçımız ODTÜ gibi bir okulu, YÖK uygulamalarının herşeyi arapçasına dönüştürdüğü bir okulu 5 yılda bitirebiliyor. Yıl kaybı öğrenci için zaten maddi ve manevi bir kayıptır. Bu yetmiyormuş gibi, okula yıl kaybeden bir öğrenciye üçüncü bir cezayı da yurt yönetimi, yurttan atarak veriyor.

Murat Özmenek



Yönetmelik incelendiğinde dikkat çeken bir diğer yön de, maddelerin yorumlanışına göre uygulamanın değişeceği izlenimini vermesidir. Yetkililer bunu şimdiden 'zaten yönetmelik bu şekilde uygulanamaz; dönem başında yurt müdürleri toplanıp, alacakları ilke kararları ilan panosunda öğrencilere duyurulacaktır.' şeklinde ifade ediyorlar.

ODTÜ öğrencileri yeni yönetmeliği bu biçimiyle kabullenemezlerdi. Öncelikle yukarıda belirtilen yönetmeliğin olumsuz yanlarının değiştirilmesi için diyalog girişiminde bulundular. Yurtlar Müdürü ile konuşan bir grup öğrenci 'bu konu beni asıyor' b'çininde bir yanıt alınca Rektörlükten bir yetkiliyle görüşmeye gittiler. Bu görüşmenin, daha sonraki sürecin gelişiminde önemli bir yeri oldu. Öğrenciler ile konuşan bu yetkili, 15 gün içerisinde yapılacak yönetim kurulu toplantısına çağrılacaklarını ama bu seferki gibi kalabalık gelmemelerini her yurttan bir kişinin yeterli olacağını söyledi. Bunun üzerine yurtlarda temsilciler seçilmeye başlandı.

Öğrencilerin diyalog girişimi dönem sonu sınavları ile çıkışın bir tarihe erteleniyor, okul yönetimi de tepkiyi büyümeden bastırmayı amaçlıyordu. Ancak öğrenciler bu oyalama politikasına izin vermedikleri gibi, yapılacak isteneni kısa bir zaman içerisinde gözler önüne serdiler. Bir hafta sonra yeniden aynı yetkiliyi arayan öğrencilere Ankara dışında yanıt verince diyalog yolunun özü kapanmış oldu.

7 Haziran günü yurtta kalan çok sayıda öğrenci saat 17.30'dan sonra yurtları boşaltarak bahçede sız dindirdi. Bu arada yeni yönetmeliğin değişmesi isteminde bulunan bir dilekçe imzaya açılmıştı. İmza sayısı 1500'ü geçen dilekçe ertesi gün Rektörlüğe verildi. Aynı gün 11.40'da 200'ü aşkın öğrenci kafeteryaya gitti ve aldıkları yemeklerini masaya bırakarak yurtların önünde oturma eylemine başladı. Sayıları gittikçe artan öğrenciler oradan taltarak düzenli aralarla oluşturup Rektörlüğe sessiz bir yürüyüşle ulaştıktan sonra, eylemlerini orada sürdürdüler. Rektörlük binası önündeki oturma eylemi sırasında Rektör'le görüşmek isteyen öğrencilerin istemleri kabul edilmeyince yola inerek 16.45 servislerinin kalkmasına engel oldular ve 'Rektör istifa' diye slogan attılar. Bunların ardından Rektör Gö-

ğbol görüşmeyi kabul etti. Rektörle görüşen üç öğrenci, ertesi gün yapılacak Senato toplantısında yönetmeliğin gündeme alınacağını duyurdular. Bu arada oturdıkları yerden taltak 500 öğrenci tekrar düzenli aralar halinde sloganlar atarak yurtlara yürüdüler ve alkışlarla dağıldılar.

Bu arada öğrencilere yapılan baskılar arttı. Yirmiye aşkın öğrenci, gece Yurtlar Müdürlüğü'ne çağılarak savunmaları istendi. Birçok öğrenci Jandarma Karakoluna çağılarak ifadeleri alındı. Gözaltına alınıp ertesi gün savcılığa çıkarılan sadece bir öğrenci oldu. Diyalog girişimiyle başlayan, sız dindirmesi ve dilekçeyle yürüyüşe kadar turunan eylem, baskılara rağmen durmadı.

Yapılan Senato toplantısı sonucunda öğrencilere hiçbir açıklama yapılmadı. Bunun üzerine, 12 Haziran günü 500'ün üzerinde bir öğrenci kitlesi, 12.30'da Gençlik Avusu önünden yürüyüşe başladılar. İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi'ne ulaşan öğrenciler Jandarma engeliyle karşılaştılar. Bunun üzerine geri dönen öğrenciler, geldikleri yöne doğru yürümeye devam ettiler. Kortejin önünde 'Gerici Yurt Yönetmeliğine Hayır' yazılı bir pankart taşıyorlardı. Jandarmamız engeli bu defa Mimarlık Fakültesi önünde geldi. Jandarma yetkilisi öğrencilerden dağılmalarını istedi. Öğrenciler de yürüyebileceklerini söylediler. Bu yanıtın üzerine kortejin önüne askerlerden bir barikat oluşturuldu. Öğrenciler de oldukları yere oturdular. Bir süre sonra ayağa kalkan öğrenciler yeniden yürüyüşe geçtiler, Jandarma da barikatı söktürdü. Önde yürüyen öğrencilerden dipçiklenenler oldu. Daha sonra Jandarma yetkilisiyle görüşen öğrenciler dağılacaklarını söylediler. Barikat açıldı. Öğrenciler de açılan barikata dağılmak bir biçimde aşkıktan sonra tekrar biraraya gelerek koymaya başladılar, eylemlerini yurtların önünde bitirdiler. Arkalardan Jandarmamız da geldiği ve yurt girişlerinde kimlik kontrolü yapıldığı görüldü.

ODTÜ'de yapılan eylemler üniversite içinde sınırlı kalmadı. 13 Haziran'da Ankara'da yapılan Gençlik ve Demokrasi Mitingi'nde, ODTÜ-ÖD üyesi olan bir konuşmacı 'yurtlardaki kışla disiplini son bulmalı' derken, ODTÜ'lü öğrenciler de 'Gerici Yurt Yönetmeliğine Hayır' yazılı bir pankartı taşıyorlardı. Öte yandan, hep birlikte atılan 'Gerici Yurt Yönetmeliğine Hayır' sloganı, diğer üniversitelerden öğrencilerin, ODTÜ yurtlarında kalan öğrencileri zorunlu olarak çözmek için verdikleri mücadelede yalnız bırakmadıklarını ve dayanışma içinde olduklarının göstergesiydi.

1980 sonrasında ODTÜ'de yaşanan gerici yurtlar yönetmeliğini protesto eylemleri demokratik öğrenci hareketi içinde önemli bir yer edindi. Şimdiye kadar gerçekleştirilen üniversite içinde eylemlerin en kitleseli oldu. Akademik-demokratik bir mücadele hattı çizmiş olan ODTÜ öğrencilerinin öz sendikası ODTÜ-ÖD üyelerinin dışında geniş bir kitle bu eylemlerin içinde doğrudan bulundu. Farklı dünya görüşüne sahip öğrenciler, üniversite yönetiminin saldırılarından fark gözetmeksizin tüm üniversite gençliğini hedef aldığını yaşayarak gördüler, tepkilerini birlikte yaptıkları eylemlerle gösterdiler.

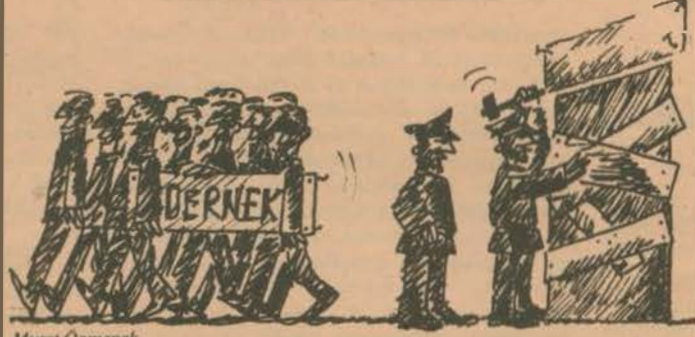
Eylemlerin gelişimi konusunda vurgulanması gereken başka bir nokta da önce kendiliğinden

Trabzon/Trabzon İdare Mahkemesi kararıyla tüzel kişilik kazanmış bulunan Karadeniz Üniversitesi Öğrenci Derneği'nin merkez binası, Haziran ayı başında polis tarafından mühürlendi. Mahkeme kararları birçe sayılarak yapılan bu uygulama, KU-ÖD yöneticileri tarafından tepkiyle karşılandı. Karadeniz Üniversitesi Rektörü Kemal Gürüz'ün kendi seçtiği öğrencilerle ikinci bir öğrenci derneği kurma çalışmaları tüm yasadışılığına karşın, Trabzon Valiliği'nin onayını alırken, Karadeniz Üniversitesi'nde il kurulan dernek olan KU-ÖD'ün tüzel kişilik kazanması engellenmeye çalışılıyordu. Tüzükleri, "üyelik için rektörlük izni gereklidir" maddesi yeralmadığı için ilkin onaylanmayan KU-ÖD kurucuları daha sonra İdare Mahkemesi'ne başvurmuşlar ve 28 Kasım 1986 tarihinde yürütmeyi durdurma kararı alınmıştır. Gerek bu gelişme, gerekse KU-ÖD çevresinde toplanan demokrat öğrencilerin kararlılığıyla, sarı dernek yöneticiler tarafından sağlanan tüm kolaylıklara karşın güçlenememiştir. Demokratik dernek çevresinde birleşen yasa teklifine karşı da ilk tepki verenlerden olmuşlardır. KU-ÖD kurucuları, Mart ayında YARIN'a yaptıkları açıklamada, "Bu yasa tasarı pilot bölge olarak KU-ÖD'de bir yıldır uygulamaya çalışılmaktadır. KU'deki sarı dernek, kuruluşunu kitleleri bölücü bir stratejiye dayandırmıştır" diyorlardı.

Öğrenci gençliğin ülke düzeyinde derneklerinin kapatılmasını engellemek için verdiği onurlu mücadeleye karşısında gerileyen iktidar, denkle çalışmaları engellemek için yoğun baskıyı sürdürüyor. Özellikle,

Demokratik Öğrenci Hareketine
Bir Saldırı Daha:

KÜ - ÖD Yönetim Merkezi Polis Tarafından Mühürlendi



Hasan Tombak

le, Anadolu'daki yüksek okul ve üniversitelerde Nisan eylemleri sonuna kadar yaşanan baskı ve yıldırma girişimlerine en iyi örneği KU-ÖD merkezinin keyfi biçimde mühürlenmesi oluşturmaktadır. KU-ÖD yöneticilerinin 11 Haziran 1987 günü bu keyfi işlemi kınamak için yaptıkları basın açıklamasını aşağıda aktarıyoruz. Tüm ülkede olduğu gibi, Karadeniz Üniversitesi'nde de öğrenci gençlik demokrasi mücadelesi içindeki yerini koruyacak, sal-

dıran boşa çıkartacaktır:

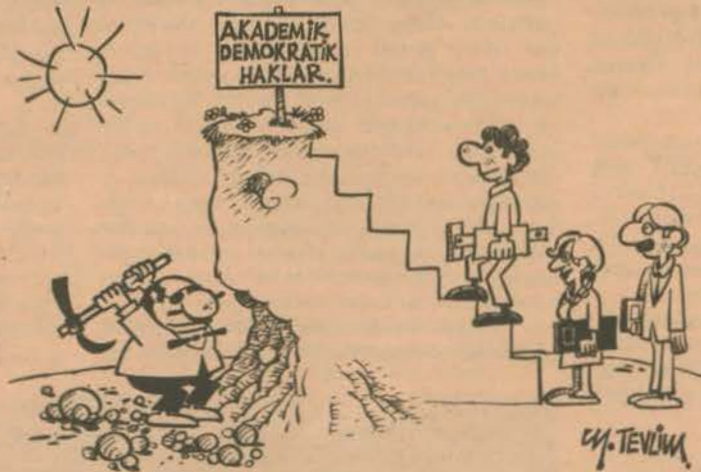
"Tüzel kişiliği Trabzon İdare Mahkemesi Kararıyla saptanmış Karadeniz Üniversitesi Öğrenci Derneği'nin yönetim merkezi polise mühürlendi. Mahkeme kararları birçe sayılarak yapılan bu uygulama kayı vericidir, ve bir yığın soru işaretinin peşinden getirilmektedir. İdarenin bu uygulamayla ne yapmak istediğini merak ediyoruz. Eğer bu ülkede mahkeme kararları,

na, yasalara karşı saygısızlığın öncülüğünü idare başlatırsa öğrenciden ve vatandaşın yasalara uyması nasıl beklenir?

Mahkeme kararlarına uymayan yöneticilerin anayasa ve yasalar uyarınca cezai ve maddi sorumlulukları söz konusudur. Bu yasa dışı uygulamayı yapanlar sonuçlarında katlanmak zorundadırlar.

4.10.1983 tarihinde çıkarılıp, 7.10.1983 tarihli 18184 sayılı resmî gazetede yayınlanarak yürürlüğe giren 2908 sayılı Dernekler Kanunu Mülkiye Amirlerine demeklerin tüzel kişiliklerinde bir eksiklik varsa adı geçen yasanın 9. maddesi ve devamı maddeleri uyarınca Mülkiye amirleri Cumhuriyet Savcılığına başvururlar, Cumhuriyet Savcılarında yetkili mahkemelere başvururlar. Bunun dışında izlenen yol yasadışı saptadır. Mülkiye amirleri 2908 sayılı yasanın emredici hükümleri doğrultusunda derneklerin tüzel kişiliklerini tartışamazlar, tüzel kişilikleri doğrultusunda tasarrufta bulunamazlar. Mülkiye Amirleri yasanın emredici hükümlerine göre yalnızca bildirim merciidirler. Yasal bildirimimizin yapıldığı ise İdare Mahkemesince saptanıp hüküm altına alınmıştır. Buna karşın İdare, Anayasayı ve yasaları hiçe sayarak keyfi uygulama yapmıştır.

K.U.Ö.D. olarak yapılan uygulamaları tahrik ve provokasyon olarak değerlendirdiğimiz. Ancak K.U.Ö.D. bu tür oyunlara gelmeyecektir. Haklarımızı bağımsız yargı organları önünde sonuna kadar savunmakta kararlıyız. Gittikçe yükselen Demokratik öğrenci hareketinin önüne çıkılmak istenen bu tür uygulamaların protesto ediyoruz."



oluşan bir karşı çıkışın, sonrasında örgütlü biçime dönüştürülmesidir.

Bugün yeni yurtlar yönetmeliği bala yaktır. Üniversite yönetimi öğrencilere dayattığı bu yönetmeliğin yaşamda karşılığını bulması için yaz tatilinden yararlanmayı amaçlamaktadır. Dönem sonu sınavlarının başlamasıyla, yurtlara ilişkin yapılan eylemler sona ermiş, öğrenciler yaşamaları başka bir sorunla "atılma sorunu"

ile karşı karşıya gelmişlerdir. Yurt sorunları 2. sıraya itilmiştir.

Gerici yurt yönetmeliğinin öğrenciler lehine değişmesi ancak bugüne kadar verilen mücadelenin genişleyerek devam etmesine bağlıdır. Önümüzdeki öğretim yılının başında onlarca öğrenci yurtlardan atılma tehlikesini yaşayacak, yüzlerce sinin yönetmelik gereği kaydı alılabilecektir. Bu da öğrencilerin sessiz kalmayacağı bir uygulama olacaktır.

Yeni yurtlar yönetmeliğine hayır belgisiyle yürütülen mücadeleye önümüzdeki öğretim yılında eklenmesi gereken bir hat da, öğrencilerin yönetim tarafından dayatılan bu yönetmeliğe karşı demokratik yurt yönetmeliğini hazırlamaları olacaktır. Yaşanılan demokratik bir sürecin ardından üretilecek alternatif yönetmelik öğrencilerin gerici yurtlar yönetmeliğini değiştirmek istemiyle kalmayıp, asıl bir yönetmelik istediklerini de ortaya koyacaktır.



GENÇLİK ÖRGÜTLERİ VE İLKELERİ VE

GENÇLİĞİN AKADEMİK MESLEKİ ÖRGÜTLENMESİ

Çağımızda kapitalizm büyük tekeller dışındaki kalan toplumsal sınıf ve tabakaları sürekli biçimde yıkıma uğratmaktadır. Ekonomik gücü ve buna bağlı politik iktidarı ellerinde tutan tekeller, geniş halk yığınlarının politik haklarını sürekli kısıtlamakta, kârlarını oluşturan artı-değerin artırılması için çeşitli yol ve yöntemler izlemektedirler. Bu durum; yığınların yaşam koşullarını dayanılmaz noktalara vardırarak, hak ve özgürlüklerini baskı altına almaktadır.

Kapitalist toplumdaki genel durum gençliği derinden etkilemektedir. Bir yandan tekellerin toplumun büyük çoğunluğuna uyguladığı baskı ve zorlukları yaşarken, diğer yandan genç olmanın kaynaklanan saldırılara hedef olmaktadır. Üretim sürecinde sömürüyü katmerleştiren düşük ücret uygulamaları, eğitimi bir hak olmaktan çıkararak seçkinli eleyici niteliği, bir meslek sahibi olabilmenin verimsiz bir öğretim ile engellenmesi, işsizliğin en başta ve yoğun olarak gençliği etkilemesi vb. sorunlar ile karşı karşıya bırakılmaktadır.

Tekelci iktidarların gençlik politikalarının özünü belirleyen; gençliği baskı altında tutarak uysal köleler biçiminde yetiştirmek isteği eğitimden üretime her yerde kendini göstermektedir. Bir bütün olarak gençliği; düşünsel, kültürel, bedensel gelişimini sınırlayıcı ve engelleyici koşullar altında yaşamaya zorlamaktadır.

Gençliğin kapitalist toplumda içinde bulunduğu durum tekellerin ekonomik politik saldırılarını göğüsleyecek, kendi hak ve çıkarlarını savunacak örgütlenmelerini zorunlu kılmaktadır. Gençliğin akademik—mesleki örgütlenmeleri bir hak arama isteğinin ve kavgasının sonucu olarak ortaya çıkmaktadır.

Gençliğin akademik—mesleki örgütlenmelerinin amacı; örgütlendiği alanda gençliğin güncel sorunları, akademik, demokratik, ekonomik, kültürel ve sportif haklarını korumak ve geliştirmek olarak belirmektedir.

Yıgımsal Bir Örgütlenme

Atademik—demokratik hak arama kavgası gücünü yığınlardan alır. Örgütün çalıştığı alanda, aynı sorunları paylaşan ortak özelliklere sahip yığınları kucaklayıp aynı hedefe yönelmesi savunmanın başarısının önkoşulunu oluşturur. Yığınlardan ve onların güncel sorunlarından uzaklaşan bir akademik—mesleki örgütlenme kendi dayanaklarını kaybeder.

Bir örgütü birarada tutan ortak çıkar ve

amaçların paylaşılmasıdır. Akademik—mesleki örgütlenmelerde anlaşılacak ortak zemin hak ve çıkarların savunulması ve genişletilmesi için savaşım verilmesi olmaktadır. Bu durum; bir yandan kapitalizmin etkileriyle yığınların bilinçindeki gelişmenin eşitsizliğinden, diğer yandan değişik sınıf ve tabakaların dünya görüşlerini benimseyen eğilimlerin varlığından kaynaklanır.

Kapitalist toplumda yaşanan koşulların bilinciyle varılması ve değiştirme düşüncesine ulaşılmasındaki eşitsiz gelişim, iktidarı elinde tutan tekellerin çeşitli araç ve yöntemler ile yığınların beyinlerinin yıkanmasına yönelik çalışmalar yürütmesindedir. Geniş yığınların yaşadıkları koşulların sorunlarını ve sonuçlarını açık bir biçimde hissetmelerine karşın, nedenleri üzerinde geniş bilgi ve anlayışa ulaşma olanakları daraltılmakta yanlış bilgiler ile sürekli bombardıman altında tutularak, nedenleri doğru kavramaları engellenmektedir. Yığınlar, yaşam koşullarının olumsuzluğunun nedenlerinin açıklandığı iddiasındaki çarpık görüşler içine hapsedilmeye çalışılmaktadır. Bu, yığınların en yakıcı, güncel sorunlarına çözümler bulabilmek için savaşım veren sendikal örgütlenmelerin en geniş yığınları kavgaya çekebilmek için, örgütün amaçları ile uyum içinde bulunan bir esneklikte katılım ilkelerine sahip olmasını zorunlu kılmaktadır.

İkinci olarak; kapitalizm toplumu çeşitli sınıf ve tabakalara ayırmakta, her sınıf ve tabakanın ve onun içindeki çeşitli kesimlerin çıkar ve eğilimlerine duyu ve düşüncelerine uygun politik görüşlerir ortaya çıkmasına neden olmaktadır. Her dünya görüşü gençlik içinde de yansıma bulmaktadır. Birbirleriyle; çeşitli politik değerlendirmeler, güncel ve genel hedefler, örgütlenme ve eylem anlayışları temelinde ayrılan eğilimlerin varlığı, akademik—mesleki örgütlerin üyelik için temel alacağı ölçütlerin birlikte savaşımın sağlanması için kapsayıcı olmasını gerekli kılmaktadır. Hiç kuşkusuz, böylesi geniş bir yelpazeyi kapsamak zorunluluğu taşıyan sendikal örgütlenmelerin halk düşmanlarını safılarında barındırmaları için hiç bir neden yoktur.

Sendikal örgütlenmeler, işlevleriyle politik örgütlerden ayrılmakla, ve kendi yapılarına uy-

gun örgütlenme ilkelerini savunurken, aynı zamanda yapılarını hantallığa sürükleyen, savaşım istek ve niyeti taşımayan, örgütlenmeyi mücadele için vazgeçilmez bir gereklilik olarak değil, sıradan insanlar topluluğu olarak gören anlayışları da prim vermezler. Üyelik yeterli şart olan ortak amaçlara ulaşmak için birlikte savaşım isteği taşıma özelliğinden vazgeçmezler.

Demokratik—Merkeziyetçi Bir İşleyiş

Gençliğin demokratik savaşımının aracı olan akademik—mesleki örgütlenmeler işleyişte demokratik—merkeziyetçiliği ilke edinir. Gönüllülük temeline dayalı örgütlenmenin her kademe ve biriminde kararların alınmasına en geniş katılımı sağlar. Örgüt ile üye arasındaki bağı güçlendirir, ilişkiye anlam ve biçim verir. Her kademenin uyumlu çalışmasını, sürekli olarak kendini deetlemesini sağlayarak güçlü ve etkin bir örgüt yapısının temelini oluşturur.

Demokratik—merkeziyetçiliğin demokratik yönünün bir parçasını tüm kademelerin seçilecek görev alması ilkesi oluşturur. Yöneticileri; kişisel yeteneklerine, yetkinliğine, görüşlerine bağlı olarak örgütün tabanı seçer. Taban ile her kademedeki yönetici kurullar arasındaki ilişkinin karşılıklı sorumluluk temeline dayanmasını sağlar. Yetki ve sorumlulukların sınırlarını belirler. Seçimle yönetime gelme ilkesi aynı zamanda her üyenin yeteneklerine uygun bir alanda ve kademe görev talep etmesinin koşullarını yaratır. Farklı programlara sahip eğilimlere görüşlerini açıklama, çoğunluğu görüşlerine ikna ederek yönetime gelme olanağı sağlar. Örgütün içinde en geniş görev anlayış ve sorumluluğunu geliştirir.

İşleyişin demokratik yönünün bir başka parçası; kararların en geniş tartışmalar ile alınması, tabanın söz ve karar sahibi olmasıdır. Kararın en geniş katılım ile yapılan bir tartışma sonucu alınması etkili biçimde yaşama geçirilmesinin koşullarını yaratır.

'Tartışmada serbestlik—Eylemde birlik' örgütün çalışma ilkesidir. Tartışmalar; örgütlenmenin önündeki sorunları aşmak, yeni hedeflere yönelmek için karar almak üzere yapılır. Her görüş



GÜTLELERİNİN BİÇİMLERİ - II

açıkça tartışılır. Tartışmada savunulan görüşlerden, karar aşamasında azınlıkta kalanlar dahil, herkes örgütün geliştirilmesi doğrultusunda kararların uygulayıcısı olmak durumundadır. Aynı çıkar ve amaçları paylaşmaktan meydana gelen örgüt üyeliğinden anlaşılan bu olmalıdır.

Her verilen yetki ve alınan karar üyelere ve yöneticilere yükümlülükler getirir. Her yönetici kademe uygulamalar hakkında belirli periyotlar ile tabana bilgi vermeli ve çalışmalarının değerlendirilmesini yapmalıdır. Kararların alınıp uygulanması sonunda yapılan değerlendirmeler, gerçekleştirilen eylemin etkisi ve hatalarının saptanması, başarıların neden ve sonuçlarının belirlenmesiyle ileriye dönük bir deney ve birikim yaratır.

Değerlendirme süreci eleştiriyi ve özleştiriyi içerir. Örgütü koruma ilkesi, her eleştirinin kaynağını oluşturur. Eleştiriler hataların saptanması, özleştirilerek ise sorumluluğun kavranması ve yanlışların yinelenmemesi için geliştirici bir işlev görür. Eleştirinin amacı örgütü etkisizleştirmek, amaç ve hedeflerinden uzaklaştırmak, kavgacı niteliğine zarar vermek değil geliştirmek olmalıdır.

İşleyişin merkeziyetçi yanını yönetici kurulların aldığı kararların bağlayıcılığı oluşturur. Her kademedeki yönetici kurul tabanın iradesinden aldığı yetkileri kullanır. Alınan her kararın sınırını belirleyen örgütlenmenin amaç ve hedefleridir. Bu iki özellik her yönetici kademenin yetkive sorumluluklarını belirler.

Demokratik—merkeziyetçi işleyiş örgütün bir birlikteliği olarak hareket etmesinin koşullarını yaratır.

Yığınların Hak ve Çıkarları İçin Savaşın

Gençliğin akademik—mesleki örgütlenmesi bulunduğu alanda yığınların haklarının savunucusu ve geliştiricisi olarak ortaya çıkar. Yığınların en yakıcı sorunlarından yola çıkarak en geniş kapsayıcılığı kavrayan hedefleri başa koyan bir savaşım hattı izler.

Demokratik savaşım bir hak arama savaşımıdır. Örgütlenmesi en küçük sorundan genel toplumsal konulara kadar geniş bir alanda tavır geliştirmek zorundadır. Yığınların temel çıkarlarının savunulması geniş bir bakış açısı ve anlayış ile gerçekleştirilir. Ancak gençliğin akademik—mesleki örgütlenmelerinin işlevleriyle politik örgütlenmelerin işlevleri birbirine karıştırılmamalıdır.

Akademik—mesleki örgütlenmeler yığınların istemleri ve eylemleriyle uyumlu olduğu sürece ileri hedeflere doğru ilerlemek durumundadır. Yaşandırı deneylere ve oluşan tabana bağlı olarak, daha başından temelli bir politik değişimin gerekli olduğunu açıklayarak güncel savaşımı sürdürebilir. Ya da güncel savaşımın yığınların bilincinde yarattığı sonuçlara bağlı olarak

programını derinleştirebilir. Her iki durumda da akademik—mesleki örgütlenmelerin görevi değişmez. O da; en geniş yığınların politik tercihlerine bağlı olmadan kendi hak ve çıkarları için örgütlenmesini sağlayacak bir zeminin sunulmasıdır.

Politik değişim isteminin ortaya atılması, bu politik değişimin gençliğin akademik—mesleki örgütlenmeleri eliyle yapılacağı anlamına gelmez. Öğrenci gençliğin küçük burjuva yapısının ürettiği kimi eğilimler, bağımsız bir örgütlenme yerine yığınların sendikal örgütlerinin aynı işlevi yüklenmesi gibi anarko—sendikalist görüşler ortaya atabilmektedir. Bu tavır, ilk olarak; farklı görüşleri dışlayan niteliği ile örgütlenmenin tabanını daraltmaktadır. Örgütlenmenin başarısının garantisi olan yığınsal niteliğini bozmaktadır. İkinci olarak; henüz belirli bir politik bakış açısına sahip olmayan yığınların örgütlenmeden ve savaşımından uzaklaştırılmasına yol açmakta, örgütlenmeyle yığın arasında bir duvar oluşturmaktadır. Oysa sorun yığınları kazanmaktır.

Demokratik Savaşım Yığınları Eğitir

Akademik—mesleki örgütlenmelerin önemli işlevlerinden biri, güncel hak ve çıkarlar uğruna yürütülen savaşım ile en uzakta kalan kesimleri bile kavgaya çekmesidir. Yığınların verilene razı olma düşüncesinden kurtulmasını sağlar, kendi çıkarlarını ancak kavgaya vererek elde edebileceği bilincini yaratır.

Demokratik savaşım; yığınların kendi çıkarlarının önündeki engelin sadece karşı çıktıkları tavır ve kurumlar değil, bir bütün olarak sistem olduğunun anlaşılmasını sağlar. Yığınların kendi deneyleriyle toplumdaki yandaş ve karşıtlarını belirlemesine ve buna uygun tavır almasına yol açar.

Bu süreç yalnızca deneyler yoluyla değil, aynı zamanda sendikal örgütlenmeler tarafından verilen demokratik savaşımın amaç ve hedefleri, toplumun çeşitli sınıfları arasındaki ilişki ve örgütlenme biçimleri gibi konuları içeren eğitimlerle sağlanır. Bu tam da; eylem ile hedef, deney ile bilinç arasındaki ilişkinin kurulmasıdır.

Demokratik Savaşım Bir Bütündür

Akademik—demokratik savaşım, gençliğin kendi alanında bağımsız olarak yürüttüğü bir örgütlenme ve eylem değildir. Gençliğin kendi hakları içinsavaşımıyla, baskı gören çeşitli kesimlerin örgütlü olarak yürüttüğü demokratik savaşım bir paralellik ve içicelik taşır.

Demokratik hakların kazanılması yaşanan tarihsel anın, ilişkilerinin ve saflaşmalarının sonucu olarak ortaya çıkar. Genel olarak demokratik savaşımın başarısı, demokratik hakların elde edildiği bir düzene gereksinim duyan, baskı gören kesimlerin bir araya gelmesiyle sağlanır.

lumsal kesimlerin yürüttükleri savaşımına bağlıdır.

Bu süreçte, gençliğin yürüttüğü savaşım toplumun demokratik hak ve özgürlüklerden yana güçlerinden ve örgütlenmelerinden destek bulur, onları destekler.

Politik Savaşım Yol Gösterir

Gençliğin akademik—mesleki örgütlenmelerinde, her sınıf ve tabakanın görüşlerinin temsilcileri bulunabilir. Her eğilim örgütün çalışmalarını ve disiplinini bozmadan kendi görüşlerinin propagandasını yapmak hakkına sahiptir. Ancak, gençliğin akademik—mesleki örgütlenmelerinin kendi iç işleyiş kuralları ve karar alma kurulları olduğu, kısaca bağımsız bir örgütlenme niteliği taşıdığı unutulmamalıdır. Örgütsel bağımsızlık, örgütün kendi niteliğine uygun işlevlerini yerine getirebilmesinin en önemli koşuludur.

Örgütsel bağımsızlık; eğilimlerin programlarını sunmalarını, görüşleri çevresinde kümelenmeler yaratmalarını ve yönetime talip olmalarını engellemez. Her eğilim kurullara seçilmek için kendi bağımsız çalışmasını yürütür. Görüşlerini çoğunluğa benimsetmesi halinde görev üstlenir. Bu durum, yönetimin bakış açısını belirleyen politik bir programa sahip olmasını beraberinde getirir.

Gençliğin akademik—mesleki örgütlenmeleri, yığınların politik savaşımına katılmasını sağlayan önemli bir kaldıraç oluşturur. Bu, örgütlenmenin dar kalmasına yol açacak her türlü kısıtlayıcı ilkesinin reddini zorunlu kılar, en geniş sendikal birlikteliğin sağlanmasını gerektirir.

Politik savaşım, yığınların katılımını sağlamak için sunulan ve aktif olarak savunulan programın bir bütün olarak kabul edilmesinin bir süreç olarak değerlendirmek ve demokratik savaşımı özeli genele, bugünü yarına bağlayacak biçimde yönlendirmek esastır.

Son eylemler neyi gösterdi?

OLUP BİTEN BİRKAÇ SOKAK ÇATIŞMASINDAN İBARET DEĞİL

Güney Kore'de

Muhalefet Yükseliyor

protesto eylemleri, dar anlamda amacına ulaşarak Devlet Başkanı Chun Doo Hwan'ın bir dizi demokratik reformu kabul etmesiyle sonuçlandı. Muhalefetteki "Demokratik Anayasa İçin Ulusal Koalisyon" bu gelişmenin tarihe "demokrasi için savaşan insanların zaferi" olarak geçeceğini belirtirken, muhalefet liderlerinden Kim Yoon Sam için bu "5000 yıllık Güney Kore tarihinin en önemli aşamasıydı. "Amerika Birleşik Devletleri Kongresi ise Güney Kore'de "demokrasiye geçiş"i kutlama kararı alarak, iktidar partisi lideri Roh Tae Woo'yu "demokratikleşme yolundaki çabaları" nedeniyle takdir ediyordu.

Pasifik Okyanusu'nda Sarı deniz ile Japon Denizi arasında uzanmış 43 milyon nüfuslu bu "uzak" ülkede olup bitenler birkaç yönden ilginçliğini koruyor. Herşeyden önce, son yedi yıldır ülkedeki demokrasi güçlerinin en örgütlenmişlerinden biri olma özelliğini gösteren öğrenci hareketinin giderek artan kitleselliği ve kararlılığı incelenmeye değer. Öte yandan, son bir aylık gösterilerde başarılı sonuç alınmasının en önemli nedenlerinden biri olan "yaygın katılım" ise, muhalif gösterilerle ortak yalnızca öğrenciler tarafından değil, işçi ve emekçi kesimlerin ağırlıklı olduğu geniş bir çevre tarafından gerçekleştirildiğini gösteriyordu. Bu da, hiç kuşkusuz, demokratik istemlerin içtimlik yığılmasında kalan ancak giderek cepheleşebilecek bir yaygınlığa ulaşması açısından önemliydi. Bu yaygınlık içinde, ilk grubun etkinliği ise dikkat çekiciydi: Aydınlar ve öğretmenler.

Son gelişmelerin gündeme getirdiği bir üçüncü önemli nokta da, bir yılı aşkın bir süredir ciddi çıkışlar yapan işçi sınıfının sendikalar hareketinin giderek daha güçlü bir konuma gelmesi. Ve ülkenin siyasi yelpazesindeki oluşturan diktatöryal yönetim ile burjuva muhalefetinin artık kitlelerin politik istemlerini karşılayamadığıydı. İşçi sınıfının politik örgütleniminin siyaset sahnesine çıkması, giderek çok şaşırtıcı



Yasemin Çongar

bir talebe dönüşmüştü. Kısaca, son bir-iki aylık dönemde Güney Kore'de gerçekleşen eylemler zinciri, demokratik mücadelelerinin nicel gelişiminin, ciddi politik açılımlar ve sıçramaları da içinde barındırdığını gösteriyordu. Güney Kore'deki demokratik güçlerinin örgütlenme ve eylemlerinin üzerinde durmadan önce, ülkenin genel ekonomik siyasal yapısına kısaca göz atmakta yarar var.

Amerikan tekellerinin bir başka cenneti

İkinci Dünya Savaşı sonrasında ABD'nin öncülüğünde 38. enlemden İkiye bölünen Kore Yarımadası'nın 42 yıllık geçmişi damgasını vuran ülke gene ABD olmuş. Halkının % 99'unun "safkan" olduğu düşünülürse, dünyanın pek az yerinde rastlanılan bir etnik homojenliğe sahip olan Kore ülkesinin İkiye bölünmesi, doğrudan emperyalizmle, stratejik önemi çok büyük olan bu bölgede, bir "üçü kapatma" sevdasına dayanıyor. Bu üssü koruma konusundaki kararlılık, acıları ülkemizde de çok canlı yaşanan 1950-53 Kore Savaşı'nda

da örneklenmişti. O savaşın taraflarından Kuzey Kore Demokratik Halk Cumhuriyeti (KDHC), Sovyet Kızıl Ordusu tarafından 1945'te Japon işgalinden kurtarıldıktan sonra, 3 yıl Sovyet askeri gözetimi altında kalmış, 1948'de ise bağımsız bir ülke olmuştu. O tarihten itibaren, Kim İl Sung'un liderliğinde sosyalist gelişme çizgisinde bir ekonomik sistem yerleştirildi, geliştirdi. Bugün Güney-Kuzey Kore ayrılığı hızlı bir silahlanma yarışının altyapısını oluşturarak ABD tekellerinin ekmeğine yağ sürüyor. İki ülkenin birleşmesi konusu ise sistem çelişkisine karşın hiçbir zaman gündemden düşmüş değil. Bu çerçevede, KDHC önemli bir adım vererek, 1984 yılında KDHC-Güney Kore ve ABD arasında yapılacak üçlü görüşmede birleşme konusunun ele alınması çağrısında bulunmuştu. Geçerliliğini sürdüren, ancak Washington yönetiminin çekimser tutumuyla karşılanan bu öneriyi, kendisini dışta bırakmaya karşın SSCB yönetimi de olumluyor. Ayrıca Moskova'nın birleşme konusunun netleştirileceği bir tüm-Asya Forumu düzenlenmesi de başta KDHC olmak üzere Asya

ülkelerinin çoğunluğunun desteğini bulurken, Çin Halk Cumhuriyeti ve Japonya birleşme konusunda olumsuz tutum takınıyorlar.

Birleşmenin en temel koşulunu, hiç kuşkusuz, 1953 yılında Kore Savaşı'nın sona ermesinden bu yana Güney Kore'de bulunan 40.000 Amerikan askerinin çekilmesi oluşturuyor ki bu da Washington'un hiç istemediği bir şey.

1979'da Devlet Başkanı Park'ın öldürülmesi sonrasında 27 Ağustos 1980'de ordunun desteğiyle yönetime gelen eski general Chu Doo Hwan'da, gerek bu askerler, gerekse silahlanma anlamında Beyaz Saray çizgisinden hiç şaşmıyor. Ancak Güney Kore'nin ABD açısından önemli yalnızca askeri değil, ülke Amerikan tekellerine, tıpkı Filipinler, Tayvan gibi iki yönlü hizmet veriyor: Hem bir mal, hem de işgücü pazarı olma işlevi görüyor. Öyle ki, ABD tekelleri buraya silah başta olmak üzere her türlü malını satmakla kalmıyor; doğrudan kendiliğince pazara ve Güney Kore dışındaki pazarlarına yönelik kimi Amerikan malları da emeğin sudan ucuz olduğunu bu ülkenin fabrikalarında üretiyor. Yani

Güney Kore'de işçiler bir başka ülkenin şirketleri tarafından bir başka ülkenin tüketicisine pazarlanacak malları (özellikle spor matzemeleri, konfeksiyon vb. ürünleri) üretiyorlar. Hem de Japonya'daki sınıfdaşlarının aldığını 1/5'i olan saatte 2,5 dolarlık ücret karşılığı!

48 milyar dolarla dünyanın en borçlu ülkeleri arasında yer alan Güney Kore, giderek Amerikan tekelizmin etkinliğini artıran bir ekonomi politikasıyla yönetiliyor. Son olarak 1 Eylül 1986'da Amerikan sigaramının satışının serbest bırakıldığı ülkede, yıl başından bu yana önemli bir tarım kolunu oluşturan tütün üretimi de ABD sermayesine açılmış durumda.

Bu politikaların baş mimarı Chun Doo Hwan, kendi hazırlayıp onaylattığı "Beşinci Anayasa" gereği, 3 Mart 1988'de görev süresini dolduracak. Ancak Güney Kore muhalefeti, son iki yıldır yoğunlaşan protesto gösterilerinde Hwan'ın görev süresi dolmadan istifası ve "Altıncı Anayasa"nın hazırlanmasında diretiyor. Hwan yoğun eylemler üzerine, Parlamento içinde yeni anayasa için taslak hazırlayacak bir komisyon görevlendirmiş, ancak muhalefet partileri arasındaki geniş ayrılığı komisyonu çabucak duruma getirmişti. Son bir aylık eylemlerde yükselttiren istemler, bu komisyonun çalışmalarına yeniden başlamasına izin verilmesi ve Devlet başkanlığı seçiminin "seçici kurul" yöntemiyle değil, doğrudan halkoylamasıyla yapılması konusunda yoğunlaşmıştı. 30 Haziran günü bir açıklama yapan Hwan'ın sağ kolu olarak bilinen Roh Tae Wo, bu istenilerin kabul edildiğini duyurdu. 1988'de Cumhurbaşkanı adayı olması beklenen Wo'nun bu açıklaması, ne gerçek bir "sürpriz", ne de ABD Kogres'i'nin deyişiyle "demokrasiye dönüş yolunda bir çaba"ydı aslında. Gelişme, yükselen muhalefeti, giderek kitleselleşen protesto eylemlerinin bir kazanımı olmakla birlikte, ekonomik-siyasal açıdan hem Güney Kore, hem de ABD yönetimi için büyük önem taşıyan 1988 Sevi Olimpiyat Oyunları'nı "tehlikeye düşürmeye" yönelik önemli bir manevraydı da. Ancak Güney Kore demokrasi güçleri, verilen bu ödülle yetineceği de pek benzemiyor, işçi sınıfı, öğrenciler ve aydın çevrelerdeki hareketlenme bunun tersi yönde sinyaller veriyor.

Öğrenciler ne istiyor?

Güney Kore'de 1980'den bu yana giderek gelişen demokratik öğrenci hareketi, özellikle 1980 ve 1985 Mayıs aylarında gerçekleştirdiği eylemlerle giderek politik istemler yükseltmeye başlamıştı. 1980 Mayıs'ında Chonnam Ulusal Üniversitesi'nde başlayan

ayaklanma, üniversitenin bulunduğu 800.000 nüfuslu Kwangju kentinin askerler tarafından kuşatılması ve Güney Kore tarihine "Kwangju Katliamı" olarak geçecek bir kıymıla bastırılmıştır. "Kahrolsun askeri faşist rejim", "Yaşasın Demokrası" ve "Anayasa değişsin" sloganlarının yükseltildiği eylemde, 1000 kişi gözaltına alınmıştı. 1985 Mayıs'ında ise, ülkenin 78 üniversitesinde toplam 270.000 kişinin katıldığı gösterilerde "Kwangju Katliamı'nın hesabı verilsin" deniyor ve bu katliamlardan ABD askerleri sorumlu tutuluyordu. Bu çerçevede, 72 öğrenci Seul'deki USIA (Amerikan Haber Alma Ajansı) kütüphanesi'ne kendilerini kilitleyerek 4 gün süreli bir açlık grevi yapmışlardı. Tüm bu eylemlerinde öğrenci gençlik, Güney Kore polislinin yoğun baskısıyla karşılaştı. Binlerce öğrenci tutuklanarak Ulusal Güvenlik Yasası'nı ihlal suçundan cezaevine



konuldu. Son altı yıl içinde toplam 1579 öğrenci, politik gösterilerde bulunduğu gerekçesiyle okuldan atıldı. 1987 yılı Ocak ayında gösteriler sırasında gözaltına alınan bir öğrencinin işkenceye ölmesi, baskının boyutlarını daha da açık gösteriyor. 1985 yılı içinde de bir öğrenci işkenceye öldürülmüş, ancak resmi açıklamalar öğrencinin "tren kazasına kurban gittiği" yolunda olmuştur. İkinci işkenceden ögim olayının doğruluğu ise teyid edildi ve geçtiğimiz günlerde, bu olayın sorumluları olan 5 polis için savcının 15'er yıl hapis isteminde bulunduğu açıklandı.

Bu yoğun baskı ve yıldırma çabalarına karşın, eylemliliğini sürdüren öğrenci hareketi, kitleselliğini gerek ülke düzeyinde, gerekse tüm yüksek okullarda örgütlenmiş olmasına ve 'eylemde birlik' anlayışına borçlu. Birimler düzeyinde komite, ülke düzeyinde federasyon tipi örgütlenmelere giden öğrenci gençliğin, birimlerde iki temel örgütü bulunuyor:

1. Minmintu (Demokrasinin Geliştirilmesi Kitle Komiteleri)

2. Cham'intu (Bağımsızlık ve Demokratikleşme Komiteleri)

Bu örgütlerden Minmintular, ülke düzeyinde "Ulusal Öğrenci Konseyleri Federasyonu" ve "Demokratik Hareket Gençlik Federasyonu"na bağlı olarak çalışıyorlar. Chamintular ise "Anti-faşist, anti-empyallist Ulusal Demokratik Öğrenci Ligi" olarak bilinen üst örgüte bağlı. Minmintularla Chamintular arasında birimlerarası, bölgesel düzeyde koordinasyon sağlayan ortak platformlar da mevcut. Bu iki örgüt modeli arasındaki temel farklılık ise her ikisinin de "demokratik kitle örgütü" niteliğinde olmasına karşın, Minmintularla sendikal yapının daha güçlü olması ve bu örgütlerde bilimsel sosyalist öğrencilerin önderliğini yapması. Chamintularla ise Yeni Sol ve sol redikal gruplar ağırlık taşıyor. Tüm bu birim örgütlerinin etkin bir yayın çıkarma çalışmaları var. Birkaç

dönemine kıyasla çok daha sonuç alıcı nitelik taşımış. Geçen yıl en yaygın eylem biçimini oluşturan üniversite işgalleri, öğrenciler üzerinde üniversite yönetimlerinin baskısının hafiflemesine neden olurken 1986'nın 1 ve 2 Mayıs günleri, işçilerin öncülüğünde gerçekleşen ve öğrencilerin çok geniş katılım gösterdiği eylemler de, Anayasa değiştirme komisyonunun oluşturulmasına yol açmıştı. Bu eylemlerde dikkat çeken istem "diktatörlüğü yıkacak yeni bir devrimci parti istiyoruz" şeklinde formüle edilmişti. Son eylemlerde de, yinelenen bu istem, öğrenci gençliğin politik örgütlenmesini gerçekleştirmek için böylece bir partide etkin çalışmasına gereksinim duyduğunu gösteriyordu. 1987 yılı başında, Güney Kore hükümetinin görüşleri doğrultusunda Seul'da "Modern Düşünce Araştırmaları Grubu" tarafından

başlatılan ve bizdeki Başbakanlık'ca yayınlanan "Beyaz Kitap"ları animsatan "Pro-Leftist Groups in Korea" kitapçığından aynen aktaralım: "Öğrenciler artık fabrikalara yöneliyorlar, çünkü işçilerin 'kitlelerin demokratik devriminde' öncü gücü oluşturacağını düşünüyorlar. Kampüs solcuları 1980'lerin ilk yıllarından itibaren bir kitle devriminin yalnızca öğrencilerle gerçekleşmeyeceğini, ancak işçilerle öğrencilerin birleşik mücadelesi sonucu başarılı olabileceğini öne sürmeye başladılar." (sf. 45)

Yönetimi rahatsız eden bu doğru saptama, bir kuşkusuz, 26 Haziran günü gerçekleştirilen "Demokrasi ve Barış Yürüyüşü"nde katılanların sadece 1/4'ünün öğrenci olmasıyla somutlanan yaygın katılım eylemlerinin başarısıyla daha da teditirgin edici bir bal alacaktır.

İşçi sınıfı hareketi ve diğer demokrasi güçleri

Bağımsızlık ve demokrasi mücadelesinin öncü gücü olan işçi sınıfı, yoğun baskıdan payını en yaygın biçimde alıyor. Ücretlerin düşüklüğü, geçtiğimiz 7 yıl içinde politik eylemlere katılan binlerce işçinin işten atılması bu baskının somut örnekleri. Sonoryon, Innoryon ve Innoryop adı altında üç tip yerel sendikal konseyde örgütlenen işçi sınıfının ülke düzeyindeki tek örgütü "İşçiler Bağımsızlık Ligi" adını taşıyor. Ancak bu örgüt federatif bir yapıdan uzak. "Ulusal İşçi Sendikaları Bağımsızlık Birliği" altında federatif bir yapının tüzel kişiliğe kavuşturulması çabaları ise özellikle geçen yıl ağırlık kazandı. Sonoryon ve Innoryon örgütleri, 1986 Mayıs'ında "10 Milyon İşçinin Bağımsızlık Deklarasyonu" adıyla bir bildiri yayınladılar. Bu bildiride de işçi sınıfı

Ser güçler onu Thebai kentinin ortasına çöreklenen insan başlı dev bir aslana bezetirler. Dün-yaca namlı bir dahinin dehasını yargılamak için mitolojinin soyutluğuna sığınır. Sığındıkları mitolojik olay da şudur; Bir sabah güneşin ilk ışıklarıyla uyanan Thebai halkı kent alanının ortasına çöreklenmiş insan başlı dev bir aslan görürler. Şaşkınlığın ve meranın kırbağı Thebai'lileri insan başlı dev aslanın çevresine toplamaktadır. İnsan başlı aslan aç gözlerle çevresinde toplananları izlemektedir. İştahlı bakışları genç insanların üzerindedir. Kırmızı başlıklı kıızı yutan kurtun sevecen sesiyle gençlere seslenir, "size bir bilmece var" der, "Bilerseniz kentin ortasından kalkarım, ama bilemezseniz sizi yerim." Ses tonundaki yalancı dostluk amacındaki acımasızlığı gizlemiştir. Gençler, "yerim sizi" uyarısını küçük bir şaka fiske olarak algırlar. Yeni bir şey görmenin, tanımanın cecikliliğine kapılarak sfenksin bilmeceğini dinlemeye başlarlar. "İkin dört ayağı üzerinde yürüyen, sonra iki ayağı üzerinde yürüyen, sonra da üç ayağı üzerinde yürüyen şey nedir?" Sfenks bilmececi bitince gençleri cerasetlendirici bakışlarla süzer. Gençler hep bir ağızdan yanıt vermek isterler. Ne ki sfenks yanıtları, seçerek araya koyduğu gençlerden alacağını açıklar. Gençler itiş kaçış sfenksin istediği ve seçtiği arayı oluştururlar. İlk yanıtı verenin insan başlı dev aslan tarafından yendiğini gördüklerinde içlerini bir ürperti kaplar. Sıralarda bir dalgalanma, kaçış çabaları olur, ne ki sfenksin pençeleri kaçısa izin vermez. Korkunun egemenliğine düşen beyinleri bilmeceye yanıt bulamaz. İnsan başlı aslan doyuncaya dek bilmece - ölüm ikilemini onlara yaşatır. Thebai halkı perişan olmuştur. Aslan acıktıkça pençeleri ile toplamakta, bilmececi sorup onları yemektir. Kentin yaşlılarında çözüm arama telaşı, gençlerin de gelecek korkusu ellerini kollarını bağlamıştır. Her önerinin peşinden tartmadan, düşünmeden umutsuzca koştaktadırlar. Kentin iktidarı sfenksin eline geçmiştir. Sorunun çözümü iktidarın alınmasındadır. Ne ki o zamanın siyasal deneyimleri iktidarı almak için örgütlü bir siyasal güç olmanın ip uçlarını vermekten uzaktır. Yine de yaşadıklarını zamanın terazisinde tartan yaşlılar, iktidardan pay vermenin çözüm olduğu kanısına varmışlardır. Sfenks ortadan kalkacak olana kraliçe ile evlilik armağan edilecektir. Kentin ortasında sfenksle gençlerin düellosu sürmektedir. Bir gün Thebai kentine bir gezginci gelir. Ölüm korkusundan ürkmüş gençleri, evlatlarını yitirmiş ana-babalara görür. Kentin yaşlılarından olup biteni öğrenir. Gözlerini sfenksin gözlerine dikerek, bağırır senin bilmececi yanıtı insandır der. Bu ani yanıt sfenks gözlerine saplanmış mızraklar gibi acı verir, şoka girer. Gezgininin, yanıtı açıklaması ile debelenmeye başlar, "Bebekken dört ayağı üzerinde yürür, gençken iki ayağı üzerinde yürür,



YÖK'teki Sfenks

yaşlanınca bastona dayandığı için üç ayağı üzerinde yürür der. Ne ki, sfenks bunları duymamış, şoktan saralmış, denize düşerek ölmüştür. Thebai'liler kurtarıcılarını hemen kraliçe ile evlendirirler.

İşte şer güçlerin Doğramacıyı benzettiklerini insan başlı dev aslan budur. Doğramacı ne yapmıştır da bu sfenkse benzemiştir dendiğinde ufak tefek insani aksamları abartmaktadır. Örneğin vizeler, sınavlar, atılma, harc, eğitimin içeriksizleşmesi, öğretim üyesi kıymı, mezuniyet sonrası iş bulamama, ekmegini eline almadan siyasetle uğraşanlar öğrenciye uygulanan münferit olaylar, gelecek korkusu, ruhsal çöküntülerden yola çıkarak onu çağdaş bir sfenkse benzetmektedirler. Oysa bugünkü en özerk üniversite sistemine varmak için Doğramacı hangi aşamalardan zıplamıştır, bunları bilmek gerekmektedir. Yoksa bünyemize ve anayasamıza uygun üniversite sistemini anlamak çok güçtür. 1967 yılında Üniversitelerimizin Yönetim Sorunları seminerinde Doğramacı şöyle buyurmuşlar; "Her şeye hakim olan üniversite yöneticilerinin öğretim üyelerine dek her kademedeki üniversite personelinin tayininde sakinçalar vardır." Bu sözler ilerde nasıl bir üniversite sorusunun taslak çalışmalarıdır. 1971 yılında Bütçe Plan Karma Komisyonu toplantısında şunları buyurduğu söylenir "...

öğrencilerin ve asistanların yönetime katılması konusu kanunca Türk üniversitelerinde diğer üniversitelerden daha çok önem taşır... O halde bizi denetleyecek bir unsur ararken usulüne göre seçilmiş genç asistanlardan ve öğrencilerden bunu beklemek yerinde olur. Bundan korkmamamız gerektiğine inanıyorum." O gün kalabalık karşısında çıpmuş olacak ki şunları da söyler; "Kanunca her çeşit ideolojik akımlar hakkında bilgi vermek hususunda üniversite tam serbesti içinde olmalıdır. Üniversiteleri serbest düşünceden, her çeşit fikirleri tartışmaktan yoksun bırakmamak için gerekli tedbirlerin alınması zarureti şüphe götürmez." Doğramacı'nın bu konuşmasından 64 gün sonra ülkedeki sosyal ve politik gelişmenin ekonomik gelişmeyi aştığı anlaşılmış, aradaki farkı kapatmak için bir akeri darbe yapılmıştır. Doğramacı düşlerindeki üniversiteyi bu nedenle yaratamamıştır. Ama o yılmak bilmeyen bir çocuk doktorudur. Hastaneler, üniversiteler, vakıflar kurmuş, sanayi-üniversite işbirliğinin örneklerini mobilya fabrikalarıyla göstermiştir. Batının teknolojisini alalım, Ziya beyin ideolojisi ile sarımalayalım diyen yardımcıları vardır. Onların üniversite içinde yer almalarını sağlamak için dinlenmiştir. Her önder kendi kadrosunu yaratmak zorundadır. Doğramacı, Amerika, Afrika, Avrupa, Asya Antartika, Avusturalya ve batık kıta Atlantist'e

yaptığı üniversite incelemelerini uygulamak için bir köşede bekler. Yine sosyal ve politik gelişmeler, ekonomik gelişmeyi aşınca, sanayileşme modelini değiştirmek gerekir. Böyle zamanlarda her şeyi yeni baştan kurmak gerekir. İşte Doğramacı o zaman dünyanın en özerk üniversitesini oluşturur. İhsan hoca,

Nasreddin hoca değildir. Onda 1967 ve 1971 yılında yaptığı konuşmalar gibi bir uygulama bekleyenler yanırlar. İrili ufaklı üniversiteler kurar. Başlarına batıda eğitilmiş, batının teknolojisine hayranıma ideolojisini beğenmeyen rektörler atar. Bu rektörlerin çoğunun Türk-İslam sentezci oldukları söylenir, Doğramacı yaşamının hiçbir evresinde siyasetle uğraşmadığı için onları siyasal görüşlerinden çok yaptıkları işle ilgilenir. Doğramacı için yalnızca çalışmak vardır. 1915 yılında Kerkük'te doğduğundan beri hep çalışmıştır. Atadan, dededen kalma petrol kuyuları arasında geçen çocukluğu onda sürekli çalışmanın kazandığı bilincini uyandırmıştır. Gece gündüz çalışıp sınıf atlayarak bitirdiği Beyrut Amerikan Kolejinin sonra Tıp Fakültesine gitmek istemiş yaşı küçük olduğu için okula alınmamış, o da vakit geçirmek için Amerikan Üniversitesi Felsefe bölümüne girmiştir. Bir parça Amerikan yaşam tarzından etkilendiği söylenebilir. Herkes onu Amerikan tıp fakültesine gidecek diye beklerken, İstanbul Tıp fakültesine girmiş, gece gündüz çalışarak okulu pekiyi derece ile bitirmiştir. Numune hastahanesine asistan olmuş, çocuk uzmanlığı derecesine ulaşmış ve Amerika'nın yolunu tutmuştur. Onu çekemeyenler, çocuk sağlığı üzerine yazdığı bir kitabın Amerikalı anti nükleer Benjamin Spock'tan tıtlıkladığını yazmışlardır. Oysa Doğramacı'nın bilime, paraya, şana gereksinimi yoktur. O parayı ve bilimi insanlarla nasıl paylaşacağını şaşırması bir kişidir. Maaş almaz, döner sermayeli holdingler kurar, bilim kentlerini çöller ortasında bir vaha gibi canlandırır, sanatçı dostudur, Türk devlet büyüklerinden daha itibarlıdır, bir fani için varılacak en yüksek mertebeye varmıştır.

Bu muhterem insana son zamanlarda yoğun eleştiriler başlamıştır. Hükümet çevreleri onun görevlerine karışmakta, oraya buraya üniversite sözü vererek güç duruma sokmaktadır. Öte dünyacılar tirban sorunundan sonra onun yahudi olduğu söylentisini yaymaya başlamışlardır. Neyse ki, Alman Prof. Nerbert'i müslümanlığa kazandırmış O'nun dini bütün olduğunu göstermiştir.

Doğramacı şu anda yaşayan birçok Türk büyüğü gibi değeri bilinmemiş bir dehadır. Ölmeden ona gereken saygı gösterilmeli, heykelleri dikilmeli okullarda Doğramacı köşeleri açılmalı, Doğramacı resimli pulları çıkarılmalı, Kerkük dolaylarından gelip Türk illerinde yaptıkları bilmeyenlere anlatılmalıdır. Yoksa siyasetin yoğunlaştığı bu dönemde siyasi çıkar uğrunda harcanarak unutturulacaktır.

İHSAN DOĞRAMACI



Futbolun 'OL' Dediği

Valçın Uysal

tasındaki sarı kırmızılı bayrağı çıkarmakla çıkarmamak arasını kararsız harbiyeliler, "terketmedil sevdan beni" pankartı açmış 5-10 ODTÜ lü kaldırımdan yürümesini rica eden polise sarı kırmızı olmasada kırmızı yaralı koluyla diklenen genç, arabalı, arabasız binlerce ortak bir coşkuyla kaldırımları, yolları, alanları doldurup, bağırıp çağırarak şikesiyle, kavgasıyla deplasmanıyla sevinci izintisiyle bir sezon boyu süren gerilimden kurtulmanın rahatlığıyla davranıyorlardı.

Sonuçlarıyla bu yalnızca bir serüven, gelişim, kutlama değildi. İngilterede kapitalizme sanayi devrimiyle büyük bir atılım yaparken, iş arası meşin yuvarlağın peşinde hürsle koşup, terleyen işçi Tom'un yüz yıl sonra futbolun milyonların sevgili olacağı, futbolla yatıp futbolla kalkanların para verip otlayıp pusuyla koşuşu sonunda da üç dırağın arasından meşin yuvarlağı geçiren insanların seyretmeye binlercebin geleceği, çığır tezahüratlarıyla, üzerlerine taktıklarıyla, spor totosu lotosuyla futbolu büyük bir yatırım olarak gören futboldan anlamayan işadamlarının kulüp başkanlığına soyunacağı hele hele kendisinden daha usturuplu meşin yuvarlağı vuran birinin milyonlar alınıp satılacağı aklının ucundan geçmemişti. Ama işte olmuştu. 22 "balırcı çıplak" oradan oraya koşup golatıyor. Gladatörlerin dövüşünü eğlence olsun diye seyreden Romalılardan biraz farklı tribünleri dolduran işsiz-işçisi ama mutlak genç olan seyirci tepkilerini, bunalmalarını, doyumsuzluklarını, topluma, düzene, iktidara ve en genel söylemlerle

herşeye öfkelerini, benzeri pek çok duygularını benlik duyguları gelişmemiş kişilikleriyle oturup, kalkıp, bağırıp çağırıp küfredip boşalıyor, rahatlıyordu. Bunlar olurken, milyonlarca işsiz, yoksul genç, gazetelerin spor sayfalarında milyon liralara takım değiştiren futbolcuların haberleriyle hayallerine dalıyor. "vay be", "helal olsun" nidalarıyla kendi takımların ne kadar güçlü olduğuyula başlayıp, ne kadar "müreffeh" seviyeye geldiğimizi bas bas bağırarak kısa boylular ahlâkıyla en şişmanının ve onun beştaş'lı hanımının futbolla ilgilerini yorumlamaya çalışırken, kulüp başkanı işadamları kârı yatırımlarının ürünlerini alıyorlardı.

Bütün yönleriyle futbol çilganlığı, bu yılın şampiyon takımının antrenörü Mustafa Denizli'nin dediği gibi "Güney Amerika'da, askeri cuntaların bulunduğu, enflasyonun çok üst düzeyde olduğu ülkelerde oluyor. Belki bu ülke politikası haline getiriliyor. Devlet desteğiyle ilgili futbol kaydırılıyor". Ordu, kilitse, futbol klasik üçhisimün ve belkide bir başka çeşit çeşit iktidar, yönetim, kitleler için anlam ve önemi İspanya, Arjantin, Şili, örnekleri yanında canlı, elle tutulur ve bizim için yaşanır durumu üst yapı kurumlarının ve politikanın karmaşıklığının ifadesi oluyor. "Özal bizi futbolla uyuttuğunu sanıyor. Ama biz uyumuyoruz. Burası Franko'nun İspanya'sı değil" diyen seyrinin siyasi bilincinin yüksek olması dışında futbolun yüzbinlerce seyrirci geneli için anlam ve işlevi değişmemekte. Kitlelerin o yada bu biçimde muhalefet ve protestolarını kitle örgütlerinin ve kurumlarının kapalı olduğu ortamda futbol kanalına aktarma çabaları

biçim, öz, yapı itibarıyla bütünüyle bilindiri seçilmiş, kotalanmıştı. Korkunun egemen olduğu, iktidarın tümüyle yaşamın her alanını sınırladığı, kontrol ettiği son 7 yıl içinde çoğu genç insanımız futbol konuşup, futbolla yatıp kalkıyor, loto spor toto milyarder dağıtır olmuştaki hepsi bunun içindi. Zaman zaman "oraya geliriz " tiri saldırı istemler stadların dışına taşıp, küçük ve kısa süreli meydan savaslarına yol açsada bunun pek bir önemi yoktu. Heysel stadında 20-30 kişinin ölmeside doğal taşkınlıklar olarak görülebilirdi. En küçük öğrenci yürüyüşünde yasalara titizlikle uygulayan resmi anlayış bunun için kentlerin en işlek caddelerini işgal eden taraftarları hoş görüyordu. Çarpık politikalarının bir parçası olarak aynı ligteki iki takıma şampiyonluk sözü veren iktidar partisi Sakaryada "Şampiyona Sevgilerle ANAP" diye bayrakasarken Konya'da başkanın üzüntülerini dile getirmesine rağmen ANAP il binası taşılıyordu. Son yıllardaki gibi hiçbir dönem iktidarlar klasik yönetim alanları dışında mudabazelerini futbolsuzlukla gerçekleştirmemişlerdi. ANAP iktidarı futbol ile politikanın içiçeliğini ancak bu kadar güzel ele verebilir, gözler önüne serilebilirdi.

Sonuç olarak ligin son maçında şampiyon takımın yengisi sonrası taraftar olması gereken Futbol Federasyonu Başkanı'nın "nasıl geçirdik" sözü "Özal bizi uyuttuğunu sanıyor ama biz uyumuyoruz" diyen seyirci için ne anlam gelir bilemiyoruz. Ama en genelinde futboldan başka birşeyi görmeyen takımı uğruna "yemin ederim kendimi öldürürüm", "intihar ederim" diyen "futbol hastaları" için futboldan uyumak ve geçirmek fiziki anlatımlarından öte politik anlatımlar taşıdığı kanısındayız.



Liselilerle Söyleşi

“Baskılara karşı sesimizi yükseltelim...”

YARIN ● Derslerde ve ders dışı zamanlarda öğretmenlerle ilişkileriniz nasıl? Sizce nasıl olmalı?

U Her zaman için öğretmenlerle öğrenciler arasında koparılmamış bir zincir var, rahatça diyaloga girilemiyor. Aslında burada hata yalnızca öğretmenlerde değil. Toplumsal sorunlar öğretmeni de etkiliyor.

Öğretmen, öğrencilerin sorunlarına eğilebilmeli. Öğrenciler için de aynı şey geçerli. Aradaki zincir kalkmalı.

Y● Bence öğrenci ile öğretmen kardeş gibi olmalı, ama saygı sınırları korunmalı. Öğretmen de aynı biçimde.

S● Ülkede, tüm insanlar arasındaki bağlar toplumsal olarak koparıldı. Bu okullarımıza da yansdı. Öğretmenlerle öğrenciler arasında da karışık oluşumlar istendi. Buna kısaca böl ve yönet diyebiliriz. Bakanlık bunu uyguluyor.

Nasıl olması sorusuna gelince, öğretmen öğrenciyi arkadaş gibi bellemeli, öğrenci de öğretmeni yakını gibi bellemeli ki eğitim, öğretim süreci başariye ulaşsın.

YARIN ● Disiplin yönetmeliği konusunda öğrencilere bilgi veriliyor mu? Bu yönetmelik sizin okulunuzda nasıl uygulanıyor? Bu disiplin uygulamasıyla amaçlanan sizce ne?

U● Disiplin kurallarını bilmediğimiz kesin. Bildiklerimiz de yaşadıklarımız; sigara içmemek, saç vb. Amaç; Bir yıldırma politikası var. Ağaç yaşken eğilir den hareketle bizi de şimdiden yıldırma istiyorlar. Biliyorlar ki, üniversitede okuyacak olan bizleriz. Bizim toplumsal sorunlara eğilmemizi istemiyorlar. Robotlaşmış, silikleşmiş, hiç bir sosyal yanı olmayan bireyler olmamızı istiyorlar.

Geçen yıl sınıf öğretmenimiz bir program dağıttı. Vellertimiz imzalatıyordu. Program şöyleydi: Okuldan eve gidip yarım saat yemek ve dinlenme, 14.00-16.00 arası çalışma, 16.00-17.00 arası dinlenme, 17.00-19.00 arası çalışma, 20.00 akşam yemeği, daha sonra dinlenme ve 22.00'de de yatma. Bu öğretmenin kişisel uygulamasıydı, sınıfta kimse de uymadı.

Y● Askeri okullar var. Kendine güvenen insan bu okullarda okuyabilir. Fakat biz ve bir çok arkadaşımız devlet okullarında okuyoruz. Ama askeri okullarından daha ağır bir di-

siplin altında okumaya çalışıyoruz.

Bence bunu uygulamadaki amaç bizi gelecekte disiplinli bir insan yapmak. Fakat bu disiplinle yetişen bir kişi gelecekte devleti de bu anlayışla yönetmeye kalkışsa bunun ne anlama geleceği, ortadadır.

S● Disiplin yönetmeliği hakkında bilgi verilmiyor. Ancak yaşadıklarımızdan anladığımız kadarıyla disiplin yönetmeliği hiç de demokratik değil.

Bu disiplin uygulamasıyla amaçlanan toplumun en dinamik kesimi olan gençliği kişilikleştirme, hayattan koparmak, dolayısıyla ülke yönetimine katılmasını engellemek, tek tip insan yetiştirmek.

YARIN ● Lisenizde dersler nasıl geçiyor?

U● Pratikte bağ kesinlikle yok. Dersleri yalnızca tahtada görüyoruz. Ama örneğin, kimya dersini tahtada görmek oldukça sıkıcı olduğu gibi hiç bir şey de vermiyor. Sağlık dersinin cinsiyetle ilgili bölümleri pek çok okulda anlatılmadan geçiliyor. Kitaplar ve malzemeler son derece eski.

Y● Bu öğretimin yılı ortasına kadar kitapların değişmesi ve yeni baskısının yetiştirmesi sonucu eğitimi kaptırdık.

Örneğin din dersleri: Bizim din öğretmenimiz kitabı boğenmiyor, dini konuların daha ağırlıklı olmasını istiyor. Yazılı sınavlarda da vatan sevgisi, çalışma vb. konuları bınakıp dinle ilgili hadisler, ayetler açıklamamızı istiyor. Geçen yıl bütünleme sınavında geçebilmek için Şubat tatilinde 15 süre ezberlemem gerekti.

Tarih derslerinde Bizanslıların soyları gibi çok gereksiz ve 1-2 yıl içinde rahatlıkla unutabileceğimiz bilgileri ezberletiyorlar.



S● Dersin seyrini belirleyen müfredat programı. Şimdi uygulanan program 1957-58 öğretim yılında, o zamanın Milli Eğitim Bakanı Tevfik İleri onayıyla çıkan programdır. Tarih, Edebiyat, Matematik dersleri bu programa göre yapılır. Programı incelediğimizde Tarih dersinde bize verilmek istenenin egemen güçlerin tarih anlayışı olduğunu görüyoruz.

Bu tarih anlayışı da bize tarihi oluşturanların veya değiştirenlerin kişileri yani krallar, padişahlar, valdeler veya komutanlar olduğunu kabul ettirmeye çalışıyor. Biyoloji derslerinde evrim kuramı anlatılmadan geçiliyor. Lise 1. sınıf Din ve Ahlak Kültürü kitabında Darwin bir sahtekar olarak tanıtılıyor bizlere.

Son olarak sayın yöneticilere şunu sormak istiyorum: TDK'nu TTK'nu, 1961 Anayasasını değiştiren 12 Eylül, neden 30 yıllık lise müfredat programını değiştirmedir. Yoksa felsefelerine uygun mu düşünüyor?

YARIN O Biraz da lisenizdeki sosyal ve kültürel etkinliklerden söz eder misin? Öğrencilerin bu etkinliklere ilgileri nasıl?

U● Tek yönlü insan yetiştirme anlayışı sosyal faaliyetlere de yansıyor. Hiç bir şey yapılmıyor. Bir tek kol çalışmaları var.

Sosyal İçenği olmayan, basit kitaplar okumamız, isneniyor. Çıdilen sinemalar da aynı şekilde.

Y● Bence okulda sosyal faaliyetler yok denecek kadar az. Bunu başarmak isteyen hocalar çıktığında da dedikodularla, ayağını kaydırma gibi yöntemlerle onları yıldırma çalışıyorlar.

Eskiden Türkçe öğretmenimiz dersin 1 saatini okuma saati olarak ayırmıştı. Daha sonra bu kaldırıldı. Ancak bir "emir" gelirse hocalarımız kol faaliyetlerini önemsiyorlar, işin başına geçiyorlar.

S● Sosyal faaliyetin tabanı öğrencilerdir. Sosyal faaliyetler insanların birbirine yaklaştırmak. Ancak 12 Eylül'den sonra insanların birbirinden koparmak için her yol denendi. Öğretmenlerimizin hak arama örgütü olan TÖB-DER kapatıldı. YÖK kuruldu. Böylece öğretim üyeleri ve öğretmenlerin, öğrencilerin örgütlenmeleri engellendi. Sos-



Başarı 20. sayfa.

OLUP BİTEN BİRKAÇ SOKAK ÇATIŞMASINDAN İBARET DEĞİL: GÜNEY KORE'DE MUHALEFET YUKSELİYOR...

nın Marksist-Leninist bir parti örgütünün siyaset sahnesinde yer alması'nın gerekliliği vurgulanıyordu. 1985-86 yıllarında yayımlanan hemen tüm bildirilerde ise işçi sınıfının öncülüğü ve kitlelerin demokratik hareketinin başında yer alması gerekliliği dile getiriliyordu. Birkaç örnek verelim:

"Ulusal İşçi Sendikaları Bağımsızlık Birliği'nin bayrağını yükseltelim, ta ki işçilerin efendi olacağı bir dünya kurulana dek" (10 Milyon İşçinin Bağımsızlık Deklarasyonu)

"Yoksul kitlelerin gerçek katilleri, bizim kurtarıcımız gibi gösterilen ABD emperyalistleridir. Biz 10 Milyon İşçi birleşik gücümüzle burjuvaziyi devrrip, proleter bir dünya yaratana dek savaşağız. "(Innoryon'un Kasım 85'te yayımladığı "Gözaltından Haberler" broşüründen)

"Biz Yankee emperyalistlerin kırtı paralarını ve onun usaklarını karımıza alıp, işçilerin ve halkın bağımsızlığını ilan eden işçileriz. Duraklamaya ve şiddetten korkmaya hakkımız yoktur. "(İşçiler Bağımsızlık Ligi'nin Mayıs 86 bildirisinden)

Demokrasî güçlerinin önemli bir bileşenini oluşturan aydınlar hareketi ise özellikle edebiyatçı ve sanatçıları bir araya getiren örgütlerden güç alıyor. Bu çerçevede, "Kitle resim hareketi", "Kitleler için edebiyat hareketi" ve "Kitle tiyatrosu hareketi" oluşturulmuş durumda. Bunların "Kitle Kültürü" adında 2,5 yıldır çıkardıkları bir ortak yayın organları var. Bu derginin üçüncü sayısında "Kültür Devriminin Güncel Görevleri" başlığıyla yayınlanan makalede, hareketin genel demokrasî mücadelesi içindeki yeri şöyle tanımlanıyor: "Kitle kültürü hareketi, genel toplumsal hareketlerle aynı çizgide yönlendirilen ve yerli diktatörlüğe karşı oluşturulmuş bir demokratik harekettir. Toplumsal eşitsizliğe karşı, herkesin bağımsızlığından yana bir ulusal kurtuluş hareketidir. Yeni sömürgecilerin saldırılarına karşı koymak azminde bir ulusal harekettir, Hepsinden önemlidir. kitle kültürü hareketi, demokratikleşme, ulusallaşma ve bağımsızlığın ivedilikle kazanılmasını yönünde hümanist bir harekettir."

Güney Koreli öğretmenler ise "Demokratik Eğitim Komitesi" adlamına gelen bir örgütte birleşmiş durumdadır. Amacı "eğitmeden bilinçlenmeye, bilinçlenmeden siyasî mücadeleye, siyasî mücadeleden sosyalist devrime" olarak özetlenen

örgüt, hemen her sayısının dağıtımını iktidarca engellenen "Kitleler için Eğitim" adlı bir dergi çıkarıyor. Bu örgüt ve dergi, öğretmenleri olduğu kadar, orta dereceli okul öğrencilerini de demokrasî mücadelesine kazanmayı hedefliyor.

Bu arada, Güney Kore'de Katolik ve Budist din adamları da giderek daha etkin biçimde muhalefet grupları oluşturuyor, sokak eylemlerinde yer alıyorlar.

Hedef: Güçlü bir cephe birliği ve politik örgütlenme

Evet, Güney Kore'de olan bitenler, AP kaynaklı haberlerden başımıza yansıdığı gibi "öğrenci-polis" çatışmalarından ibaret değil. Özellikle son iki yıllık dönemde, toplumun hemen her kesiminde oluşan muhalefet gruplarının anti-emperyalist, anti-militarist temeldeki mücadelede "demokrasî ve birleşme" istemleriyle yer alması söz konusu. Eylemlilik de giderek daha geniş kesimlere yayılıyor. Ancak demokrasinin kazanılması, bu kesimlerin oluşturacağı bir cephe ve bir ortak politik örgüt olmaksızın, muhalefetteki iki burjuva liberal partinin önderliğinde olabilecek bir iş değil. Ülke düzeyinde genel grevler, boykotlar ve tüm grupları kucaklayan gösteriler ancak demokrasî mücadelesinde cesur ve kararlı bir politik örgütün öncülüğünde köktencil sonuçlara ulaşabilir. Yapılması gereken, Asya-Pasifik ülkelerindeki genel yapının tersine ivmesini doğrudan kentlerde bulan bu muhalif hareketin, işçi sınıfının politik örgütünü öncülüğünde bir bağımsızlık, demokrasî, birleşme cephesi oluşturmasıdır. İdeolojik mücadele ile politik etkinlik bir arada götüreceği böyle bir öncü örgüt ancak toplumsal hareketliliği küçük burjuva yöneticilerden uzak tutabilecek bir cephe yaratabilir ve "Birleşik Demokratik Sosyalist Kore Devleti"nin barışa ve yerini almasını yolu ancak böyle bir mücadeleden geçer.

Kaynaklar:

- 1- Asian Survey - Vol XXVI, No: 6, May 1986. University of California Press, USA.
- 2 - Asian Survey - Vol XXVII, No: 1, January 1987. U of C Press, USA.
- 3 - The Modern Thought Study Society, Pro-Leftist Groups in Korea, Shin Won Publishing Co., Seoul, S. Korea, 1987.
- 4- Gordon White, Robin Murray and Christine White, Revolutionary Socialist Development in the Third World, Wheatsheaf Books Ltd., 1983, Great Britain.
- 5 - New Times, 25, June 1985, Moscow, USSR.
- 6 - Haziran ayı Newsweek dergisi ve Chonhuryet gazeteleri.

Neler bekliyorsunuz?

U● Şimdiki eğitimde ne olacağımız belli değil. İstedikimiz ya da yeteneğimizi geliştirebileceğimiz bir yere girmemiz çok zor. Ben üniversitenin şu an bulunduğu liseden daha iyi olacağını düşünüyorum. Sınıftaki arkadaşlarımızın düzenden dolayı sorumsuz bir şekilde yetiştirilmiş olmaları, davranışları görüşlerini etkiliyor. Üniversitede daha sağlıklı bir ortam bulmak istiyorum.

S● Bizler ilkokuldan beri üniversite koşullarında içinde yetiştik, yetiştiriliyoruz. Şimdi lisede okuyorum, içinden baktığımda üniversiteye geçiş köprisi gibi görüyorum liseyi. Oysa şu son yıllarda üniversiteler bir profesörün sultanı altında. Üniversiteleri kurtuluş olarak görmüyorum. Ama halk çocuğunun tek seçeneği üniversite. Şunu da eklemek gerekir ki insanlar kendilerini binanın dışına çıkarak geliştirebilirler, binanın içinden bakarak değil. **YARIN** ● Sıze ideal bir okul nasıl olmalı?

U● Önce de belirttiğim gibi öğretmen öğrenci ilişkileri saygı zeminini korumak koşuluyla daha iyi olmalı. Dersler daha gerçekçi, daha demokratik bir şekilde verilebilir. Şu an yasaklarla kısıtlanmış olsa bile örgütlenme hakkının öğrencilere tanındığı bir eğitim istiyoruz. Son olarak da özgür, sağlıklı, baskı olmayan bir okul...

Y● Benzetme yerinde olursa, temelden sağlara olan bir yapı kolay kolay bozulmaz. Biz de okullarımızdaki sorunları temelinden alıp analiz ederek yapının sağlam olmadığını görürüz. Bence her okulda, her öğrencinin haklarına sahip çıkması gerekmektedir. Aynı zamanda öğretmenlerimizle iletişim kurup bu konularda çeşitli çalışmalara, görüşmelere açık olmalıyız.

S● Şu anda ülkemizdeki eğitim-öğretim sistemi bilimsel değildir. Biz buna karşı bilimsel, çağdaş, insanların yeteneklerini geliştirip değerlendirildiği bir sistemi savunuyoruz.

yal faaliyetlerde örgütlenmenin tabanıdır. Liselerimizde daha çok büyük şehirlerde lise dernekleri oluşturulmuştu. Bunlar da kapatıldı. Kısaca bağlarsak, sosyal faaliyetlerin gelişmesi, yönetmeyi güçleştireceği için önleniyor.

YARIN ● Sizin de dediğiniz gibi, geçmişte lise dernekleri kuruluyordu. Bugün liselerde okuyan gençlerin örgütlenme hakkı konusunda nelet düşünüyorsunuz?

U● Şu an için oldukça ileri bir durum. En basit haklarımız için bile sesimizi çıkartamıyoruz. Öğretmen bizi "köpekler" diye çağırabiliyor. Başkının olması insanları ürkütüyor. En basit örnek, 19 Mayıs'ta hareket çalışmalarımızı polislerle birlikte yapmamız.

Y● Bence örgütlenmenin önündeki engel, önceki yıllarda gelişen olaylar ve devletimizin bunlara baskı açması. Oysaki bu yanlış bir baskı açması. Çünkü şimdiki gençliğin tek tip olarak yetiştirilmesi, dünyadan habersiz bir duruma getirilmesi ve haklarını savunamaz olmasını toplumun geleceğini tehlikeye atar.

S● Lise öğrencilerinin örgütlenmeleri sorununu anlamak için toplumun diğer kesimlerinin örgütlerinin ne durumda olduğuna da bakmak gerekir. Biz lise olduğumuz için okullara bakalım. Okullarda öğrencilerden başka öğretmenler, hatta çalışanlar da var. Bunların örgütlenmeleri mümkün mü? Az önce de belirttiğim gibi TÖB-DER, DISK ve daha pek çok demokratik kitle örgütü kapatıldı. Lise öğrencileri okulun içindeki diğer kesimlerden bağımsız değildir. Öğrencilerin bir araya gelmeleri öğretmenlerin de bir araya gelmeleriyle iç içedir. Ancak lise öğrencisinin örgütlenmesi baskınlık elyle ya da öğretmenlerin yardımıyla mümkün değildir. Bu ancak lise öğrencisinin kendi çabalarıyla olacaktır. Ben inanıyorum ki bu bakışın mücadelesi verildiğinde kazanılacaktır. Öyleyse lise öğrencileri de sesini çıkarmalı.

YARIN ● Lise öğrencileri olarak üniversiteye nasıl bakıyorsunuz?



Genç İşçilerle Söyleşi

“Sorunlarımızın çözümü, sınıfsal çıkarlarımızın gerektirdiği birlik ve gelişkin bir demokrasinin kazanılmasıdır.”

YARIN □ 14-28 yaşlar arası insanın daha çok yaşamı tanımaya ve kişiliğini buna göre çalıştığı dönemdir. Emegi ile çalışan bir genç olarak bu dönemi nasıl değerlendiriyorsunuz?

HURİ YILDIRIM (Gripin) ■ Biz emeği ile çalışan gençler yaşamın içine erken yaşta girmemiz nedeniyle bizi diğer toplumsal kesimlerden ayırdeden özellikler taşıyoruz. İçinde yaşadığımız toplumsal düzenin sömürülen, ezilen, eğitimsiz bırakılan, horlanıp, sindirilen ve suçlanan bir kesimi olmamız, toplumsal hayata ve dünyaya bakış açılarımızı ve kişiliğimizi belirgileştiren en önemli etkidir.

YARIN □ 12 Eylül rejimiyle toplumda yaratılan anti-demokratik yasalar ve depolitasyon politikası, özünde işçi sınıfına yöneliktir. Bu sınıfın gençleri olarak, bu politikayı nasıl değerlendiriyorsunuz?

ZAFER AY (Doğan Kaplan) ■ Bizleri toplumdan soyutlamak isteyen siyasal iktidarın ve rejimin tutumu, düşünemeyen, tartışamayan, örgütlenemeyen, haklarını arayamayan insanları yaratmaya yöneliktir. Onları eğitimsiz insanlar yetiştirerek uzun vadeli çıkarlarını pekiştirmek, demokratik gelişimi engellemek, gericiği turmandırarak kurumlaştırmak ve böylece kalıcılıklarını sağlamak istemektedirler. Ama toplumun tüm ilerici güçleri, işçileri, öğrencileri, aydınları ve onların demokratik kitle örgütleri iktidarın ve rejimin bu hayallerini boşa çıkaracaktır.

YARIN □ Genç işçiler olarak, iş-

yerinizde fiziksel, zihinsel ve ekonomik sömürünün dışında kayıplarınız var mı?

GÜLŞEREN GÖRDÜ (Büfalo Düğme) ■ İşte harcadığımız emek dışında, ücretle ölçülemeyecek kayıplarımız vardır. Örneğin işin tekdüzelliği, iş ilişkilerinin eleştirel katılma izin vermeyen niteliği bizlerde olumsuz gelişmeler yaratıyor. Bir kere boş zaman kavramı diye bir şey tanımıyor. Uykularımız yetersizleşiyor, sosyal etkinliklerde bulunamıyoruz. Örneğin işe girmeden önce, okula gittiğim zamanlarda, akşamları kitap okuyacak, başka işlerle uğraşacak zamanım oluyordu. Fakat çalışmaya başladıktan sonra, akşamları kendimi eve zor atıyorum ve benim için en önemli şey yatıp dinlenmek oluyor. Dolayısıyla yapmak istediğim özel işlerin hiçbirini yapamıyorum.

YARIN □ Sendikalar ve demokrasi, genç işçilerin sorunlarına ne gibi olumlu gelişmeler getirecektir?

DİCLEHAN ŞİMŞEK (Gripin) ■ Günümüz koşullarının dayattığı bir gerçek, işçi sınıfının sendikalarla birlik çatısı altında bulunmasının gerekliliğidir. Ülkemizde siyasal iktidarların gençliğe bakış açısı bellidir. Biz, genç işçiler işçi sınıfının sınıfsal çıkarlarının sendikalarla birlikten geçtiğini çok iyi biliyoruz. Bu bağlamda dağınık olan bir sendikalar anlayış bizim sorunlarımızı dile getirmesi açısından kısıtlayıcı ve engelle-yicidir. Birlik çatısı altında örgüt-lü, güçlü oluşumlar sağlamamız, sınıfsal ve gençlik sorunlarımızın çözümünü somut bir şekilde ortaya çıkarıp, tek bir yumruk olarak hareket etmemizi sağlayacaktır. Gelişkin bir demokrasi ve demokratik bir iktidar, bizlerin sorunlarının en can alıcı noktasıdır. Çünkü demokrasi savaşına katılan, kendine demokratik iktidarı hedefleyen işçi

gençlik, birçok sorununu çözüp, ona sahiplenmesini bilecektir. İşte bu nedenle, bizim sorunlarımızın çözümü, sınıfsal çıkarlarımızın gerektirdiği birlik ve gelişkin bir demokrasinin kazanılmasıdır.

YARIN □ Üretimde kimyasal maddeler kullanan bir işyerinde çalışan işçilerin, özellikle meslek hastalıkları ve buna bağlı iş kazası riski, diğer işkollarına oranla en yüksek düzeydedir. Bunları yaşayan biri olarak, çalışma koşullarını anlatırmısınız?

ÖZCAN ŞEN (Derby) ■ Öncelikle şunu belirtiyim, fabrikamızda çalışan işçilerin yüzde 75'ini asgari ücretle çalışan genç işçiler oluşturmaktadır. Bildiğiniz gibi, üretim aracı olarak kimyasal maddeleri kullanan bir işyerinde çalışan bizlerin bu maddelerden, tozdan, buhardan, gürültüden, soğuk ve sıcaktan korunmamız gerekiyor. Ancak gerekli önlemler bir türlü alınmıyor. Size bir arkadaşın başından geçeni anlatayım. Bu olay Türkiye'de meslek hastalıklarına ve iş güvenliğine ne denli önem verildiğinin bir göstergesidir. 1983 yılında Mehmet Çakır adlı işçi arkadaşımız, silikasyon hammadesinin hazırlanmasında kullanılan 1-2-3 numaralı tuluol, fanel, benzol, heptan ve aseton gibi tehlikeli maddelerin bulunduğu benzin deposuna, emir üzerine civata bakımı için girdikten 2 saat sonra baygın halde bulundu. Samatya SSK Hastahanesine götürüldüğümüzde ise öldü diye morga koymak istediler. Doktorların bu kararına itiraz ettik. Dışardan yoğun getirdik. Daha sonra gelen doktorun hastanın nabızının çok geç aralıklarla da olsa atıldığını farketmesi üzerine yoğun bakıma alınan arkadaşımız 6 saat sonra kendine geldi ve kurtuldu. İşte 1.300 kişinin çalıştığı bu işyerinde koşullar böylesine tehlikeli ve güvenliktan yoksun. İşverenler, has-

tahanelerin ve siyasal iktidarın bugü-
biri duyarsızlıkları sonucunda bizi
daba ne gibi tehlikelerin beklediğini
bilmiyoruz.

YARIN □ Sizler de PTT'de çalışan
genç işçiler olarak bize çalışma ko-
şullarınızı ve iş güvenliğinizi anlatı-
r mısınız?

BİR GRUP PTT İŞÇİSİ ■ Bizim
Başmüdürlüğümüzün iş güvenliği ko-
nusuna yaklaşımı tamamen işçiler,
memurlar ve sözleşmeli personelin
aleyhinedir. Hiçbir önlem almaya
niyetli değiller. Sorumluluk, başmü-
dürden en son ekip üstalarına doğ-
ru bir dizi yolu takip ettiği için
herhangi bir olayda şef ve amirlerin
sözü "yapmasaydınız efendim!"
oluyor. İş kazalarını doğuran sebep-
leri önlemek şöyle dursun, sürekli
oluşması için çaba harcar gibi bir
halleri var. Bu konuda bazı örnek-
ler verebilirim.

Örneğin bizde, yeraltı şebeke-
lerinde (menollerde) iş oluyor. Bu
menollerde telefon kabloyla bir-
likte elektrik kabloları da geçiyor.
Üstelik elektrik kaçakları da ola-
biliyor. Menollere zorla giriliyor.

Bir de telefon direkleri var.
Bizim tabirimize "ayakçık"la çıkı-
yoruz buralara. Bu ayakçıkların
çoğu kırık dökük. Yukarıda yine di-
reğe yakın yüksek gerilim hatları
var. Bizler ise "tanrıya emanet"iz.
Kurallara göre bu direklere uzman
arkadaşların çıkması gerekirken,
onlar tüm işçileri çıkarıyorlar. Di-
şen biri olunca da söyledikleri hep,
"bu işin uzmanları var, siz niye
çıktınız?" oluyor. Böylece sorum-
luluktan kurtuluyorlar.

Kablo yüklü kamyonlarda işçi
taşıyor. Bazı hallerde işçinin üye-
rine 300 ila 1,5 tonluk kablo bo-
bini devriyor. Yaralanan, ölen ar-
kadaşlarımız oluyor. Söylenen yine
aynı, "binmeseydiniz!" Bir seferin-
de bobin yüklü kamyon işçilerle
birlikte devrildiğinde, aminin tepkisi
şu oldu: "kabloları hasar gördü mü?"

Yine anayollarla çalışanlar,
güvenliğimiz açısından yol üzerine
koyabileceğiniz trafik işaretleriniz
bile yok.

Olası iş kazalarını böylece özet-
ledikten sonra, sıra çözümü öneri-
lerine geliyor. Ancak, çözüm konu-
sunda biz işçiler, sözleşmeli perso-
neller ve 657'ye tabi arkadaşlar,
bir türlü anlaşılmıyoruz. Hepimizi
bir korku sarıyor: İşten atılma korku-
su. Daha doğrusu bu ve benzeri
nedenlerle bir araya gelemiyoruz.
Hepimiz inanıyoruz ki, beraber olursak,
çok şeyi başarırız. Ama işte
bırayıya gelemiyoruz. Bu arada Ulaş-
tırma Bakanı da, bu yıl 390 milyar
kar ettik diye gururlanıyor. Bu gu-
rur bizimdir, onun değil. Cumarte-
si, pazar, gece gündüz demeden çalış-
malarına rağmen insan yerine
konmayan biz emekçilerindir.

YARIN □ İşyerinizde Sözleşmeli
Personel uygulamasını ve sorunla-
rını anlatır mısınız?

BİR GRUP PTT İŞÇİSİ ■ Bildi-
ğiniz gibi daha öne, PTT personeli
(memur diyemiyoruz çünkü kamu
görevlisi olarak geçiyor) çıkan bir
yasa ile memurlaşma adı altında
657 sayılı kamu görevlisi olarak
atanmışlardır. Fakat sözleşmeli per-
sonel yasasında, kimin ne olacağı,
neyin ne gibi sonuçlar doğuracağı
belli olmadığından, kurumumuz
personelini boşlukta bırakmıştır.
Oysa belli olan bir şey vardır. O
da bizlere ne getireceği, ya da baş-
ka bir deyişle bizlerden ne götü-
receğidir. Yasaya göre işe yeni gi-
zen eleman sözleşmeli statüsüyle işe
başlayıp sigortaya bağlı kalıyor.
Halen çalışan ve sözleşmeye geç-
cek olan kadrolu elemanlar ise, her
yıl başında mukavelelerinin yenile-
nip yenilenmeyeceğini bilmeden
imza atmak durumunda kalmakta-
dır. Bazı yerlerde de imza atma-
ya zorlanıyorlar, atmayanlar açığa
alınıyor. Teknik personel ile sağlık
hizmetleri daha cazip şartları iç-
erdiği için, garantisiz sözleşmelere
imza atmayı tercih ediyorlar. Düz
memurlar için ise durum tam ter-
sidir.

Yılbaşında alınacak zam oranı
tamamen çalışmadaki başarıya bira-
kılmaktadır. Bu da düz memur u-
ygulama alanı açısından çok yanlış
bir sistemdir. Örneğin bir evrak me-
muru için acaba nasıl bir sistem dü-
şünülmektedir? Yani hiçbir vasfı
olmayan memur arkadaşlar, söz-
leşmelerinin devam edebilmesi, et-
tiği takdirde de iyi bir zam alabil-
meleri için üstlerine karşı oldukça
yumuşak itaatkar hatta işpiyoncu
olmak zorundadır. Çünkü bizim gibi
ülkelerde sene sonunda yapılacak
değerlendirme ve verilecek not için
bu yollar gerekli ve yeterlidir.

Aynı durum diğer kategorideki
arkadaşlar için de geçerlidir. Bu ge-
çim şartlarında 80 bin lira alan bir
arkadaşınız, 180 bin lira maaşı
görünce sonunun ne olacağını dü-
şünmeden sözleşmeli statüsüne geç-
mek zorunda kalıyor. Bu durum
sözleşmeye geçerken ile geçmeyen-
ler arasında da büyük bir huzur-
suzluğa neden oluyor.

Sendikalaşma ise, çok ayrı bo-
yutları olan değişik bir durumu or-
taya çıkarmaktadır. Sözleşmeye ge-
çen personel ne memur ne de işçi
statüsünde oluyor. Emekli sandığına
bağlı kalarak, sözleşmenin her yıl
yenilenmesi durumu ortaya çık-
maktadır. Bu arada sendikaya geç-
mek isteyenler işverenlerin ve amir-
lerin gözlerine birer birer batırıl-
maktadır. Birer birer diyoruz, çünkü,
toplu dilekçe vermek memurlukta
bir suç unsuru sayılıyor.

Yukarıda anlattığımız şartlar-
dan da anlaşılacağı gibi, sözleş-
meli personel statüsü dibi görünme-
yen uçsuz bir kuyu, ya da sonu
belli olmayan bir ekmek kavgası
ve heran atılma korkusu altında bir
yaşama kavgasıdır.



BEDÜK İŞKENCENİN NERESİNDE?

16 Haziran 1987 tarihli Cumhuriyet gazetesinde, Emniyet
Genel Müdürü Saffet Ankan Bedük'le işkence üzerine yapılan bir
söyleşi, ön sayfada manşetten yer aldı. Resmi ağızlardan belirli
aralıklarla yinelemek zorunda kalan açıklamaların bir benzerini
de sayın Emniyet Müdürü'nden dinledik. İşkencenin "bazı ufak-
tefek hataları bir sonucu" olduğunu öğrendik ve bir kez daha gör-
dük ki, "İşkence yok" yalanı inandırıcılığını tümüyle yitirmiştir,
resmî kişilerin ağırlıklarını ortaya koymalarına karşın, bu gerçek
gün be gün pekişmektedir.

Birkaç ay önce İçişleri Bakanı Yıldırım Akbulut da işkence
şikayetinde bulunanlardan iz göstermelerini istemiş ve ardından
eklemiştir: "Kendini bilmeyen binlerce memurumuz var." Kendi-
ni bilmeyen binlerce memurun olduğu yolundaki ürkütlü gerçeği
büyük bir soğukkanlılıkla ifade eden İçişleri Bakanı buna bağlı
bazı şeyleri de açıklamak zorundadır. Bu ülkede kaç yüzbin ya da
kaç milyon polis vardır ki, bunların içinde bulunan binlercesi kü-
çük bir oran olarak kalmaktadır. Kaldı ki, bu kadar polisin kadro-
lu olduğu bir ülkenin sistemini 'sosyal devlet', 'hukuk devleti'
gibi tanımlara uygun görmek mümkün müdür? Binlerce kendini
bilmez adam nasıl ve hangi yöntemlerle emniyet kadrolarına dahil
edilmiştir? Bu binlerce kendini bilmez memur, kendini bilmedik-
leri İçişleri Bakanı tarafından kabul edilmesine karşın niçin hala
görevlerinin başındadır ve kimlerden cesaret alarak kendini bil-
mezliklerini sürdürebilmektedirler? Daha da ileri gidilerek, işken-
ce yaptıkları iddiasıyla yargılananların, hatta suçlu bulunmuş o-
lanların görevlerine idareleri ve terfi edilmelerinin altına kimler im-
za atmaktadır?

Emniyet Genel Müdürü Saffet Ankan Bedük ise işkencecileri
cesaretlendirerek, "Biz on'ların iyi niyetle çalıştıklarına inanıyo-
ruz. Yargılanan arkadaşlar konusunda son derece üzüntü duyuyo-
ruz. Çünkü onlar hakikaten bu görevi yaparken, işkence yapma-
ğım diye veya kötü bir muamele yapacağım diye yapmamıştır. O
sorgunun getirdiği hava içinde diyelim ki hata yapmıştır." diyor.
İnsanlık onuru adına, demokrasi adına tüyler ürpertici... İşken-
cecilerin iyi niyetle çalıştıklarına inanmak! Burada altını çizmek zo-
runda bissettiğiniz bir yanı var işin, sözü edilen işkence iddiaları,
sorgu sırasında ve o sorgunun getirdiği hava içinde hıslanıp atılan
bırkaç tokat değildir. Sözü edilen elektrik vernedir, falakaya ya-
tırmadır, basınçlı soğuk suya çulçiplak tutmadır, cop sokmadır,
askıya almadır. Sayın Saffet Ankan Bedük de bunları insan beden-
inde uygulayan ve her nasılsa yargı önüne çıkartılmış arkadaşlar-
dan dolayı son derece üzüntü duymaktadır. Ve herhalde, demok-
rasi ile yönetildiği iddia edilen bir ülkede, insanlık ve 'yasalar' ö-
nünde suçlu olan birinin yargılanmasından üzüntü duyan sayılı
devlet adamlarından biri olma onuru da (!) Bedük'e ait olsa gerek-
tir.

İşkencenin olmadığı yalanına sarılan, çırpındıkça dahada bat-
maktadır. İnancımızın altını çiziyoruz: İŞKENCE ÖNLENE-
BİLİR VE ÖNLENECEKTİR! Bu görev bütün ağırlığıyla demok-
rasiden yana olan kişi, kurum ve kuruluşların ve demokratik bası-
nın önünde durmaktadır.

BJÖRN AFZELIUS — MIKAEL WIEHE

İsvet ilercil müziğinin uluslararası dayanışma simgesi haline gelmiş olan iki şarkıcı ozan.

Bu iki ad, YARIN'ın Türkiye'deki okurları için hemen hiç bir şey söylemiyor. Ne ki Nikaragua'da, Vietnam'da, ANG'nin bulunduğu çeşitli Afrika ülkelerinde ve Kuba'da çok sayıda insan, bu iki İsveçli sanatçıyı saygıyla anımsıyorlar. Her an, onların çocuklu müziğini yeniden dinleyebilme umudunu taşıyorlar. İsveç'te uluslararası dayanışmanın dille getirildiği her türlü toplantıda, özellikle kendilerin görüyoruz, 1 Mayıs'tan sonra, tutun, "İrkçiliğe Karşı Halk Parlamento'su"nda, "Nikaragua", ya Bir Okul" kampanyasında veya Bir Okul" kampanyasında ve benzeri birçok girişimde onlar da var. Plak gelirlerini uzak ülkelere bırakmakta, yardım toplamakta en önde geliyorlar. Tam 30 uzunçalarda ayrı ayrı ya da birlikte yer alan sanatçılar, İsveç ilercil müziğinde tam anlamıyla bir ekol oluşturmuş durumdadırlar.

Biz burada, kendilerinin ozan yarılarını tanıtacak birkaç çalışmalarına yer verdik. Oluyabiliriz ki, sayfaların "sesli" olmamasına şimdiye dek hiç bu denli üzülmemişizdir! Diğer çalışmalarında, Pete Seeger'dan tutun Pablo Neruda'ya dek birçok tanınmış sanatçının şiir ve müziklerini uyarlayan Björn Afzelius ve Mikael Wiehe, bir o denli de kendi şiirlerini beslemişler, büyük beğeni kazanmışlardır.

Türkçesi: GÜRHAN UÇKAN

Carolina

Dans ediyorsun Carolina,
İlk yazın çağlayancımı şuları gibi,
Elbisende gökkuşağın tüm renkleri
Ve saçlarında
yıldızların gümüşten tacı,
Bu gece dans ediyorsun Carolina;
Tek başına dönüp duruyorsun.

Şarkı söylüyorsun Carolina,
Nisanın son günlerindeki bülbüller gibi,
Şarkın alıp götürüyor seni uzaklara
Sierra'nın tepesine
Sevgilinin yanına.
Kuşkun olmasın ki duyuyor o seni Carolina,
Onun göğsündesin sen Carolina.

Gözlerini yumuyorsun Carolina,
Küçük kuş, nedir gördüğün?
Güneş batarken
Ateşin çevresinde oturan
O erkekleri mi görüyorsun yoksa?
Carolina, geleceklere seni inan,
Bırak önce bitirsinler görevlerini;
Carolina, sonrası güzel olacaktır inan.

BJÖRN AFZELIUS

mikael wiehe björn afzelius

Bir Güvercin Gibi

Bir gece görevdeydim
herkesin uyuduğu bir evde,
dışarda artık bitmişti yaz
ve hava serin ve çiğdi.

Ansam bir kuş girdi pencereden
kanatları mandan kıpkırmızıydı
aldım onu avuçlarımin arasına
bir güvercindi o, bir güvercindi o
aldım onu avuçlarımin arasına,
ve titredim olduğum yerde.

Bir avdan kaçır gibi geldi geceleyin
uzak bir ülkeden bir göçmen,
hemen herkes yok olmuşken
canımı zor kurtaran bir insan.
Güller kokuyordu geldiğinde
binisinin ayaklarıyla ç'inediği güller,
sönük yıldızların son ışığıyla

bir güvercin gibi geldi, bir güvercin gibi.
Birinin ezip parçaladığı
sönük yıldızların son ışığıyla...

Ne ki bir kez özgürce yaşamış insan
mutlak gidecektir özgürlüğe yeniden,
ülkesinden kopmaya zorlanmış biri
kurtulamaz ülkesinin düşünden.

Kanatları kırınc bir kuş sığındı evimize,
kırmızı güllerin düşüyle ve gözleri ışık dolu,
şimdi sevecenlikle koruyorum onu
hiç yaşamamış bir şeyin anısı gibi,
Ve biliyorum benim kuşum uçacak bir gün
bir güvercin gibi, bir güvercin gibi
Ve biliyorum benim kuşum uçacak bir gün
bir güvercin gibi doğru kendi ülkesine...

BJÖRN AFZELIUS

Victor Jara

Çok insan var ipleri tutanlar iyi geçirme sanatını bilen
Çok insan var güçlerinin masasından tükünmek için kuyruk sallayan,
Oysa sen kendin çizdin kendi yolunu
Ve çoğunluk için söyledin türkülerini
Vız geldi sana güçlülerin verdikleri sözler
ve yöneticilerin göz korkutmaları...

Evet Victor Jara, sen içerdekilerin özgürlük özlümelerini
düle getirdin
ve acı çekenlerin, bir gün halkın kazanacağıma olan
inançlarını...
Ezilenlerin düşlerine güç katarken ve cesaret verirken
Zenginler için taksintiydi türküstünü söylediğin.

Gelecek, yeryüzüne diktığınız bir ağaç gibidir
ve özgürlük, güllerin en taze ve pembesi...

Çaresizler der ki ölüm herkes için ayımdır,
Daha doğrusu, insanın yaşadığı gibi öldüğüdür,
Oysa öyle ölmek tıy gibi hafifkeo
Halk için ölmek taş gibi ağırdır.

Evet Victor Jara, senin türkülerin yanılacak
meden ocakların dehlizlerinde,
toplanacak olgun meyvalar gibi çiftçilerin ağaçlarından,
dalga dalga ekimler gibi tarlaları kaplayacak
balıklar gibi balıkçıların ağlarına takılacak.

Evet Victor Jara, senin türkülerin unutulmayacak
çatıdan çatıya tüm ülkeye yayılacak
uzayan gecelerimizde bizi uykuya götürececek
ve o gün geldiğinde şenliğimizde bizimle olacak.

MIKAL WIEHE



Senor Martinez Mondragon'un İtirafı*

Gün doğmadan ayırdık kampa, on bir er ve bir yüzbaşydık,
Yolumuz Nikaragua idi ve esere sabah yedide vardık
İlk köye, sekizde ulaştık...

Köylüleri aramıza katmaktı görevimiz
Ne ki çoğu çoktan kaçmışa benziyordu
Yine de birini bulduk kuyuda saklanan
Zevk için tutunduğu ipi kestik hemen.

Adam yüzme bilmiyordu, iş ciddileşti
Karşı dikilmiş, köpek gibi uluyordu
Adamı çektik yukarı ve birkaç yanıt istedik
Özellikle köylülerin nerede olduklarını sorduk.

Salladı başını iki yana ve açtı kollarını
Yüzbaşının tekmesi karına inince kıvrıldı kaldı
Ağlamaya başladı adamcağız ve yalvarmaya çocukları için
Tüm azizler tanıktı yanıtlan bilmediğine...

Çok korkuttuk adamı ama sorgu bir yere varmadı
Baş sorgucunun, yüzbaşının tükendi sabrı
Bir buyruk verdi, fırladı birkaç asker
Az soara yatmıştı karısı kızgın kumbara, elleri bağlı.

Büyük bir özenle uzma geçtiler kadının, üç kişiydiler
Öyle kızdı ki kocası, yatıştırmak gerekti;
Ne yazık ki darbe biraz ters indi, o da hazırlıksızdı
İş bittiğinde adam çoktan öbür dünyadaydı.

Kadın salınca bağırdı öldürün beni diye
Öyle yırttı boğazını ki elleri kapkızna oldu
Ben fazla bakamadım, başımı çevirdim
Aldı sorumluluğu yüzbaşı ve acıyı kısa kesti.

Sonradan güçlük çektim olanları anlamakta,
İnsan hiç kuşkusuz savaşın doğasına verebilir her şeyi,
Bu belki açıklar kısmen neden Sandinist olmadığımı
Ne ki hiç sanmam bunun bir şeyi hafifleteceğini.

İki yoksulu öldürmüştük işte, alnımızdaki utanç budur,
Ne ki dilerim izin verilir bana, öderim borcumu
İznüyle jürinin gidip görünmek istiyorum çocuklarımı,
Ana-babaya son saygı borcumu işte böyle ödemeyi.

İşte karşınızdayım gönüllü olarak ve tümüyle emrinizde
Kendim geldim söz vermeye bir daha öldürmemeye,
Yemin ederim koptum artık Contralar'dan, CIA ve Pentagon'dan
Ve o uzak Vaşington'da beni satın alan beylerden...

(*) Martínez Mondragon, Nikaragua'nın devrik diktatörü Somoza'nın koruma görevlisiydi. Sandinistler'in zaferinden sonra Contralar'a katıldı. Birkaç yıl çarpıştıktan sonra, Sandinistler'in çıkardığı Genel Af'tan ilk yararlanan subay oldu. Managua'da yapılan bir basın toplantısında, kararının nedenlerini açıkladı. Bu şiirde, itirafının bir bölümü anlatılıyor.

MIKAL WIEHE

‘Yeşilçam Dedikleri Türkiye’ Üstüne

Semih Acar

Vedat Türkali, "yaşamın akıp giden diyalektiği içinde olumsuzlukların olumluya dönüşünü bir eski devrimcinin dramıyla sergileyip vur-guluyor roman, hem de devrimciye bazı gerçekleri kabul ettirerek,"⁵ diyerek, Gündüz'ün roman içindeki yerini açıklıyor. Fakat roman bu işin üstesinden gelemiyor. Gündüz'ün yaşadığı dram, olumlu dönüşümleri sırtlayacak nitelikte değildir. Mahkum olup cezaevine gireceği sırada, birdenbire olumlu bir devrimci aydına dönüşür, Gündüz. "Neyi durdurabilirler? İşçileri mi? Sonsuz kökenini mi yaşamın? Mafyalara kalır mı bu ülke? Fahrettin'in çocuğu doğacak. Döktükleri kanda boğulacaklar bir gün." (s. 561) İşçi önderi Fahrettin'in faşistlerce öldürülmesinden sonra söylediği bu sözler, Gündüz'ün romanın sonuna dek izlediği çizginin çok üstündedir.

Gündüz yıllarca içerde yatmış, sürgün cezasını tamamladıktan sonra İstanbul'a dönmüştür; şaşkınlık, düş kırıklığı ve umutsuzluk içindedir. İnsanlara karşı güvensiz, uyumsuzdur; "Artık herşey vurdumduymazlıkla bakıyordu". (s. 31) Romanda az-öz çizilmiş kişilerden biri olan genç devrimci Nihat'a yakınlık duymaya başlar, onun da mahkum olup içeri girmesiyle yalnız kalır. Pervin ve Seniye ile ilişkilerinde de kendisiyle barışık değildir. Bir tek Salih vardır; eski dostu, işçi önderi Salih.

Gündüz, Vedat Türkali'nin bilge işçi tiplerinden biri olan Salih'le içerde dost olmuştur. "Salih'de bir garip yumuşaklık, tersine sertlik var ki, en batıcı sözümü bile dinletir batıcı olmaz." (s. 257) "Salih'in öyle yumuşak ilişkileri vardı ki genç işçilerle, devrimciden çok, ba-

bacan, kimseyi kıramadığı için varını yoğunu ona buna kapıtırıp nasıl olsa top atacak tatlı bir esnaf görünümlüydü. (...) İçerde de en çetin çatışmaların arasında böyle kaldı bu adam. En yakınlarına sertleşir, o da çok gerekli görmüşse. Bana bir kaç kez gerekli görmüştü... Haklı mıydı? Ne bileyim? Haklıydı belki. Biz aydınlar, her şey birden değişsin, olsun bitsin bekliyormuşuz.. Çok kızmıştım. Şimdi düşünüyorum da, yanlış değildi belki..." (s. 196)

Gündüz sürgünden döndükten sonra, işte bu Salih'le de ortak yollarının azaldığını görmüştür. Eski dostlukları yaşamayacaktır artık; çünkü herkes farklı bir dönem içinde yeniden biçimlenmektedir. Salih hastalandığında ailesine haftada iki iğne kez öteberi götürerek, parâ bırakarak vicdanını rahatlatmaya çalışır: "Öyle mutlu oluyordu ki bunları yaptıkça, yapabildikçe." (s.257) Vedat Türkali bu örnekte olduğu gibi, birkaç sözcükle kişilerinin ruhsal durumlarını saptamakta çok başarılıdır. Sanki olumluya nitelermelerle, kişilerini sık sık eleştirel bir bakışa açık duruma getirir, üstelik anlatıcının değil, kişilerinin ağzından.

Vedat Türkali Gündüz kişiliğinin kendi yaratım süreciyle silrekl savaşımlar içinde. Bir yandan "olumluya dönüşen" bir devrimci aydın tipi yaratmakta ısrarlıdır, öbür yandan aynı kişinin ayak dirmesiyle karşı karşıyadır. Bu durum romancının başısrızlığı değil, tam tersine, başısrı sayılmalıdır. Kendi inisiyatifini, içinde olduğu romanın yaratım sürecine kabul ettiren, böylesine yaşayan kişilere romanımızda öylesine az rastlıyoruz ki.

Zühtü Bey romanın üçüncü önemli kişisidir. Henüz bir cumhuriyetçi bile sayılamayacak kertede tutucu, geçmişe duyduğu özlemle yaşayan Zühtü Bey, komünistlere

de düşmandır, yakın çevresindeki insanlara da. "Köküne kibrit suyu" komünistlerin iplerini gönüllü çekecek bir dünya görüşüne sahip olan Zühtü Bey, eski karısı Mefharet'e düşmanlığını roman boyunca sanki kusar; çocuklarıyla ilişkisinde gençlik yıllarının yaşamadığını bir türlü kabullenemez. Sahibi olduğu eczanede çalışmak üzere işe aldığı genç devrimci Fuat'ın dürüst ve güvenilir kişiliğinden etkilenmeye başladık-tan sonra, olumlu hiçbir şey düşünmeyecekmiş gibi görünen Zühtü Bey de düşünmeye başlar:

"Yaratılan kargaşanın, kıyımların, komünistlerin başının altından çıktığını biliyordum ya, bazı yaraları şimdi eskisinden daha az kesindi.(...) Sonumuz nereye varacak bu gidişle? Fuat'tan, nerdeyse belleğine kazınacak biçimde duyduğu şeyler, karşı çıkılacak hiç bir yanı olmayan doğrular gibi görünmeğe başlamış; ötesi, onun da diline takılır olmuştum bazı bazı. İlaçtaki sömürlerden söz etmişti bir gün Doktor Rifat'la konuşurken. Niye etmişti? Sözcükler onun değildi, yabancı kalıyordu. Alaylı gülümsedi doktor.

Yaşanan siyasal çalkantı Zühtü Bey'i de etkiler ama, onun tutuculuğu siyasal değil, toplumsal nedenlere dayandığı için, tam bir değişime uğramaz. Romanda 487. sayfada son kez görüldüğünde, eczanesinin faşistlerce bombalandığı haberini alınca düşündükleri, Zühtü Bey'in değişimediğini gösterir. Yakınlık duyduğu Fuat'ın bombalama sırasında yaralanmasını hiç umursamaksızın, ilk aklına gelen, olayın sorumlularının komünistler olduğudur.

Vedat Türkali Ramiz Bey'de aynı yılların tartışma konularından birini sorgular, "ulusal burjuva" kimliğine soyunan Ramiz Bey'in açmazını tartışır. Ramiz Bey, ilaç tekellerinin yabancı sermayeyle ortaklık içinde iç pazarı talan edişine, "ulusal" sermayesiyle karşı çık-maya kalkışır. Eczacılar Odası'nın kongresinde, Fuat ve arkadaşlarının ilerc grubunun seçimi kazanmasını isteyen bir burjuvadır! "Yurt çıkarlarını" kendi işletmesinin kârından önde tutar. Ne var ki, tekellere umutsuzca karşı çıkışı kendi yıkıl-ma yolacağıdır. Ramiz Bey'in bir aklına gelmeyecek şeyler olur, oyuna getirilir, karakolda sabaha dek bir sandalyenin üstüne oturtulup bekletilir. Vedat Türkali, ulusal burjuva olma hevesinin sonu budur işte, demektedir ama, burada da ulusal burjuvanın olabildiğini değil, ülkenin bu koşullarında ulusal burjuvaların tekellere karşı kazanamayacaklarını göstermek ister. Gündüz bu Ramiz Bey için şunları düşünür:

"Adamı dinledikçe artmıştı şaşkınlığı. Sonra gittikçe büyüyen bir saygıya dönüşmüştü bu şaşkın-

lık. İşte gerçek yurtsever adam. Ulusal burjuvazi diyarduk, işte!.. Güzel de, gücü ne? Yurdunu iç-dış yağmaya kapatma savaşı veriyor, gücü burda değil mi? Edebiyat'a döktün mü, öyle!.. Bir de uygulamayı düşün. Bu çağın atlatmış düzeni tutturmak için kim ne yapabilmis ülkeyi biraz daha yabancı sömür-tünün ipoteğine sokmadan? Ramiz Bey Donkişot öyleyse.. Yeldeğir-menlerine saldırmıyor ama. Kime saldıracığını iyi biliyor! Kiminle birlik olup saldıracığını da biliyor mu? Tek başına nereye kadar gidebilir? Kaç Ramiz Bey çıkar koca il-kede? Ulusal Kurtuluş Savaşı'nın günümüze kalmış tek tük kalıntıları bunlar!" (s. 309—310).

"İçinden hep acıyla gülmek ge-liyordu Gündüz'ün. Devlet onun sa-nyor bu adam. Coşkulu konuşma-sını aralayınca aldı yavaşça,

— Başışlayın Doktor'cuğum dedi. Sız burjuvazinin vicdanı-sınız!.. Burjuvazi vicdanından nefret eder... Korkarım yaşatmayacaklar siz!..." (s.418)

Gündüz'ün gözüyle Ramiz Bey bilinçli bir yurtseverdir ama, umutsuz bir savaşımlar içindedir. Başka bir deyişle, tekellere karşı güçlü bir başlaşıkla birlikte, ulusal burjuvazi de kendi varlığını koruyacak ve bağımsızlıkçı bir güç olarak yerini alacaktır. Vedat Türkali'nin bu dileği gerçeklikle çelişiyor. Burada Fethi Naci'nin, Adalet Ağaoğlu'nun Üç Beş Kişi romanındaki ulusal burjuva Ferit Sakarya için yaptığı değerlendirmeye aklı geliyor.⁶ Fethi Naci de Ferit Sakarya'yı çözümle-ken, ulusal burjuvazinin neden gerçekklik kazanamayacağı üstünde du-ruyordu. Ferit Sakarya enikonu iş-lenmiş bir tip olarak belliyor, Ra-miz Bey ise daha kalın çizgilerle. Her ikisine yüklenmek istenen işlev aynıdır: bir dönemin ayrıcalıklarından birini oluşturacak biçimde, ulusal burjuva kimliğini taşımak.

Vedat Türkali diyor ki: "O ilaççı Ramiz Bey, milli burjuva ol-ma çabasında ve ne kazaklar yediği-ni görüyoruz. Bunu ben uydurma-dım, çoğu belgesel nitelikte şeyler bunlar."⁷ Oysa yaşamdaki kiml gerçeklerin her zaman roman gerçekkliği kazanamayacakları ne çok tartışıldı. Üstelik Ramiz Bey örneği "hayalperest" burjuvalara yaşam içinde rastlansa bile, böylesi tanık-lıkların nesnel gerçekliği anlatma-yacağı da kuşkusuzdur. Türkiye'nin sosyo-ekonomik gerçekliği içinde ulusal burjuvaziye yaşam hakkı yoksa, Ramiz Beylerin nesnel gerçekkliğin dışında düşmüş, gelecek bi-reysel çıkışlardan öte bir anlamı da olmayacaktır.

Vedat Türkali romanda tipik kişiler yaratmayı temel amacı sayı-yor. Ancak Yeşilçam Dedikleri Tür-kiye'de tipiklik kazanan bir kişi be-

lirmiyor. Gündüz ve Nihat: ikisi de devrimci aydın; Nihat gençtir ve Gündüz'ün pekçok zaafını, ikircimlerini taşımaz. Gündüz'ün siyasal deneyimini yaşamamıştır ama, birlikte yaşadıkları dönem içinde aynı sorunlarla karşı karşıyadırlar. Emine, Pervin, Seniye: üçü de ilerici; farklı çevrelerin etkileri altında, farklı gelişme ve siyasallaşma süreçleri yaşamışlardır ve elbette farklı kişiliklere sahiptirler. Bu kişilerin hiçbirisi somut bir tipik kişi sayılamaz. Romanın tipiği, soyut devrimci aydındır. Adları anılan kişiler ancak bu tipğin özelliklerini aynı aynı taşırlar ve kararlı, cesur, umutsuz, korkak, olgun ve çığ yarılarıyla, bu tipiği tamamlarlar.

Vedat Türkali'nin Yeşilçam Dedikleri Türkiye'deki en önemli başarısı, romanımızın alabildiğine yokluluk içinde bulunduğu roman kişileri bakımından, son derece zengin oluşudur. Çok sayıda kişi (enikonu işlenmiş yitmiş iki kişi yer alıyor romanda) farklı kişilik özellikleriyle, yerinde ayrıntılarla çizilerek, romana çok renkli bir doku kazandırıyor. Romanı okuyup bitirdikten sonra hâlâ aklımızda kalan, kimisi belleğimize kazınan kişiler yaratılması, gerçek yaşamda tanık olunan tiplerin roman kişilerine indirgenmesi, bir romanın başarısının en önemli ölçütüdür ve Yeşilçam Dedikleri Türkiye bunu başarıyor.

IV

Vedat Türkali'nin romanlarının dikkat çeken bir teması var: Hep zayıf, ikinci planda kalmaya mahkum, boyun eğmeye gönüllü, erkeklerle bağımlı kadınlar ve sevgisizlikten kurtulamayan kadın-erkek ilişkileri.

Yeşilçam Dedikleri Türkiye'nin başlıca sorunlarından biri yine budur. Sevgiyi gerçekten yaşayanlar olmadığı gibi, yalnızca düşünsel olarak çözümlemiş tek bir kişiye de rastlanmaz. Sağsıkız biçimde yaşanan gelgeç aşklar, düş kırıklıklarından kurtulamayan ilişkiler ve karşılıksız duygularla romanın içerdiği dönemin bir özelliği ya da sonuçları mı yansıtılmak isteniyor, sorusu geliyor hemen aklı ama, bu da değil.

Pervin ve Seniye Gündüz karşılarında ancak tutuk, ezik, uyumlu kadın kişiliklerine bütünüyle varolurlar. Pervin, "Kimseden öyle aşırı bir isteğim yok benim... Herkes verebileceğini verir. Ben biraz daha çoğunu verneye alıştım, o kadar..." (s.208) derken, biç de olumlu bir kişilik sergilemiyor. Okur, Gündüz-Pervin ve Emine-Fuat arasında olumlu sevgi ilişkileri oluşabileceği umudunu taşır; bunun güçlü ipuçları da vardır. Oysa böyle bir olumluluğa ödün vermeyecek biçimde kurulu ilişkileri. Yazarın hakaz bir

müdahalesinden de sözedilebilir burada. Gündüz-Pervin, Gündüz-Seniye, Refik-Emine, Emine-Fuat, Zühtü Bey-Mefharet Hanım ve Lenna, Şemi Bey-Menfaret Hanım ilişkilerinin tümünde olumsuz yanlar ezici bir ağırlıkla yaşanır.

Erkeklerin kadınlar üstüne düşünceleri de tedirgin edecek ölçüdedir. Erkeklerle göre: kadınların tümü önlerine gelenle yatmaktadır, akılsızdır, eksik etektir, vb. Ne kafasının içi örümceklenmiş bir dünya görüşüyle kaplı Zühtü Bey için ne de devrimci aydın Gündüz için farklıdır durum. Gündüz'e göre Feriha: "Okuduğunu anlamaz, anlatırın uykusu gelir. Ustalıgı, becerisi kadınlığında orospunun. "Zühtü Bey'e göre eski karısı Mefharet Hanım: "orospunun biri." Refik'e göre kardeşi Seniye "Kimbilir ne boklar yiyor bu kız." Gündüz'e göre Pervin: "Doktor iyi ediyordu bunu!" Bu örnekler 562 sayfalık roman boyunca sayısız çokluktur.

Vedat Türkali tanık olduğu gerçekleri nesnel gerçeğin yerine geçirme yanlışına düşüyor. Gerçekliğin yalnız hâlinin roman gerçekliğine dönüşmeyeceği bir yana, aynı gerçekliğin Vedat Türkali'nin gösterdiği denli olumsuz (ve umutsuz) olduğu da doğru değildir. Kadın-erkek ilişkilerindeki bu son kertede olumsuzluklarda Yeşilçam gerçekliği saklı olabilir ama, bunun Türkiye'nin anlatılan dönemiyle örtüştüğü sanısı bir yanılgıdır. Vedat Türkali yalnızca genç aydın Emine'nin kişiliğinde farklı bir sevgi kavramı çağrıştırıyor: "Sür git sevgiye aklım ermiyor!... Mutluluğa da... Gelip geçici şeyler gibi görünüyor bana." (s. 334) Emine Fuat'la ilişkisi için de, "Seviyorum," der, "Evleneme-

yecek kadar çok..." (s. 335) Aynısı bir sevgi anlayışı için ipuçları olarak kalır bu sözler, derinlik kazandırılmaz; oysa bu ayrıntı üstüne kurulacak bir yaşantı, romanın temel sorunlarından birine yenilikçi bir boyut kazandırabilirdi. Bu eksikliği duymamak olanaksız.

V

Gerçekliğin roman düzlemine yansıtılmasındaki başarı, Yeşilçam Dedikleri Türkiye'nin bir dil gerecini kullanışında oldukça aksıyor. Roman biktiracak kertede küfürlü konuşmalarla dolu, başından sonuna dek ve tüm erkek kişilerinin ağzından. Vedat Türkali gerçek yaşamda tanık olduğu insanların günlük konuşmalarının bundan bile küfürlü olduğunu öne sürebilir. Gelgelim, nasıl bir gerçek yaşamda Ramiz Bey türünden kişilere rastlanmasa roman gerçekliği için bir değer taşımıyorsa, Yeşilçam Dedikleri Türkiye'nin kişilerinin sürekli küfürlü konuşmaları da o ölçüde bu romanı zedeliyor.

Oysa Vedat Türkali açık, yalın, günlük konuşmadan alabildiğine yararlanarak bir roman dili kurmakta, bu dil anlayışını da özgür denemelerle zenginleştirmektedir. Yeşilçam Dedikleri Türkiye'de önceki romanlarında da rastladığımız bir tekniğe sıkça başvuruyor. İç konuşmalarda ((dışsal anlatıda ve diyaloglarda kullanılması yerinde olmayacaktır) olumlu-olumsuz, doğru-yanlış sürekli çatışma içindedir. Öyle ki, kişilerin düşünsel süreçleri bu çatışmalar üstüne kuruludur. Başka bir deyişle, içsel/düşünsel süreçlerin çatışmalı gelişimi,

kişilerin ruhsal durumlarını ve kişiliklerini verir.

İlk karşılaşmaları sırasında Refik Gündüz'e bakarak, şöyle düşünür: "Sıcak adam aslında, görünüşü soğuk, Yoo, soğuk da değil; durgun, çekingen. Ne çekingeni, atak bile; sırasında saldırgan." (s.25) Birbirine karşı nitelemelerin birarada kullanılışıyla, bir yandan Gündüz'ün kişiliğinin ipuçları verilirken, öbür yandan Refik'in kişiliği yansıtılmaya çalışılıyor. Vedat Türkali bu iç konuşma üslubunu roman boyunca koruyarak, aynı zamanda okurun ilgisini sürekli uyanık tutmayı da başarıyor.

Yeşilçam Dedikleri Türkiye için bir son söze gerek yok. Son saralarda yine adı roman, kendi büyük öykü olan ya da kimi çevrelerde hakettiklerinden çok övgü toplayan kitaplar yayımlanıyor. Okur için (yazarları için de pek farklı olmasa gerek) kolay kitaplar pek çoğu. Yeşilçam Dedikleri Türkiye'nin bunlar arasında ayrıksı bir yeri olduğuna kuşku yok. Herşeyden önce, emek ürünü bir roman.

5. Günümüzde Kitaplar, "Vedat Türkali'yle Yeni Romanı Östüne Konuşma", Aziz Çarşılar, Ocak 1987, s.7.
6. Fethi Naci, Eleştiri Camiisi, Özgür Yayıncılık, 1986, s. 176-182.
7. Günümüzde Kitaplar, a.g.y., s.9.

Yağmur

Yılmaz Onay'a

"Yeter ki yağmur kesilmesin dışarda."

Duvarlar utanıyor
Sanıp gizlediklerinden
Ya sen neredesin
Sen hem yet
Hem değirmen olan insan
Sen ne zaman kurtulacaksın
Korkunun sırça duvarlarından

Sesinle şafakların gün
Kurtuluşunla dınırse
İçerdeki fırtına
Varsın kesilsin o zaman
Dışardaki yağmur da

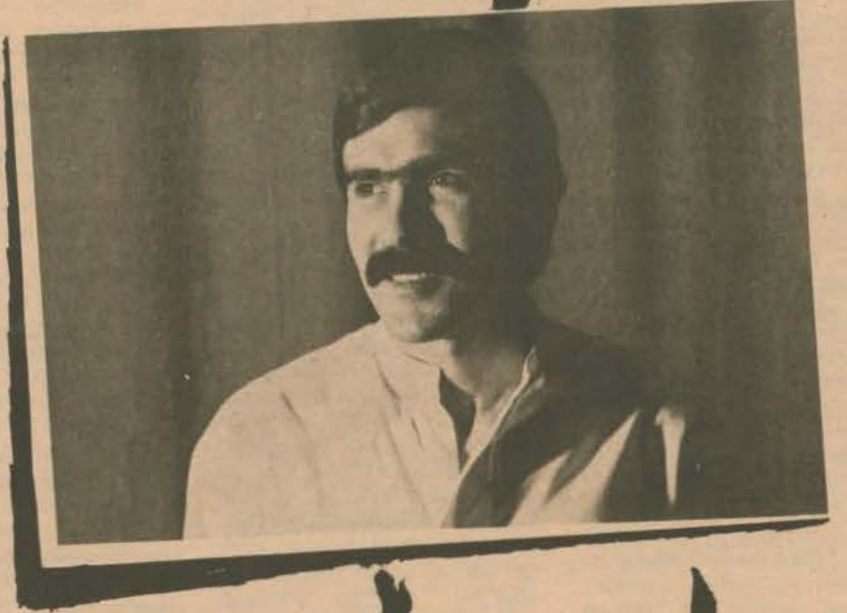
Bozan Yaman

hüseyin

GENCO

Seni duymaz Adıyaman
ösesin sahipsiz kalır,
bayırlara dağılır ayışığı
gölgeler vadilere sağılır
karalır Nemrut dağı
atın istüne yıkılır
erir bıyıklarındaki kırağı
çakallar gültüyle yalanır
gözlerin akar göğsünden aşağı
gecede hissen kalır,
ağarır Nemrut dağı.

Tuzlandıkça çürür sahtiyân
hançer yağlandııkça paslanır,
çoğul olmadıkça insan
iç yaraları tez kurtlanır.



ferhad

HOŞ GELDİN ÖLÜM

Onbinlerim sonuncusu ben miyim yoksa
yoksa ilk sanığı mıyım Kâdım dâvânın
infazdan önce zıfır saçım kırkılır
kırk pâre top atılır yamacında darağacımın
mazlumların sonuncusu ben miyim yoksa
yoksa ilk kurbanı mıyım cellâdın
küfre bularır dilim sözcükler ağzımda ufulanır
kırılır kalem ölüm buyruğu alınma kazınır
tüyleri yolunmuş bir balaban mıyım yoksa
yoksa kül balçığı mıyım ankanın
idamlıklar için ağıtlar yakılır oysa
oysa davullar vurulur benim için
kalbim ulu halkımın gönül katına asılır
arz olunur yedi kıtasına dünyanın...

KAÇMAK YOKTUR MEYDAN OKUMANIN TARİHİNDE

Işığın ve sesin tınakizleri kalır yüzünde,
yüzün, uğultusudur bordo uçunımların.
Adın ne, yaşın kaç, doğduğun ülke neresinde
dizlerine serili şu başkaldırı haritasının.

Ne var böyle kaçır gibi uzaklara gidecek
git. Ayıllıkların adı yoktur meydan okumanın tarihinde.
Seyda nedir özgürlük ne demek
bilirsin: bir kan damlasıdır karın üstünde.

SOL MEMEMİN ALTINDAKİ...

Kalbim, kuşatılmış yalnızlığım benim!
Su bulanır dokununca
ay karalır
is içinde dağılır ellerim,
gökyüzü tunca döner yıldızları ayıklanınca
toprak bakırlaşır.
Kalbim, kuşatılmış yalnızlığım benim!
Gül solar, bül bülü ağlayınca
içim acır,
telâşla dolaşır bedenimi gözlerim,
menzili boyunca
deşilm'iştir sol mememin altı
talan edilmiştir,
yerinde senden bir uğultu duyumsarım anca
ey kalbim.

Şösedden bir atlı geçiyor, terkisinde boş bir çuval. Ey yonca,
yaprağındaki çiy tanelerine eğilen genç bir çiftçi değil, do-
ğanın gizini koynunda taşıyan yaşlı bir ermiş gibiyim! Şöse-
den bir atlı daha geçiyor, terkisinde bir çuval düş. Ey karın-
ca, eşliğindeki ayakiziyim! Buruk bir gülümseme, yankıyan bir
fısıltı, gizli bir çırpınış. Dilsiz cırcırböceklerinin ümidiyim
şesim güneşe karışınca,

ey kalb'im.

NIYAZI AĞIRNASLI'YI YİTİRDİK...

Niyazi Ağırnaslı'yı geçtiğimiz ay yitirdik. 77 yaşında ölen Niyazi Ağırnaslı'nın yaşamı boyunca inanç ve kararlılıkla sahiplendiği, öncülük ettiği uğraşlarına baktığımızda O'nun çok yönlü kişiliği ile bütünleşen dünya görüşünü görebiliyoruz.

Ankara Hukuk Fakültesinde okuyan Niyazi Ağırnaslı aynı yıllarda Meclis'te çalışarak yaşamını kazanmaktadır. O yıllarda milletvekilliği için adaylığını koyar, ancak O'nun için seçilmekten daha önemli olan seçim propagandalarının yarattığı olanaklardan yararlanmak ve düşüncelerini "seçim bildirisi" ile insanlara aktarmaktır. Parlamente'ye ise, 1961 yılında Cumhuriyet Senatosu'nun ilk dönem seçimlerinde Senatör olarak girer. O ara dönemde 1953 yılına kadar Maliye Bakanlığı'nda görev yapmış ve Demokrat Parti Bakanı Hasan Polatkan döneminde Hazine Avukatı olarak Kocan'a tayin edilince istifa ederek yaşamını serbest avukat olarak sürdürmüştür. 1963 yılında anayasaya aykırı ve anti-demokratik yasa maddelerinin tasfiyesi için elyazi partilere tanınan haklardan yararlanabilmek için Türkiye İşçi Partisi'ne girer. 141 ve 142. maddeler hakkında iptal davası açılması için başvurur. 7 muhalefet oyuna karşı 8 oyla dava reddedilir. Ağırnaslı o sırada senatörlüğünün yanı sıra TİP İl Başkanlığı'na da yürütmektedir.

Aynı yıllarda Ağırnaslı, Osman Nuri Torun, Cahit Tanyol, Tarık Ziya Ekinci, Sadun Aren ve daha bir çok aydınla birlikte Sosyalist Kültür Derneği'ni kurar. 1970 yılında Devrimci Avukatlar Derneği'nin 1977-1978 yılları arasında da Çağdaş Hukukçular Derneği'nin Genel Başkanlığı'na aday gösterilir, Türkiye Barolar Birliği Disiplin Kurulu üyeliği yapar.

Niyazi Ağırnaslı, bir dönem etkin olarak sanatla da ilgilenmiştir. 1940'lı yıllarda Yurt ve Dünya, Adımlar dergilerinde öyküleri yayınlanmış ancak bunlar tek bir kitap haline getirilmemiştir. Ağırnaslı'nın Köy enstitülerini anlatan *Elem Kaynağı* adlı bir de romanı vardır.

Halit Çelenk, O'nun için "kendini, topluma, demokrasiye, barışa, hakça bir düzene adan ve bu uğurda mücadele veren insanların bu mücadelesi, Ağırnaslı'nın devrimci ülkelerini, azimli ve kararlı savaşımını her zaman yaşatacaktır." diyor. 77 yıllık yoğun yaşam bıraktıklarıyla yaşatacaktır. □

Bolu İdari Bilimler Yüksek Okulu Öğrenci Derneği Genel Kurulunu Vaptı



25 Haziran 1987, akademik-demokratik öğrenci mücadelesi adına önemli bir gündü. Kısa adı İBYÖD olan Bolu İdari Bilimler Yüksek

Okulu Öğrenci Derneğinin 1. Olağan Genel Kurulu yapıldı. Valiliklerin genel kurulları engelleme çabaları sürerken, genel kurulunu yapabilen birkaç dernekten biri olma mutluluğunu konuklarıyla, diğer dernek temsilcileriyle ve mücadeleyi destekleyen arkadaşlarıyla paylaştı İBYÖD üyeleri.

Genel Kurul, İdari Bilimler Yüksek Okulu yemekhanesinde yapıldı. Genel kurul nedeniyle derneğimize tahsis edilen okul servisiyle, konuklarımız, basın mensupları ve üyelerimiz okula türküler söyleyerek çıktık. Okulda beklediğimiz bir manzarayla, siyasi şube polisleriyle karşılaştık. Hükümet komiserinin çağrısıyla salonda yerlerini alan polister, genel kurul sonuna kadar sürekli ses kaydı

yaptılar ve fotoğraf çektiler. Salon "akademik-demokratik mücadelede omuz omuza", "özser demokrasi üniversite için ele" gibi sözlerin yazılı olduğu pankartlarla ve Atatürk'ün Bursa mitingindeki sözleriyle süslenmişti.

Genel kurul, dernek başkanı Cennet Okyaz'ın açış konuşmasıyla başladı. Ardından yapılan saygı duruşunda, görevli polislerin bile ayağa kalktığı, ancak okul sekreteri Mehmet Akçay'ın oturduğu gözlemlendi. Divan başkanı ve yazmanlar seçildi. Daha sonra derneğin faaliyet raporu ve mali rapor okundu. El kaldırma yöntemiyle yapılan Yönetim Kurulu ibrası (aklanması) geçici yönetim kurulunun aklanmasıyla sonuçlandı. Bunun sonra oturuma bir süre

ara verildi.

Oturumun ikinci bölümü diğer öğrenci derneklerinden, bilim adamlarından, yazarlardan ve çeşitli dergilerden gelen mesajların, telgrafların okunmasıyla başladı. Konukların ve dernek üyelerinin bağışları, konuşmaların bitiminde yeni yönetim organlarının seçimine başladı. Gizli oy açık sayım yöntemiyle yapılan seçimde, hazırlanan ortak liste 48 evet, 15 hayır ve 3 çekimser oyla kazandı. Yeni yönetim kurulu, denetleme ve disiplin kurullarının kutlanması sırasında oluşan tablo, birlik ve beraberliğimizin en güzel örneğiydi. Ayrıca bu tablo birşeyi daha gösteriyordu: *Bolu'daki öğrenci gençlik akademik-demokratik mücadelede her zaman sona*

lı taavnu sürdürecektir, her türlü baskıyı göğüsleyerek özerk-demokratik üniversite için en ön saflarda savaşacaktır.

Genel kurul yeni yönetim kurulundan Recep Özyürek'in konuşmasıyla sonuçlandı. Okuldan Bolu'ya yine, tüm üyelerimiz, diğer öğrenci derneği temsilcileri ve basın mensuplarıyla elele türküler söyleyerek inildi. Otobüs öğrenci derneği önünde durduğunda, herkes "okul bizim yurt bizim, çatlaşan Doğramacı, geliyor dernek alayı, öğrenciler çeksin halayı" diyecek türküyü söylüyordu.

İBYÖD yeni yönetim kurulu: Recep Özyürek, Kemal Gülgönlü, Yılmaz Arslan, Kazım Korkmaz, Mehmet Kızıldağ.

Alper Tunga Akıştı

KINIYORUZ!..

İktidarın basına yönelik çok boyutlu baskıları sürerken, bu kez de dağıtım tekelleri devreye girdi. Hür ve Gameda dağıtım şirketleri "ortak"laşa hazırlayıp bayilerine gönderdikleri bir mektupla, kendi dağıttıkları yayınlar dışında yayın satışı yapanların bayiliklerinin iptal edileceğini bildirdiler.

Aşağıda bu girişimi protesto etmek amacıyla hazırlanan ortak basın açıklamasını sunuyoruz. Ve demokratik bir Türkiye isteyen tüm basın-yayın organlarını bu açıklamanın altına imza almaya çağırıyoruz.

BASIN DUYURUSU

Son yedi yılda basına dönük demokratik oluşturma baskıları yaşanmıştır, yaşanmaktadır. Anti-demokratik bir basın yasası yürürlüktedir. Basın zor koşullar altında görev yapmaktadır.

Basının bir kolu olan süreli yayınlar da bu cenderenin içindedirler. Bu olumsuzluklarla ve iktidardan kaynaklanan fiili baskılarla sürekli olarak yüzyüzedir. Dergi toplatma, dergilerin sorunlarının gözetilmesine alınması "vaka-i adiyе" den olmuştur.

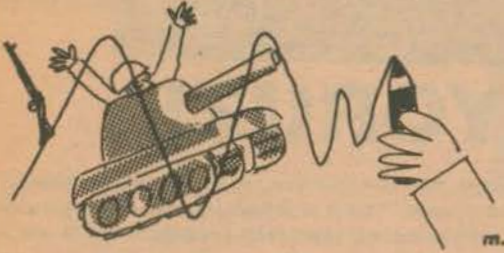
Bunun yanı sıra, çok büyük çoğunluğunun ortak özelliği sermayeden bağımsız ve demokratik düşün filizlenmeleri olan süreli yayınlar, şimdi de, üdi büyük dağıtım kuruluşu olan Hür Dağıtım ve Gameda'nın, zaten sınırlı olan dağıtım olanağını tamamen ortadan kaldırarak, bu yayınların okuyucuya ulaşmasını önleme girişimi ile karşı karşıyadırlar.

Hür-Dağıtım ve Gameda genel müdürlerinin ortak imzası ile "Dikkat Önemlidir" başlıklı bütün bayilere gönderilen 22 Haziran 1987 tarihli bir "dış genelge", bayilere kendileri ile sözleşmeleri olduğunu hatırlatarak, kendilerinin dağıtmadığı süreli yayınları dağıtan bayilerin sözleşmelerinin feshedileceğini duyurmaktadır. Bu ekonomik tehdit etkisini göstermiş ve bayiler Hür-Dağıtım ve Gameda'nın dağıtmadığı süreli yayınları satmaktan kaçınır olmuşlardır. Söz konusu genelgede 66 adet aylık derginin adları da belirtilmiştir. Bu dergilerden bir kısmı yıllardır bu bayiler tarafından satılmaktaydı.

Okuyucu desteğinden başka hiçbir ekonomik kaynağı bulunmayan yayınların dağıtım kanallarının tıkanmak istemesi, bu dergi'leri ölüme mahkum etmekle eşdeğerdir. Bu ise kültür hayatına vurulan ağır bir darbedir. Sorunluları da bellidir.

Üzücü olan, Hür-Dağıtım ve Gameda'nın haksız rekabet anlamına gelen bu girişiminin güdüsünün ticari kaygılar olmamasıdır. Çünkü, bu dergiler Hür-Dağıtım ve Gameda'nın satış koşullarında rekabet metali olamaz. Diğer bir yanı ise siyasal iktidardan kaynaklanan bir baskıya araç olmasındır. Bu genelgenin gönderilmesinde Emniyet Müdürlüklerinin istek ve "katkı"ları rol oynamıştı inancını taşıyoruz. Örnekleme gerekirse, 22 Haziran'da ilk sayısı piyasaya verilen bir süreli yayın, aynı tarihli "dış genelge"de, adı geçen 66 dergi arasında sayılmaktadır. Hür-Dağıtım ve Gameda yetkililerine bu derginin yayına başlayacağı "haber verilmiş" olsa gerektir ki, listeye böylece bu yayını da dahil edilebilmiştir.

Biz, aşağıda adları bulunan süreli yayınların yetkilileri, kültür ve demokrasi yaşamına ağır bir tehdit demek olan bu "dış genelge"nin kaldırılmasını talep ediyor ve bu tutumu kınıyoruz.



İki Gençlik Örgütünün Ortak Bildirisi: "KÖRFEZ'DE SAVAŞA DERHAL SON VERİLMELİDİR"

İran-İrak savaşı, ABD emperyalizminin ve bölgesel geniciliğin önderliğinde dünya emperyalizminin bir lütfu olarak 22 Eylül 1980 günü başladı. Savaşın temel amacı bölgedeki devrimci hareketi zayıflatmak ve emperyalizmin Körfez'deki siyasi-askeri etkinliğini arttırmaktı. Nitekim, bu yıkıcı savaşın doğrudan bir sonucu olarak ABD emperyalizmi tüm bölgedeki askeri varlığını benzeri görülmedik ölçüde arttırmayı başardı. Acil Müdahale Gücü oluşturuldu. Amerikan İngiliz, Fransız emperyalist filoları Körfez'e gönderildi ve ABD Körfez'deki Arap ülkelerinde askeri üsler kurgu.

Savaş iki ülkenin insanlarına da korkunç bir sefalet getirdi. Yarım milyon insan yaşamını yitirdi. (London Times bu rakamı 630.000 olarak belirtiyor), yarım milyondan fazlası sakat kaldı, yaralandı ve 3 milyon kişi savaş mültecisi oldu. Savaşın ekonomik yıkımı, her iki ülkenin de altından kalkamayacağı bir düzeye, milyarlara dolara ulaştı. Dahası, İran-İrak savaşı bölgedeki silah yarışını hızlandırdı. 1984 yılında Yakın ve Orta Doğu ülkeleri 46 milyar dolarlık savunma harcaması yaptılar. Silahlanmaya yatırılan bu para, emperyalist dünyanın askeri-endüstriyel kompleksine aktı. Silahlanmanın yükü, hem İran'ı, hem de Irak'ı uçurumun kenarına getirdi. Her iki ülke de ekonomisini ayakta tutabilmek için yalnızca petrole güveniyor. Bu süec emperyalist tekelere ekonomik baskılarını arttırma olanağı da tanıyor.

Hem İran'ın, hem Irak'ın halkı barış istiyor. Savaş toplumların gençliğini ciddi biçimde yıprattı, dolayısıyla da, her iki ülkenin de geleceğini karanlığa boğdu. Her iki ülkenin de güzel bir gelecek yaratmakla yükümlü gençleri anlamsız, yıkıcı bir savaşın pıyonları olarak cepheye gönderildi.

İran ve Irak'ın ilerici güçleri bu savaşın, zaman geçirilmeksizin, adil ve demokratik bir zeminde bitirilmesi gerektiğini düşünüyorlar. Bu güçler, kısa bir süre önce meydana gelen ve savaşın komşu ülkelere sıçramasına yol açabilecek nitelikteki yayılmacı saldırıları kınıyorlar.

Her iki ülkenin ilerici gençliği, savaşın bitirilmesi, demokrasi ve toplumsal gelişme uğrunda çok güç koşullarda mücadele veriyorlar.

Biz, İran ve Irak halklarının kendi politik sistemlerine kendilerinin karar vermesi gerektiğine inanıyor ve böylesi bir sistemin dışarıdan emperyalizm ya da bölgesel gerici tarafından empoze edilmesinin güçlü bir direniş karşılanması ve kınanması gerektiğini düşünüyoruz.

Yıkıcı savaş tehlikeli bir yönde gelişiyor; kimyasal silahların kullanımı ve savaşın komşu ülkelere sıçraması yolundaki ciddi tehlike karşısında tüm dünya ilerici güçleri ivedilikle tepki göstermelidir.

Biz Sovyetler Birliği'nin, sosyalist ülkelere ve ilerici çevrelere savaşın derhal sona erdirilmesi doğrultusundaki barışçı önerilerini destekliyoruz.

Dünya ilerici güçleri İran ve Irak'ın barış, demokrasi ve toplumsal gelişme uğrunda kahramanca mücadele eden halklarıyla dayanışmalarını güçlendirmelidir.

İRAN TÜDEH GENÇLİK ÖRGÜTÜ İRAK DEMOKRATİK GENÇLİK ÖRGÜTÜ

(Dünya Demokratik Gençlik Federasyonu (WFDY)'nin yayıncı organı, "World Youth" dergisinin 1987-1,2 sayısından alınarak, Türkçeye çevrilmiştir.)

Gün ve İşçinin Alınları Dergilerinin ortaklaşa düzenledikleri "15-16 Haziran'ın yıldönümünde Grevdeki İşçilerle Dayanışma ve Demokrasi" gecesi 14 Haziran günü İzmir'de yapıldı.

7 binden fazla izleyicinin katıldığı geceye konuk olarak Prof.Sadun Aren, Kristal-İş Sendikası Genel Başkanı Hasan Basri Babalı, Petrol-İş Sendikası Genel Eğitim Sekreteri Mehmet Çelik, Gün Dergisi Danışmanı ve Sosyal İş Sendikası Genel Başkanı Özcan Keşgeç katıldılar.

Gecenin açılış konuşmasını İşçinin Alınları Dergisi İzmir Temsilcisi Burhan Baltacı yaptı. ISAD Halkoynları gurubunun gösterisinin ardından Petrol-İş yetkilisi Tekin Akın bir konuşma yaptı. Mavi "grev gözçüsü" gömleği giymiş iki işçiyle birlikte sahneye gelen Tekin Akın konuşmasında yaklaşık 70 gündür 63 işyerinde süren grevlerin tekeli eermayeye ve iktidara, TİSK'e, MESS'e bir yanıt olduğunu, grevlerin ve zaferlerin tüm demokrasi güçlerinin kazanımı olduğunu belirtti.

Daha sonra geceye katılan ve tüm elemanlarının mavi grev gömleği giymiş olduğu İzmir Örgrenci Dernekleri Gençlik Korosu "Selam Türkiye'nin ve Dünyanın Aydınlik Geleceğine" adlı parçayı genel istek üzerine iki kez söylediler. Koro ayrıca 1980 öncesinde Maden-İş grevçileri için yazılmış olan bir parçayı da izleyicilerin coşkulu katılımı ile söyledi.

Geceye konuk olarak katılan Sadun Aren konuşmasında, AT'nin İLO'nun desteğinin önemli olduğunu ama asıl olanın işçi sınıfının vereceği mücadele olduğunu vurguladı. Sadun Aren'den sonra sahneye gelen Grup Merhaba, kısa bir konuşmadan sonra Hasan Hüseyin, Ruhi Su ve Nazım Hikmet'leri seçtikleri parçalardan oluşan programlarını sundular.

Gecenin bir başka konuşğu da Kristal-İş Sendikası Genel Başkanı Hasan Basri Babalı idi. Babak konuşmasında demokratik bir Türkiye için özerk demokratik bir üniversitenin, demokratik köylü hareketinin, özgürleşmiş ve sendikalaşmış bir memur hareketinin zorunluluğuna değindi. Bunlar olmadan demokratik bir Türkiye'nin gerçekleştirmeyeceğini vurguladı. Hasan Basri Babalı konuşurken izleyicilerin "Zindanlar Başalsın Genel Af. İşkencecilerden Hesap Soracağız, Faşizme

15 - 16 Haziran'ın Yıldönümünde

"GREVDEKİ İŞÇİLERLE DAYANIŞMA ve DEMOKRASİ GECE'Sİ"



Hayat" sloganları attıkları görüldü.

"DİSK'e Özgürlük!" sloganıyla sahneye gelen ve konuşması yine bu sloganla sık sık kesilen Özcan Keşgeç ise konuşmasının önemli bir bölümünü Türkiye'de işçi sınıfı mücadelesine ayırdı. 16-16 Haziran Direnişinin nasıl gerçekleştiğini anlattı. Konuşmasının sonunda "Ülkemizde tüm anti-demokratik yasaklamaların kaldırılması için mücadele etmek hepimizin görevidir. Bu anlamda Hangi sendikayı yeğlersek yeğleyelim, DİSK'in açılmasını talep etmek demokrat olmamızın bir gereğidir.

Gecenin son konuşğu olan Sadık Gürbüz'e parçalarında tüm salonun eşlik ettiği görüldü.

Gecenin yapıldığı Fuat Ekici Över Bahçesi çeşitli pankartlarla donatılmıştı: "Bağımsızlık ve Demokrasi Mücadelesinde Omuz Omuz Olun!" (Gün-Alınları) "Birliğimiz Gücümüzdür." (Gün-Alınları) "Faşizmi Ezeceğiz." (Yarın pankartı bir süre sonra grevçilerce indirildi.) "Selam Dünyanın ve Türkiye'nin Aydınlik Geleceğine" (Yarın)

"Ekmek-Barış-Özgürlük (Petrol-İş)

Geceye Liseli gençlik de dahil olmak üzere pek çok kesimden mesajlar gelmişti. Hemen tüm mesajların ortak özelliği demokrasi savaşımında işçi sınıfının öncülüğünü ve birliğini bir zorunluluk olarak belirtmeleriydi.

7 birin üstünde izleyicinin katıldığı gecede pek çok Emniyet görevlisinin de hazır bulunduğu görüldü. Programın hemen tümü video'ya alındı. Gecenin bitiminde ise 32 kişi gerekçesiz olarak gözaltına alındı. Alınanlar arasında tertip komitesinden dört kişi ve Dergimizin İzmir Temsilcisi Sevil Çağrı, ETİ İktisat Fakültesi üyesi Can Kılıçkaya, ve Ali Yazgan, ETÖD Başkanı Nejat Yentürk, MUFOD eski GYK Başkanı Şafak Birtürk de bulunuyordu. Bu arada arkadaşlarını kurtarmak isteyen öğrencilerden de gözaltına alınanlar oldu. Gözaltına alınanlardan tertip komitesinden olanlar dışındakiler ertesi gün serbest bırakıldılar.

UCUZ KİTAP
150-300-500-750 TL.

Adres: Menekşe Sok. 27/6
Kızılay - Ankara
TEL: 125 86 45

BİLİM VE SANAT KİTAPLARI



Yeni Çıkan Kitaplar



YENİLENME VE KADRO POLİTİKASI Mihail Gorbaçov

Sovyetler Birliği, bugünlerde tüm dünyanın gündeminin ilk maddesini oluşturuyor. Orada neler olduğu, Gorbaçov'un neler yaptığı tartışılıyor. Bu kitapta, Gorbaçov'un 1987 başında yaptığı bir konuşmanın tam çevirisi yer alıyor. Böylece, gelişmeleri birinci ağızdan okuyup, tartışmalara daha net katılma olanağı da Türkiye okurlarına doğuyor. 735 lira

FELSEFE NEDİR?

Kirilenko-Korshunova
Çeviri: Gül Aysu

Felsefe nedir? Onu diğer bilimlerden ayıran, bizler için vazgeçilmez kılan nedir? Ve felsefe insan kültürüne ne katmıştır? Bu ve başka soruları, 1985'te yazılmış ve günümüz sorunlarıyla örneklenmiş bir kitaptan okuma, öğrenme olanağını, yayınevimize okurlara sunuyor. *Felsefe Nedir?*'le felsefenin size daha yakın ve günlük olduğunu göreceksiniz.

Tek isteklerde postapulu gönderiniz.
Havale ve yazışma için: Asmalıçeşme sk. 14/2 Sultanahmet-İstanbul.

YARIN YAYINLARI

YOLCULUK

Şükrü Erbaş

1987 Ceyhan Atuf Kansu

Şiir Ödülü

370 lira

YİNE DE

GÜLÜMSEYEREK

Nihat Behram

20. Şiir yılında yüz seçme şiir. Yurtdışlıktan çıkarılmış olan Behram'ın 1967-87 arası yazdığı şiirlerden, kendisinin yaptığı 100 şiirlik bir derleme. Bu şiirlerle Türkiye'nin yirmi yılı da hızla gözler önünden geçiyor. 1575 lira

GÜNEYDE SÖYLEŞİLER

Marta Traba

Türkçesi: Gürhan Uçkan

Latin Amerika diktatörlük dönemlerini geride bırakıyor. Ama geride onbinlerce "kayıp", onbinlerce ölü bırakarak, işkence izleri ise o ülkelerde hâlâ insanların üzerinde duruyor. Ünlü yazar Marta Traba'nın Arjantin ve Uruguay'da ölümlerin, kayıpların, işkencenin kol gezdiği dönem anlatan romanı, Türkiye okurunca seviyecektir kanısındayız. 1260 lira



Yeni çıktı.

Tek isteklerde postapulu gönderiniz.
Havale ve yazışma için: Asmalıçeşme sk. 14/2 Sultanahmet-İstanbul.



Anti-Emperyalist Savaşımın Şehidi Vedat Demircioğlu'nu Saygıyla Anıyoruz



“EMPERYALİZMİ EZECEĞİZ.”

1960'lar tüm dünyada olduğu gibi ülkemizde de gençlik hareketinin ve muhalefet dalgasının kabardığı yıllardı. Bu dönemde Türkiye gençlik hareketi ülke sorunlarının çözümüne ilişkin somut talepler yükseltmeye başlamıştı.

Dönem dönem iktidarlara çelikleri yaşasa da, gençlik hareketi öz olarak Atatürkçü, ulusalcı bir çizgide sürüyor, siyasi iktidarlara uyumu olabildiğince korumaya çaba gösteriyordu. İpler DP iktidarının son yıllarında koptu. Ülke topraklarının ABD'ye üs olarak açılması, yabancı sermayenin ulusal kaynakları talan edeceğine kullanmalarına yasalarla izin verilmesi, muhalefetin şiddet yöntemlerine başvurularak susturılmaya çalışılması, bir anda en sert tep-

k'ri gösteren gençlikle iktidarı karşı karşıya getiriyor, gençlik, özellikle de öğrenci gençlik hareketinin rengi bir anda değişiyordu. "Özgürlük, özgürlük" sloganlarıyla gelişen hareket, anti-emperyalist bir çizgiye de oturmaya başlıyordu.

27 Mayıs'ın ardından genişleyen demokratik haklar ve örgütlenme özgürlüğü de gençlik hareketinin gelişip güçlenmesinin etkenleri arasında önemli bir yer oluştuyordu. Özellikle Türkiye İşçi Partisi'nin 1965'de ve sonrasında güçlenmesi ve parlamento 15 milletvekili sokmayı başarması, muhalefet rüzgarlarının daha güçlü esmesini sağlıyor ve gençliği de yanına alarak etkin bir güce dönüşmesinin temelini atıyordu. Türkiye halkı ve gençlik, Türkiye İşçi Partisi ile birlikte "sosyalizm" sözcüğüyle daha yakından tanış-

yordu. Gerek tek parti döneminde gerekse DP döneminde ağırlaştırılarak sürdürülen anti-komünist, anti-sosyalist propagandanın zinciri kırılmaya başlıyordu. Gençlik savaşımının anti-emperya-

list düşünceden de etkilenecek ayağı daha bir sağlam basar oluyordu.

Aynı dönemde 6. Filo, ABD Emperyalizminin bir simgesine dönüşüyor ve anti-emperyalist mücadelesinin hedeflerinden biri haline geliyordu. İnönü'nün başbakanlık döneminde çıkan Kıbrıs bunalımında Akdeniz'de Türk gemilerinin yolunu kesen 6. Filo, 1968 yılında ilk "ziyaretini" yapıyor ve İstanbul'a demirliyordu. Gençliğin tepkisi ise gecikmeden ve sert oluyordu. Önce 6. Filo Komutanlığı'nın Taksim'e koyduğu çelenk

kaldırılıyor, yerine "Emperyalizmin Kanlı Eli Ata'mıza Ulaşsın, Kırılacaktır." yazılı bir başka çelenk konuyordu. Ardından Beyazıt'tan Taksim'e 10 bin kişilik bir yürüyüş düzenleniyordu. 1967'deki gelişinde de büyük protestolarla karşılanan 6. Filo, üçüncü ziyaretini 1968 yılı Temmuz ayında yapıyor, ancak bu kez erlerinin "kadın ihtiyacını" karşılamak için demirliyordu İstanbul'a. Protestoları bastırmak amacıyla polis saldırganlığını arttırıyor, öğrenciler sorgusuz, sıalsız gözaltına alınıyor, Gümüşsuyu Öğrenci Yurdu'nun karşısında Amerikan erlerinin kaldığı otel koruma altına alınırken, Öğrenci Yurdu abluka altında tutuluyordu. 17 Temmuz gecesi de Gümüşsuyu Öğrenci Yurdu kanlı bir imha planı doğrultusunda polis tarafından basılıyor ve öğrenciler uykularından öldüresiye indirilen coplarla uyanıyordu. Kanlı baskın sırasında Türkiye İşçi Partisi üyesi Vedat Demircioğlu dövülerek ikinci kattan aşağıya atılıyor, yerlerde sürüklendikten sonra öldü sanılarak bırakılıyordu. Ertesi günü, İTÜ TO-TB ve İTÜ-TB Başkanları yaptıkları basın açıklamasında, olaylar üzerine istifa edecek olan İTÜ Senatosuna şunları soruyorlardı: "Nasıl bir gençlik düşünüyorlar? 'Amerika'nın sınırlar: Kars'tan başlar diyen bir Başkan'ın ülkesinin askerlerine alkış mı tutmalıydık?

Türkiye'de istediği düzeni kurmak için "200 aydın verin yeter" diyen Amerikan diplomatının bu isteğine uygun mu davranmalıydık?

Açık denizlerde aylarca kaldıkları sonra, cinsel bunalımlarını gidermek için gelen kişileri Amerikan genelevi biçiminde çalışan otellere taşıyan komisyoncular mı olsaydık?

Kendi ilkesinde yaşayan zencilere insanlık hakkı tanımayanların askerlerine çiçek mi verseydik?

İnsan haklarından ve barıştan söz eden liderleri kurşunla susturan ülkenin askerlerine selama mı dursaydık?

Doğal kaynaklarımızdan sömürdüklerini İstanbul sokaklarında dolayan askerlerinden dilenerek mi geri alsaydık?"

Sonraki gelişmelerinde de ardından canlar bırakacak Kanlı Pazarı yaratacak olan 6. Filo ayrılırken, yediği darbelerden tanınmayacak hale gelen ve kolları kırılan Vedat Demircioğlu kurtarılmıyordu.

Gençliğin Bağımsızlık ve Demokrasi savaşımında 1960 sonrası ilk şehidiydi Demircioğlu. Emperyalizme karşı kararlı, ödünsüz ve onurlu bir savaşımdaydı. Anısı önünde saygıyla eğiliyoruz.